

מאמר ג'ע וגיהנם וכוננת קריאת שמע

- (א)** « ת"ח, בשעתא דאתבריא או אתלבשו בדיוקנא קדישא עילא דנהורא, בגנתא דעדן דלעילא. ובדיוקנא קדישא אחרא, בגנתא דעדן דלתמא. ויהבין לון ב אחסנתא עילא. ויהבו להון חולקא עילא. ויבטר דיהבין להון דא, אמר להון מלאכא, אתא ד זימנא דתיפקו, דקב"ה אמר די תפקון מכאן.
- (ב)** תוהו, ו אמרו ה לאן. אל תרין מלאכין, קב"ה אמר « לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך. מארצך: דא גנתא דעדן דלתמא. ומבית אביך: דא גנתא דעדן דלעילא. אל הארץ אשר אראך: דא ארעא חשוכא שפלה.
- (ג)** ואחזיאו ליה כל גנתא דעדן. ואחזיאו ליה היכלין וביתין, מדורין

חלופי גרסאות

א כל המדרש הנעלם מפרשת אחרי הוא בדפוס קראקא בסוף פרשת לך לך. ב נ"א אחסנית (קראקא). ג נ"א מוסיף ובטר כן (קראקא). ד נ"א זמינא דתיפוק וקב"ה (וויניציא) נ"א זמינא דתיפוק מכאן וקב"ה (קראקא). ה נ"א לאנא אזלין אל תרין (קראקא).

מסורת הזהר

(א) (בראשית יב) לך יג.

הסולם

ג"ע וגיהנם וכוננת ק"ש

(ב) תוהו ו אמרו לאן וכו': תמהו ואמרו, אנה. אמרו להן ב' מלאכים, הקב"ה אמר לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך. מארצך, זהו גן העדן התחתון, ומבית אביך, זהו גן העדן העליון, אל הארץ אשר אראך, זו היא ארץ החשכה והשפלה.

(ג) ואחזיאו ליה כל וכו': והראו לו לאדם מטרם שנברא, כל גן העדן, והראו לו היכלות

מאמר

מאמר ג"ע וגיהנם וכוננת ק"ש

(א) ת"ח בשעתא דאתבריא וכו': (חסר תחילת הענין) בוא וראה בשעה שנבראו הנשמות, נתלבשו בצורה קדושה עליונה של אור, בגן עדן שלמעלה, ובצורה קדושה אחרת בגן עדן שלמטה. ונתנו להן נחלה עליונה, ונתנו להן חלק עליון. ואחר שנתנו להן את זה, אמר להן המלאך, הגיע הזמן שתצאו, כי הקב"ה אמר, שתצאו מכאן. (דפו"י דף מ"ו ט"ד)

ב מדרש אהרי הנעלם

עילאין וכמה היכלין דכסיפין, וכמה ביתין, וכמה מדורין, וכמה דרגין, וכל חלק וחלק שיש לו לצדיק בפני עצמו.

ד) אמר מה אינון היכלין, אמרו ליה תרין מלאכין, ארבעין ותרין היכלין אינון מרקמן מפמה גוונין נאים, וכל אינש ידקרי ק"ש שמא דמ"ב שמתן פדקא יאות, יירת לון. עאל ליה לשבעין דרגין, ובהון ע"ב חלונות, ומרקמן בכמה גוונין. אמר למאן אינון. אמרו ליה, כל אינש דקרי ק"ש שמא דע"ב תיבין פדקא יאות, יירת דא.

ה) עאל ליה להלן, ואחוי ליה תמשין מדורין אחרנין, מרקמן בכמה גוונין. אמר למאן אינון. אמרי ליה, לכל ב"ג דקרי ק"ש שמא דתמשין תיבין פדקא יאות, יירת דא.

ו) עאל ליה להלן, אחוי ליה שבעין ותרין מדורין אחרנין מרקמן בכמה גוונין. אמר למאן אינון, א"ל, לכל בר נש דקרי ק"ש שמא דע"ב תיבין דאית בפדקא רביעאה.

ז) אמר להון, וכמה אנא ארווח דא. אמרו ליה, בפעצבון תאכלנה. אמר להון ומהו הפעצבון. אמרו ליה נעשה ונשמע. עשייה, בעוכדין טבין. ושמיצה, באורייתא.

ח) יאפיקו ליה מגנתא דערן, ואזלו עמיה לגיהנם, ועמודא דעננא

מסורת זוהר

ב) (בראשית ג) ב"ב קסא נח ונא.

חלופי גרסאות

1) נ"א דאתקרי שמא ולי"ג ק"ש (קראקא). 2) נ"א נפקו (קראקא).

הסולם

מאמר

בכמה צבעים. אמר למי אלו. אמרו לו, לכל אדם הקורא קריאת שמע ומכוון השם של חמשים תיבות כראוי, שהוא סוד חמשים מלות שיש מן ושמתם, עד סוף הפרשה, יירש זה.

ו) עאל ליה להלן וכו': בא לו הלאה. הראו לו ע"ב מדורים אחרים, מרוקמים בכמה צבעים. אמר למי אלו. אמרו לו לכל אדם הקורא קריאת שמע ומכוון השם של ע"ב תיבות, שיש בפרשה הרביעית, דהיינו מן ויאמר עד סוף הפרשה.

ז) אמר להן ובמה וכו': אמר להם. ובמה אני ארויח זה. אמרו לו בעצבון תאכלנה. אמר להם, ומהו הפעצבון. אמרו לו, זהו. נעשה ונשמע. שפירושו, עשיה, במעשים טובים. ושמיצה בתורה. והוא בעצבון, ע"ד שאמרו ז"ל, אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה.

ח) אפיקו ליה מגנתא וכו': הוציאו אותו

היכלות ובתים, מדורים עליונים, וכמה היכלות חמודים, וכמה בתים, וכמה מדורים, וכמה מדרגות, וכל חלק וחלק שיש לו לכל צדיק בפני עצמו.

ד) אמר מה אינון וכו': אמר, מה הם היכלות אלו. אמרו לו, ב' המלאכים, מ"ב היכלות האלו, שמרוקמים מכמה צבעים יפים, כל איש שקורא קריאת שמע, ומכוון את השם מ"ב כראוי, שהוא בסוד מ"ב מלות שהם בפרשת קריאת שמע מן ואהבת עד והיה אם שמוע, יירש אותם. בא לו לע' מדרגות, ובהן ע"ב חלונות ומרוקמים בכמה צבעים. אמר למי אלו. אמרו לו, כל איש שקורא קריאת שמע, ומכוון בשם ע"ב תיבות כראוי, שהוא סוד ע"ב מלות, שיש מן והיה אם שמוע עד ושמתם, יירש אותם.

ה) עאל ליה להלן וכו': בא לו הלאה, והראו לו חמשים מדורים אחרים, מרוקמים

(דפו"י דף מ"ז ט"ד)

ג. מדרש אהרי הנעלים
 למהך בהו ביממא על גישיה, ועמודא דאשתא למיהך בהו בלילא. אמרו ליה, ת"ת, אתרא דא איהו חשוכא ביממא ובלילא. אחזיאו ליה כל מדורין דגיהנם ו"אחזיאו ליה להט החרב המתהפכת. ואחזיאו ליה "הפלבים עזי נפש לא ידעו שבעה.

ד. אמר לון, מאן אינון. אמרו ליה, אינון ארבעין ותריין היכלין חשוכין. וכמה גוברין בשלשלין בצואריהון, ואסורין מן ידיהון ומן רגליהון, ואינון צווחין ואמרין ווי ווי. ווי לנא דאזילנא בהבלי עלמא, ולא אזילנא לבתי כנסיות, ולא קרנא שמא דארבעין ותריין שמהן, דלא אוליפנא ליה. ווי לנא, ווי לנפשנא, ובעל האסורין ממונה עליהם.

ה. עאלו ליה להלן, אחזיאו ליה ע"ב חלונין חשוכין, ובהון הוו עאלין השלשלאין מן צואריהון. עאלו ליה להלן, ואחזיאו ליה חמשין שערין, ובלהו נוקבין, ורגליהון מן תיבנא הוו עאלין באינון נוקבין, ואינון צווחין ואמרין, ווי לרגלנא דאזילו בהבלי העולם, ולא אזילנא לבית הפנסת. ולא למדנא שמא דחמשין תיבין מן קריאת שמע.

ו. עאלו ליה להלן, ע"ב מדורין, וידיהון אסירין בנוקבין מן מזוויין דמן ביתא, ואינון אמרין ווי לנא, ווי לידנא, דלא אקשרו תפילין בברישא ובידנא.
ז. עאלו ליה להלן, ואחזיאו ליה כל מדורין דגיהנם, אמרו, כל בר נש

מסורת זוהר (ג) ישיעה נו) משפטים תקד.
 ח נ"א ואחזיו (דפוסים ראשונים). ט נ"א מן (דפוסים ראשונים). י נ"א אתקשרו (דפוסים ראשונים). כ ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים נוסח אחר בידנא ולא גרסין ברישא (דפוסים ראשונים).

מאמר המלים
 אותו מגן עדן, והלכו עמו לגיהנם. ועמוד הענן ללכת בו ביום על ראשו, ועמוד האש ללכת בו בלילה. אמרו לו, בוא וראה. מקום זה הוא תושך ביום ובלילה, הראו לו כל מדורי גיהנם. והראו לו להט החרב המתהפכת. והראו לו הכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה.

ט) אמר לון מאן וכר: אמר להם, מה אלה. אמרו לו, אלו הם מ"ב היכלות אפלים, שהם העונשים, לאלו שלא קיימו השם מ"ב דקדושה, וכמה אנשים בכבלים על צואריהם, וידיהם ורגליהם אסורים, והם צועקים ואומרים אוי אוי, אוי לנו שהלכנו בהבלי העולם, ולא הלכנו לבתי כנסיות, ולא קראנו השם של מ"ב שמות, שלא למדנו אותן. אוי לנו, אוי לנפשתינו. ושר בית האסורים ממונה עליהם.

י) עאלו ליה להלן וכר: הביאו אותו הלאה. הראו לו ע"ב חלונות אפלים, ובהם היו (דפוס י דף מ"ז ט"ד)

ג"ע וגיהנם וכוונת ק"ש
 תקועים הכבלים שעל צואריהם. שהם העונשים לאותם שלא כוונו השם ע"ב בפרשת והיה אם שמוע עד ושמתם. הביאו אותו הלאה, והראו לו חמשים שערים, וכולם הם נקבים, ורגלי הרשעים היו נכנסים בנקבים האלו. והם צועקים ואומרים, אוי לרגלינו שהלכנו בהבלי העולם, ולא הלכנו לבית הכנסת, ולא למדנו השם של חמשים מלות מן קריאת שמע, דהיינו סן ושמתם עד סוף הפרשה.

יא) עאלו ליה להלן וכר: הביאו אותו הלאה, והראו לו, ע"ב מדורים, וידיהם אסורים בנקבים שבמזוונות הבית. והם אומרים אוי לנו, אוי לידינו, שלא קשרו תפילין בראש ובידינו. ששם העונשים, לאותם שלא כוונו בשם ע"ב, בע"ב מלות שמן ויאמר עד סוף הפרשה.

יב) עאלו ליה להלן וכר: הביאו אותו הלאה

ד מדרש אהרי הנעלים

דעלמא, ייעול באתרא דין. ואפילו מאן דאיהו חפשי. הה"ד, קטן וגדול שם הוא ועבד חפשי מאדניו, ולית חפשי אלא כל גבר דידע שמא דקב"ה פדקא יאות. הךא הוא דכתיב אשגבהו כי ידע שמי יקראני ואענהו.

(יג) * תא חזי, כל גברא דעביד עובדין טבין, דאינון מצות עשה. כל מצוה ומצוה דיעביד, יאסתלק לעילא, וקיימא קמי קב"ה, ואמר אנא מפלגנייא דעבד לי, ויהב ליה קב"ה מלאך אחד, דיערונייה באתר חשוכא דגיהנם דאתקרי ליליא דאיהו באתרא הדין.

(יד) וכל פתגמא דאורייתא דשמע, על כל מלה ומלה, יהב ליה קב"ה מלאך אחד, לכל מלה ומלה דיערונייה. וע"ד ונהיית בו יומם ולילה למען תשמר לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח את דרכיך ואז תשכיל. ואם את תעביד דא, דקב"ה פקדך דתתעסק באורייתא ביממא ולילי, ותיטר ותעביד כל מה דאית בה, לא תדחל מאתרא דא. הה"ד, הלא צויתיך חזק ואמץ אל תערץ ואל תחת וגו'. קב"ה יהא עמך בשעתא דתתעסק באורייתא ביממא ובלייליא. וקב"ה יהא עמך בשעתא דתשמר לעשות ככל הכתוב בו, קב"ה יהא עמך בשעתא דתתפטרא מעלמא, ותיעול הכא.

(טו) ואי לא תעסוק באורייתא, ולא תיטר ולא תעביד פקודי אורייתא,

מסורת הזהר

(ד) (איוב ג) ב"א שצג ז"ח ד' עה ט"ב. (ה) (תהלים צא) וישלח רעג תקיף ד' קטו ט"ג. (ו) (יהושע א) הקסח"ז קפא. (ז) (שם).

ליליא (קראקא). ט נ"א דכל (קראקא). פ נ"א ליג על (דפוסים ראשונים). צ נ"א ובליליא (דפוסים ראשונים). ק נ"א ליג מן יהא עד יהא (קראקא). ר נ"א ליג עמך (קראקא). ש נ"א תתעסק (דפוסים ראשונים).

הסולם

מאמר

הלאה. והראו לו כל מדורי גיהנם. אמרו לו, כל אדם שבעולם יבוא למקום הזה. ואפילו מי שהוא חפשי. ז"ש, קטן וגדול שם הוא ועבד חפשי מאדוניו. ואין חפשי אלא כל אדם היודע השם של הקב"ה כראוי. ז"ש, אשגבהו כי ידע שמי יקראני ואענהו.

(יג) ת"ח כ"ג גברא וכו': בוא וראה, כל אדם שעושה מעשים טובים, שהם מצות עשה, כל מצוה ומצוה שעושה, עולה למעלה, ועומדת לפני הקב"ה, ואומרת, אני מפלוגי שעשה אותי. ונותן לו הקב"ה מלאך אחד שיעזרהו במקום החושך שבגיהנם הנקרא לילה. שהוא במקום הזה.

(יד) וכ"פ פתגמא אורייתא וכו': וכל דבר תורה ששמע, על כל דבר ודבר נותן לו (דפוסים ראשונים) דף מ"ז ט"ד * דף מ"ז ט"א

ג"ע וניהנם וכונת ק"ש

הקב"ה מלאך אחד לכל דבר שיעזרהו. וע"כ, והגית בו יומם ולילה למען תשמור לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח את דרכיך ואז תשכיל. ואם אתה תעשה זה שהקב"ה צוך שתעסוק בתורה ביום ובלילה, ותשמור ותעשה כל מה שיש בה, לא תפחד מהמקום הזה. ז"ש, הלא צויתיך חזק ואמץ אל תירא ואל תחת וגו'. הקב"ה יהיה עמך בשעה שתעסוק בתורה יומם ולילה. והקב"ה יהיה עמך בשעה שתשמור לעשות ככל הכתוב בו. והקב"ה יהיה עמך בשעה שתסתלק מן העולם ותבא לכאן.

(טו) ואי לא תעסוק וכו': ואם לא תעסוק בתורה, ולא תשמור ולא תעשה את מצות התורה, הקב"ה יסתלק ממך, ומלאכיו לא

ה מדרש אהרי הנעלים
קב"ה יסתלק מנף. ומלאכיו לא יצוה לך לשמרך בכל דרכיך. הה"ד, וְאִם תֵּלְכוּ עִמִּי קָרִי וּגְרִי וְהִלַּכְתִּי אִתְּךָ אֲנִי עִמָּכֶם בְּקָרִי.

מאמר שבועת הנשמה מטרים שבאה לעולם

טז) בַּתֵּר דִּיחֲזִי לִיה פֶּל דָּא, וְיִימָא לִיה פֶּל דָּא, אָמַר לִיה מְלָאכָא חַד מִן הַתְּרִין, דְּאִיהוּ יֵצֵר הַטּוֹב, קב"ה אָמַר לִי דְאַזְלִנָּא עִמָּךְ, אָנָּא וְיֵצֵר הָרַע. וְאִם לִי דְתַקִּיִּים אֲוִרִיתָא כִּלְאָ, לְלִמּוּד וְלְלִמְדָא לְשִׁמְרָא וְלַעֲשׂוֹת. אֲוִמִּי לִיה. וּבַתֵּר כֵּן אָמַר, לֵךְ מֵאַרְצֶךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ, לְגוּף שְׁפֵל, כְּמָא דְאַמְרָנָא.

יז) וּבְשַׁעְתָּא דִּיפּוֹק מִבֶּטֶן אִימִיה, נְתַקִּיף מְלָאךְ בִּידֵיהּ בְּצִנְאוֹרֵיהּ, וְנִשְׁכַּח לִיה אֲוִרִיתָא, «וְרָשִׁים לִיה בְּאַצְבָּעֵיהּ עַל פּוּמִיהּ, לֹא תִשְׁכַּח הַשְּׁבֻעָה הַדְּנִשְׁבַּעְתָּ לִּי. וְאִם גְּבַרְא יַעֲבִיד, וְאַתְקִיִּים הַשְּׁבֻעָה, יִהְיֶה לִּיה פֶּל מַה דְּאַחֲזִיאוּ לִיה. וְאִם יוֹתֵר גְּרוּיִם, יוֹתֵר יִתְּנוּ. הַדָּא הוּא דְתַנֵּן, לְמִוּד תּוֹרָה הַרְבֵּה וְיִתְּנוּ לְךָ שְׂכָר הַרְבֵּה.

מאמר אלימלך ונעמי מחלון וכליון רות וערפא

יח) וְאִם לָאוּ, ת"ח, כְּבִינָא אִית בֵּיה דְשֵׁם יְהוֹיָה. י"ה, הַעֵה"ב. ו"ה, הַעוֹלָם הַזֶּה. י"ה אֲתַלְבֵּשׁ בְּדִיוֹקְנָא עֵילָאָה, מִן גִּינְתָא דְעֵדֶן דְלַעֲיָלָא. ו"ה אֲתַלְבֵּשׁ בְּדִיוֹקְנָא דְעֵדֶן דְלַתְתָּא. וְאִינוּן פְּדוּגְמָא דָּא, י', אֲלִימְלָךְ. ה', נְעַמִּי. ו', מְחִלוּן. ה', רות.

חלופי גרסאות

ט וְהִי גְרוּיִם הַסֵּלֵם נוֹסַח אַחַר לִי (כָּל הַדְּפוּסִים). ת נ"א אֲוִמִּי לִיה דִּיקִיִּים (וּוִינְצִיא) נ"א אֲוִמֵר לִי דִיקִיִּים (קְרִיאָא). א נ"א וִירִשִׁים (קְרִיאָא). ב נ"א אֲוִמְאָה (דְּפוּסִים רֶאשׁוּנִים). ג נ"א דְשַׁבַּעַת (קְרִיאָא). ד ה"ג בְּדְפוּס מוֹנָקָטֵשׁ בְּמִרוּבְעִים נ"א ל"ג שֵׁם (דְּפוּסִים רֶאשׁוּנִים). ה נ"א ל"ג דְעוֹן (קְרִיאָא).

מסורת הזהר

ח (ויקרא כו) ויחי כב.

הפוסלם

שְׁבֻעַת הַנְּשֻׁמָּה מְטֵרִם שְׂכָמָה לְעוֹלָם
שִׁיּוּצָא מִבֶּטֶן אֲמִי יִתְּפוּשׁ מְלָאךְ בִּירוּ וּבְצוּאוֹרוֹ, וּמִשְׁכִּיחוּ הַתּוֹרָה, וְרוּשֵׁם לוֹ עַל פִּיּוּ בְּאַצְבָּעוֹ, לֹא תִשְׁכַּח הַשְּׁבֻעָה שְׁנִשְׁבַּעַת לִי. וְאִם הָאָדָם יַעֲשֶׂה וְהַשְּׁבֻעָה מִתְקִיִּמָת, נוֹתְנִים לוֹ כָּל מַה שְׁהָרָא לוֹ בְּגוּן עֵדוֹן. וְאִם יִרְוִיחַ יוֹתֵר יִתְּנוּ לוֹ יוֹתֵר. זֶה הוּא שְׁלִמְדֵנוּ, לְמִוּד תּוֹרָה הַרְבֵּה וְיִתְּנוּ לְךָ שְׂכָר הַרְבֵּה.

מאמר אלימלך ונעמי מחלון וכליון רות וערפא

יח) וְאִם לָאוּ, ת"ח וכו': ואם אינו מקיים השבועה. בוא וראה, באדם יש השם הויה. י"ה ה"ס עולם הבא. ו"ה ה"ס העולם הזה. י"ה נתלבשו בצורה עליונה של הנשמה, שהיא מגן עדן שלמעלה. ו"ה נתלבשו בצורה של

מאמר

לא יצוה לך לשמרך בכל דרכיך. ז"ש, ואם תלכו עמי בקרי וגוי והלכתי אף אני עמכם בקרי.

מאמר שבועת הנשמה מטרים שבאה לעולם

טז) בַּתֵּר דִּיחֲזִי לִיה וכו': אַחַר שְׁמֵרָאָה לוֹ כָּל זֶה, וְאֲוִמֵר לוֹ כָּל זֶה, אֲוִמֵר לוֹ מְלָאךְ אַחַד מִן הַשְּׁנַיִם, שְׁהוּא יֵצֵר הַטּוֹב, הַקְּבִ"ה אֲמַר לִי, שְׂאֵלְךָ עִמָּךְ, אֲנִי וְיֵצֵר הָרַע. הַשְּׁבַע לִי שְׁתַּקִּיִּים הַתּוֹרָה כּוֹלָה, לְלִמּוּד וְלְלִמְדָא לְשִׁמְרָא וְלַעֲשׂוֹת. נִשְׁבַּע לוֹ. וְאַחֲרֵי כֵּן, אֲמַר לוֹ, לֵךְ מֵאַרְצֶךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ, לְגוּף שְׁפֵל, כְּמוֹ שְׂאֲמֵרְנָא. (בְּאוֹת ב').

יז) וּבְשַׁעְתָּא דִּיפּוֹק מִבֶּטֶן וכו': וּבְשַׁעְתָּא (דְּפוּסִי דִף מִ"ז ט"א)

ו מדרש אהרי הנעלים

יט ואם יהוא גברא אזיל בארתינ טבין, ויקיים האומא דאומי, יתבו ליה כל טיבו דאתזיא ליה, וכל מה דנווח בעלמא דין. ואם לאו, מה אמרת ונשמתא קדישא, ערם יצאתי מבטן אמי וערם אשוב שמח. ומאי איהו יערם, משמא קדישא יהו"ה דאמינא.

כ ת"ח, בשעתא דאתי בינ לעלמא, יתב ביה קב"ה שמייה כב"נ. ושמא אחרא מן שד יהודאי, דאיתקרי חול. ושמא אחרא, דאתקרי חשך.

כא הה"ד ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע. החיים: דא ישם יהו"ה דקב"ה. ואת הטוב: זה השד יהודאי, דיתב ליה עושר בעלמא דין. ואת המות ואת הרע: אלן תרין מקטרגין רשעים טמאים, מסטרא דסמאל ונחש, מן שרו של ישמעאל יעשו.

כב אם ב"נ יקיים האומא דאומי, טוב. ואם לאו, יסתלק מגיה י"ו, ואשתארת ה' ה'. ובהאי שעתא, ה' עילאה מה אמרת. טובו שובו מדרפקיכם הרעים, שהם הרשעים שאמרנו.

כג ואם תבו הרי טב. ואם לאו, יסתלק ה' עילאה עם ו"י, ואתעביד הו"י. ומה היא אומרת. הוי גוי חוטא וגוי. ואם תבו מדאשתארת ביה ה' תתאה,

חלופי גרמאות

ו ה"ג ברפוס מונקאטש במרובעים נ"א שמא (רפוסים ראשונים). ז ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים נ"א שמא ול"ג ערום (רפוסים ראשונים). ח ה"ג ברפוס ירושלם במרובעים נ"א דאיהו (רפוסים ראשונים) ונ"א דאזיל (מונקאטש). ט נ"א דשמא (קראקא). י נ"א הו"ה מקב"ה ול"ג שם (רפוסים ראשונים). כ ה"ג ברפוסים ראשונים נ"א ועשו במרובעים (מונקאטש). ל נ"א וישתאר (ווינצ'א) נ"א וישתאר (קראקא). מ נ"א רשעים ול"ג שאמרנו (קראקא).

מסורת הזהר

(ט) (איוב א) ב"א רפת. (י) (דברים ל) ב"א קפ. (כ) (יוחאל לג) תולדות פנ. (ל) (ישעיה א) ספרא דצניעותא נו. נ"א דאיהו (רפוסים ראשונים) ונ"א דאזיל (מונקאטש). ט נ"א דשמא (קראקא). י נ"א הו"ה מקב"ה ול"ג שם (רפוסים ראשונים). כ ה"ג ברפוסים ראשונים נ"א ועשו במרובעים (מונקאטש). ל נ"א וישתאר (ווינצ'א) נ"א וישתאר (קראקא). מ נ"א רשעים ול"ג שאמרנו (קראקא).

הסולם

אלימלך ונעמי מחלון וכלין רות וערפה

כא הה"ד ראה נתתי וכו': ז"ש, ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע. החיים, זהו שם הויה של הקב"ה. ואת הטוב, זהו השד היהודי, שחרוז הזה נותן לו עושר בעולם הזה. ואת המות ואת הרע, אלו הם ב' מקטריגים, רשעים טמאים, מצד סמאל ונחש, משרו של ישמעאל ועשו.

כב אם ב"נ יקיים וכו': אם האדם יקיים השבועה שנשבע, טוב. ואם לא, יסתלק מן השם הו"ה, י"ו, וישאר ה' ה'. ובאותה שעה, ה' עליונה שחיא בינה, מה אומרת. היינו, שובו שובו מדרכיכם הרעים. שהם הרשעים שאמרנו.

כג ואם תבו הרי וכו': ואם שבו בתשובה, הרי טוב. ואם לא, תסתלק גם ה' עליונה

מאמר

של הנשמה, שחיא מגן עדן שלמטה. (ע"י לעיל אות א'). והם כדוגמא זו, י' היא אלימלך, ה' נעמי, ו' מחלון, ה' רות.

יט ואם ההוא גברא וכו': ואם האדם ההוא, הולך בדרכים טובים ומקיים השבועה שנשבע, נותנים לו כל טוב שהראו לו, וכל מה שהרויח יונו בעולם הזה. ואם לא, מה אומרת הנשמה הקדושה, ערום יצאתי מבטן אמי וערום אשוב שמה. ומהו ערום. היינו ערום מן השם הקדוש הו"ה, שאמרנו.

כ ת"ה בשעתא דאתי וכו': בוא וראה, בשעה שאדם בא לעולם, נותן הקב"ה את שמו באדם. ושם אחר נותן בו משד יהודי, שנקרא חול. כלומר שהוא בחינת רוח שאינו מקדושה, ואינו מטומאה, אלא הוא חול. ושם אחר הנקרא חשך.

(דפו"י דף מ"ז ט"א)

מדרש **אחרי** **הנעלים** **ז**

יְהִי טֹב. וְאִם לֹא, יִתְעַבֵּד הוֹי"ה. הַה"ד * * * הַשֵּׁיב אַחֲרֵי יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיְבֵי. וְיִתְעַבְדוּ הַרְשָׁעִים * שׁוֹר עֲלֵיהֶם.

כד וּבַהֲהוּא זְמַנָּא, יִתְעַבְדוּ הַרְשָׁעִים אֲדוֹנִים לְהוֹן, וּמִתְעַלָּה הַטְּמָא דְאִיהוּ מִסְטְרָא דְשָׁרוּ שְׁל עֲשׂו, עַל אֱלִימֶלֶךְ וְנַעְמִי. וְשָׁרוּ שְׁל יִשְׁמַעְאֵל, עַל מַחְלוֹן וְרוֹת. וּבַהֲהוּא שַׁעְתָּא אֲמְרוּ, * ה' אֱלֹהֵינוּ בְּעִלּוֹנוּ אֲדוֹנִים זוֹלָתָךְ.

כה וּבַהֲהוּא שַׁעְתָּא, וַיְהִי רָעַב בְּאַרְצָךְ. הָאֲרָץ, דָּא גּוֹפָא. וּבַהֲהוּא שַׁעְתָּא, אִם יִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה הַרִי טֹב. וְאִם לֹא, יִיְתִי סַמְא"ל רְכִיב עַל נַחֲשׁ, לְאֱלִימֶלֶךְ. * וַיִּקְרָא כִּי לֹא יָכוֹל לוֹ וַיִּגַע בְּכַף יָרְכוּ. אֲזִיל לְאַתְתָּא נַעְמִי, * יִתְפַּךְ לָהּ, וְיַעֲבִיד לָהּ דְתִיחֻב, וְתִהְיֵא בִישָׂא.

כו אִם אָדָם אֲתַפְרֵשׁ מִיְנָהּ, הַרִי טֹב. כְּמָא דְאָמַר אוֹיְבֵ, * כְּדַבְרֵי אַחַת הַנְּבִלּוֹת תְּדַבְרִי גַם אֶת הַטּוֹב נִקְבֵּל מֵאֵת הָאֱלֹהִים וְהִרְעֵ לֹא נִקְבֵּל. הַעֲצָה דִיחַב לָךְ הַטְּמָא, לֹא נִקְבֵּל. וְאִם יָקוּם עֲצַת הַחֲטָא כְּמוֹ שְׁאֲמַרְהָ הִיא, וַיִּגְנוֹב אוֹ יַעֲשֶׂה כָּל הַעֲבִירוֹת שְׁבַעוֹלָם, אַח"כּ יִתְלוּהוּ עַל הָעֵץ וְיָמוּת. הַה"ד * וַיָּמוּתוּ גַם שְׁנֵיהֶם מַחְלוֹן וְכַלְיוֹן. וְנִשְׁאָרוּ ה"ה אֱלִמְנוֹת.

כז וַתֹּאמֶר נַעְמִי, וַמָּה הִיא אוֹמְרָת. וַי"י וַי"י ו"ה. וְעַכְשָׁיו נַעְמִי אוֹמְרָת,

מסורת הזהר **ה'לופי גרסאות**

(א) ויצא שנט ויקהל קטר. (ב) ישעיה כו) שמות קלו. (ג) בראשית לב) ב"א קטר. (ד) איוב ב) בא כו. (ה) ירות א) ז"ח ד' פ ט"ב.

מאמר **הסולם**

עליונה דהוי"ה, ותחבר עם ו"י שכבר נסתלק, ונעשה הצירוף הוי. ומה היא אומרת. היינו, הוי גוי חוטא. וגוי. ואם שבו בעוד שנשארת ה' תחתונה מן השם, הנה טוב. ואם לא, מתחברת גם ה' תחתונה עם הוי שנסתלק, ונעשה הצירוף הויה. ז"ש השיב אחור ימינו מפני אויב. כי ה' שה"ס ימין, שצריכה להיות בראש אותיות השם, ירדה למקום של האות השלישית. ויעשו הרשעים שרים עליהם.

כד ובההוא זמנא יתעבידו וכו': ובעת ההיא יעשו הרשעים אדונים להם, והטמא שהוא מצד שרו של עשו יתעלה על אלימלך ונעמי, שהם בחינת י"ה של נשמת האדם, ושרו של ישמעאל על מחלון ורות, שהם בחינת ו"ה של נשמת האדם (כנ"ל אות י"ח) ובשעה ההיא אומרים, ה' אלקינו בעלוננו אדונים זולתך.

כה ובההיא שעתא ויהי וכו': ובשעה ההיא, ויהי רעב בארץ. הארץ, זהו הגוף. (דפו"י דף מ"ז ט"א * ט"ב)

ז **ה'לופי גרסאות**

נ בדפוס קראקא לא כתוב מן אות כ"ג עד אמצע אות מ"ה ישראל דיתקוין ארץ. * ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים נ"א חר (וויניציא). * נ"א הפך (וויניציא).

מאמר

אלימלך ונעמי מחלון וכליון הות וערפה ובשעה ההיא, אם עוסק בתורה הרי טוב, ואם לא, יבא סמאל רכוב על נחש אל אלימלך. וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו. כלומר, כשרואה שאינו יכול להאחו ולהתגבר על אלימלך שה"ס ה' של הנשמה, הוא הולך אל כף ירכו, שה"ס אשתו, סוד ה' של הנשמה, והוא הולך אל האשה נעמי, מהפך אותה מקדושתה, ועושה לה שתחטא, ותהיה רעה.

כז **אם אדם אתפרש וכו':** אם האדם נפרד ממנה, הרי טוב. דהיינו כמו שאמר איוב, כדבר אחת הנבלות תדברי גם את הטוב נקבל מאת האלקים והרע לא נקבל. היינו שאמר לה, העצה שנתן לך סמאל הטמא לא נקבל. ואם תקום עצת החטא כמו שאמרה היא, ויגנוב, או יעשה כל העברות שבעולם, יתלוהו אח"כ על העץ וימות. ז"ש, וימותו גם שניהם מחלון וכליון. ונשארו ה' ה', שהן נעמי ורות, אלמנות.

כז **ותאמר נעמי ומה וכו':** ותאמר נעמי

ה מדרש אהרי הנעלים
 שְׁכָנָה בְנוֹתַי, שׁוּבוּ וּשְׁבוּ בְתִשׁוּבָה, הַעוֹד לִי בָנִים בְּמַעַי וְהָיוּ לָכֶם לְאֻנְשִׁים,
 יִי דְאֶסְתַּלְקוּ. עֲרַפָּה מִסְטָרָא דְמִסְאָבוּ, תְּשׁוּב אֶל עַמָּה וְאֶל אֱלֹהֶיהָ. וְרוּת דְּבִקְהָ
 עִם נְעָמִי, הָדָא הוּא דְכְּתִיב * אֶל אֲשֶׁר תִּלְכִּי אֲלֶיךָ.
כח וְאִם תָּבוּ בְּתִיבְתָא, יִיתִי אֲלִימְלֶךָ, וְיִיתִי מַחְלוֹן. וְאִם תָּבוּ פּוּלְהוּ,
 יִיתִי שְׁמָא קְדִישָׁא עִילְאָה. וְאִם לֹא, יָמוּתוּ. הַה"ד * וַתֵּצֵא מִן הַמְּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה
 שָׁמָּה וּשְׁתִּי כְּלוּתֶיהָ עַמָּה, נִפְקוּ מְגוּפָא.
כט בְּהֵיא שְׁעָתָא אִיהִי אֲזֵלְת לְנִטְרֵי ג"ע, * לְמִיעַל בְּגִנְתָּא דְעָדָן, דְּחִינ
 לָה לְבַר, וְאֲזֵלְת בְּאַתְר דְּחִשׁוּכָא. * וְתַהִם כָּל הָעִיר עֲלִיהֶן וְתַאמְרֵנָה הַזֹּאת נְעָמִי.
 בְּהֵיא שְׁעָתָא אָמְרַת, אֲנִי מְלָאָה הַלְכְּתִי וְרִיקָם הִשִּׁיבֵנִי ה', שְׁמָא קְדִישָׁא דִּתְהוּ
 בִּי. הַה"ד * וְה' עֲנָה בִּי, * שְׁמָא קְדִישָׁא דִּיהו"ה, אֶסְהִיד בִּי כָּל חוֹבִין דְּעִבְדִּינָא.
ל בְּהֵיא שְׁעָתָא יִיתִי נְחֹשׁ וְנָסִיב לָה לְשַׁפְּחָה. בְּהֵיא שְׁעָתָא אָמְרַת,
 * אֵיכָה הָיְתָה לְזוֹנָה קְרִיָּה נְאֻמְנָה מְלֻאֲתִי מִשְׁפָּט צָדֵק יִלִּין בְּהָ וְעַתָּה מְרַצְחִים.
לא יִי נִשְׂאָרוּ עֲנִי וְדָל, * עֲנִי וְרוֹכֵב עַל חַמּוֹר. דָּל, עֲלִיָּה אֲתָמֵר * אֲשֶׁרִי
 מִשְׁכִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה יִמְלֻטְהוּ ה'. אִם יִשְׂאָר לוֹ בֶּן דְּאֲזִיל בְּאַרְחוּהִי דְקַב"ה,
 וְאֲתַעֲסֵק בְּאוּרִיָּתָא, * אֲפִיק לוֹ מִן רָעָה. שְׁהִם מִתְּפָרְדִים בְּד' פְּנוֹת הָעוֹלָם.

מסורת הזהר
 (ז) (שם) לך צג בח"ג צ"א ז"ח ד' עה ט"ג. (ק) (שם) בלק ק. (ד) (שם) ז"ח ד' פב ט"ב. (ו) (שם) פנחס נח ז"ח ד' עה ט"ג פג ט"ב ט"ג ט"ד. (ח) (שם) לך עה בח"ג צ"ד ז"ח ד' עה ט"ג פג ט"ד תקי"ח ד' קג ט"א קיט ט"ב. (א) (ישעיה א) ספרא דנציעותא כח. (ב) (זכריה ט) ויחי תקפת ז"ח ד' פ ט"ד. (ג) (תהלים מא) הקסה"ז רס ז"ח ד' מט ט"א עה ט"ג.

הסולם
מאמר
 נעמי. ומה היא אומרת. היינו שמקוננת אוי אוי וה. ועם כל זה, אומרת נעמי, שובנה בנותי, שובנה שובנה בתשובה, העוד לי בנים במעי והיו לכם לאנשים, היינו רמו על י"ו דהויה. שהם אלימלך ומחלוון, שנסתלקו. ערפה שהיא מצד הטומאה תשוב אל עמה ואל אלוהיה, ורות דבקה עם נעמי. ז"ש אל אשר תלכי אלך.
כח וְאִם תָּבוּ בְּתִיבְתָא וכו': ואם שבו בתשובה, יבא אלימלך שהוא י', ויבא מחלוון, שהוא ו'. ואם שבו כולם יבא השם הקדוש העליון, ואם לא, ימותו. ז"ש ותצא מן המקום אשר היתה שמה ושתי כלותיה עמה. דהיינו שיצאו מן הגוף. שהגוף מת.
כט בְּהֵיא שְׁעָתָא אִיהִי וכו': באותה שעה היא הולכת לשומרי גן עדן, לבוא בגן עדן, והשומרים דוחים אותה לחוץ. והיא (דפו"י דף מ"ז ט"ב)
ל בְּהֵיא שְׁעָתָא יִיתִי וכו': באותה שעה יבא הנחש ויקח אותה לשפחה. באותה שעה אומרת, איכה היתה לזונה קריה נאמנה מלאתי משפט צדק ילין בה, ועתה מרצחים.
לא יִי נִשְׂאָרוּ עֲנִי וכו': י"ו נשארנו עני ודל, עני ורוכב על החמור. דל, עליו נאמר, אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה'. היינו, אם ישאר לו בן ההולך בדרכי ה', ועוסק בתורה, מוציא אותו מן הרעה. שהם, סמאל ונחש, מתפרדים בד' פנות העולם.
 כתוב

מדרש אהרי הנעלים ט

מאמר יעקב אשר פדה את אברהם

לב) כתיב ^א כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם. יעקב לא תהו בעלמא, ואת אמר אשר פדה את אברהם.

לג) אלא ת"ח, בשעתא דאפילו לאברהם בנורא יקדתא, בקדמיתא הו דיינין ליה לעילא, אמר קב"ה, פרסא דילי, זילי ושזיכי לאברהם מן אור פשדים, שבשכיל כבודי עביד מה דעביד.

לד) אמרו ליה מלאכי השרת, רבש"ע, גברא דיפוק מיניה ישמעאל, ודיעבדין להו ^ב לישראל מה דיעבדין. אמר להו פן יפוק מיניה יצחק, דיושיט קדליה ע"ג מדבחה. אמרו ליה, הא עשו דנפיק מיניה דיתריב בי מקדשא. אמר, הא נפיק מיניה יעקב, דאיהו פורסא שלימא. אמרו, הא ודאי בזכותא דיעקב ישתזיב. הה"ד, כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם.

מאמר חנניה מישאל ועזריה

לה) ובשעתא דכפיתו לחנניה מישאל ועזריה, למרמי לגו אתון נורא יקדתא, פתח חנניה ואמר, ^א ה' לי לא אירא מה יעשה לי אדם. ה' לי בעזריה ואני אראה בשונאי. פתח מישאל ואמר, כה אמר ה' * אל בית יעקב אשר פדה את אברהם לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יתרוו כי כראותו ילדיו מעשה ידי וגו'.

חלופי גרסאות

א נ"א דיעביד להן (ווינציא). ש ח"ג בדפוס מונקאטש בסוגריים נ"א ל"ג לישראל (ווינציא). ת נ"א דיעביד (ווינציא).

מסורת הזהר

א (ישעיה כט) ויצא קנג. ה (תהלים קיח) משפטים כ ז"ח ד' עו ט"ד.

הסולם

מאמר

מאמר יעקב אשר פדה את אברהם

יעקב אשר פדה את אברהם מלאכי השרת, רבונו של עולם, אדם שיצא ממנו ישמעאל, שיעשו לישראל מה שיעשו, אתה רוצה להצילו. אמר להם כן יצא ממנו יצחק שיושיט צוארו על המזבח. אמרו לו הרי עשו שיצא מיצחק, יתריב בית המקדש. אמר, הרי יצא ממנו יעקב, שהוא כסא שלם. אמרו הנה ודאי בזכותו של יעקב ינצל, ז"ש, כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם.

מאמר חנניה מישאל ועזריה

לה) ובשעתא דכפיתו לחנניה וכו': ובשעה שאסרו את חנניה מישאל ועזריה, להשליכם לתוך כבשן האש השורפת. פתח חנניה, ואמר, ה' לי לא אירא מה יעשה לי אדם

לב) כתיב כה אמר וכו': כתוב, כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם. שואל, הרי יעקב לא היה בעולם בזמן אברהם. ואתה אומר, אשר פדה את אברהם.

לג) אלא ת"ח בשעתא וכו': ומשיב. אלא בוא וראה, בשעה שהפילו את אברהם בשריפת האש, היו דנים אותו תחילה למעלה, אמר הקב"ה אל הכסא: כסא שלי, שהוא המלכות, לך והצל את אברהם מאור כשדים. כי לכבודי עשה מה שעשה.

לד) אמרו ליה מלאכי וכו': אמרו לו (דפו"י דף מ"ז ט"ב * ט"ג)

י **מדרש** **אחרי** **הנעלם**

יז ובההיא שעתא דנו דיניה לעילא, אמר הקב"ה, זיה יאמר לה' אני, זיה חנניה, שאמר ה' לי בעוזרי ואני אראה בשונאי. זיה יקרא בשם יעקב, זיה מישאל, שאמר כה אמר ה' אל בית יעקב וגו'. ובשם ישראל יכנה, זיה עזריה, שאמר שמע ישראל.

יח ת"ח, בשעתא דאמר מישאל, כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם, עבדו ליצנות בלישניהון. אמר קב"ה, פורסיא דילי, מהו ליצנותא דעבדו, שזיב לון בדרגא דא, כמה דשזיבת לאברהם. ולא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו. בההיא שעתא, כל אינון דכפיתו לון, קטל לון שביבא דנורא.

יט דניאל אמאי לא הוה עמהון. אמר בלביה, הא עבדו מיניה צלמא. ומלכא אמר, שמיה בשם אלוה דיליה, הה"ד די שמיה בלמשאצר בשם אלהי. וכתוב פסילי אלהיהם תשרפון באש, וע"ד אתפסי מיניהו. וכי אדם יברח מן המלכות, אלא מלאכין הוו מכסין ליה.

כ מה ראו חנניה מישאל ועזריה דיהבו גרמיהו לנורא. אלא ת"ח, יומא חד הוה דוד נחית להנות גופו לפני הנהר. ויהוה אמר, שמרה נפשי פי חסיד אני. אמרו ליה, ואתה חסיד. אמר להו, ולא חסיד אני, שדי מלוכלכות בשפיר ובשליא, ומטהר את הטהור, ומטמא את השטמא. ואני קם בתורה בג' חלופי גרמאות

מסורת הזהר

(י) ישעיה (מד) לך תמה. (ז) דניאל (ד) תרומה תתעו. א נ"א בהווא (ווינציא). ב נ"א נחיר להניה גופו מלפני (דברים ז) שמות שכ. ט (תהלים פו) בלק קצו. ווינציא) נ"א נחית להניה (מונקאטש). ג נ"א והנה (ווינציא).

מאמר **הסולם** **חנניה מישאל ועזריה**

אדם. ה' לי בעוזרי ואני אראה בשונאי. פתח מישאל ואמר, כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם. לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו כי בראותו ילדיו מעשה ידי וגו'.

לח דניאל אמאי לא וכו': שואל. דניאל, למה לא היה עמהם. ומשיב. חשב בלבו. הרי עשו ממנו צלם, והמלך קרא שמו כשם האלוה שלו. ז"ש, די שמיה בלמשאצר כשם אלהי. וכתוב פסילי אלהיהם תשרפון באש. וע"כ נסתתרו מהם. שואל. וכי אפשר לאדם שיברח מן המלכות. ומשיב. אלא מלאכים היו מסתירים אותו.

לט מה ראו חנניה וכו': שואל. מה ראו חנניה מישאל ועזריה שמסרו עצמם לאש. ומשיב. אלא בוא וראה. יום אחד ירד דוד להנות עצמו לפני הנהר. והיה אומר, שמרה נפשי כי חסיד אני. אמרו לו, ואתה חסיד. אמר

לז ת"ח בשעתא דאמר וכו': בוא וראה בשעה שאמר מישאל, כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם, לעגו להם הכשדים בלשונותיהם, אמר הקב"ה, כסא שלי, אותו הלעג שלעגו, תציל אותם את חנניה (דפו"י דף מ"ז ט"ג)

מדרש אחר **הנעלם** **יא**
משמרות, כד"א חצות לילה אקום להודות לך. ואנא נאים כסוסיא בהבל א'.
מב ובחצות לילה אקום להתעסק בתורה. ובמשמרה שלישית, אני מנגן עם המלאכים להקב"ה. הה"ד ברן יחד ככבי בוקר ויריעו כל בני אלהים. מאן אינון, מלאכין קדישין דאמרן שירה עמי בלילה. הה"ד, ובלילה שירה עמי תפלה לאל חיי.

מא אמרו הצפרדעים, אנחנו עבדנא נתיר מינך בדיל קב"ה, אמר לון דוד, ומה עבדתון אתון נתיר מיני. אמרו ליה, דתויןן מוקדין גופנא בנורא בתנורא במצרים. ובשעתא דהו מכתתין חנניה מישאל ועזריה, אמרו בלביהו דנעביד בצפרדעים.

מאמר שלש משמרות הוי הלילה

מב תניא, שלש משמרות הוי הלילה, ועל כל משמר ומשמר יושב הקב"ה ושואג כארי. ת"ח, שלש משמרות אינון י"ב שעות, ואתפלגון ד' לכל משמר. ובכל משמר יושב הקב"ה ושואג כארי, ואומר אוי שהתרחתי את ביתי וכו'.

מג ת"ח, כדוגמא דאית משמרות ברקיעא, כף אית משמרות בארעא. ומאן אינון. משמרה שניה, כלבים צועקים. הה"ד, לעלוקה שתי בנות

מסורת הזהר **חלופי גרסאות**
(י) (תהלים קיט) לך קלד לעיל כי תשא אות פט. (ז) (איוב לח) (ב"ב מט. ל) (תהלים מב) לך קלב לעיל יתרו אות קצו. (ח) (משלי ל) וירא שכב.

ד נ"א דאתעביד (ווינציא). ה נ"א משמרה ובכל משמרה (ווינציא). ו נ"א למאן (ווינציא).

מאמר **הסולם** **כאמר**
אתם יותר ממני. אמרו לו, שהיינו שורפים את גופותינו באש בתנור במצרים. ובשעה שהיו אוסרים את חנניה מישאל ועזריה, אמרו בלבם, אנו נעשה כצפרדעים.
אמר להם, ולא תסיד אני שידי מלוכלכות בדם ושפיר ובשליא, ומטהר את הטהור ומטמא את הטמא, ואני קם בשמחה בג' משמורות, כש"א חצות לילה אקום להודות לך. ואני ישן כסוס בהבל א', דהיינו בנשימה אחת.

מב **תניא** שלש משמרות וכו': למדנו שלש משמרות הוא הלילה, ועל כל משמר ומשמר יושב הקב"ה ושואג כארי. בוא וראה, שלש משמרות הן י"ב שעות, ונחלקות ד' שעות לכל משמר, ובכל משמר, יושב הקב"ה ושואג כארי, ואומר, אוי שהתרחתי את ביתי וכו'.

מג **ת"ח** כדוגמא דאית וכו': בוא וראה כמו שיש משמרות ברקיע, כך יש משמרות בארץ, ומה הם. היינו, שבמשמרת השניה כלבים צועקים. ז"ש, לעלוקה שתי בנות

יב מדרש אהרי הנעלם
הב הב. וְהַכְּלָבִים עָזִי נִפְשׁ לֹא יָדְעוּ שְׂבָעָה. ראשונה, חמור נוער. הה"ד,
לֹא תַחְרֹשׁ בְּשׂוֹר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו.

מד ועל דא יבלעם בנה חמור וכאשתו, הנה מתנבא. הה"ד, וְלֹא
קָם נְבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה. אָבֵל בְּאוֹהֶ"ע קָם. וכי מטונף מן הטנופת, אִתָּה
מִזְכִּיר עִם הַטְּהוֹר. אֵלֶּא מֹשֶׁה בַּטְּהֵרָה. וּבִלְעָם בְּטוֹמְאָה. וע"ז הנה עושה מעשה
אישות עם האתון.

מאמר כי יקרא קן צפור

מה כתיב כי יקרא קן צפור לפניך וגו', ת"ח, קן: דא הוא גופא.
בדרך: דאזיל באורחין טבין. בכל עץ: * דא תורה, פד"א עץ חיים היא
למחזיקים בה. או על הארץ: אלין אינון ישראל, דאתקרון ארץ, דמלמד להון
אורייתא. אפרוחים: אלין אינון נערים גדולים, דיתעסקון באורייתא. או ביצים:
אלין זעירין, דיוליף לון אל"ף בי"ת.

מו והאם רובצת, אין אם אלא תורה, הה"ד, וְאֵל תַּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמְךָ.

חלופי גרסאות

ז נ"א בלעם הרומה לחמור באשתו הי' מתנבא (מונקאטש
במרובעים). ח נ"א הוה (ווינצ'א).

ד"י ת"ז בהקדמה ד' א: ב, תכ"א ד' נח: ז"ח ד' עז ט"א
ט"ב תקיח ד' קב ט"א. צ (משלי ג) ב"א רעא. ק (שם א) חיי שרה רל תקיח ד' צו ט"ג.

מסורת הזהר

(ישעיה נז) משפטים תקד לעיל אות ה. ט (דברים
כב) וישלח כד שלח לך כק ז"ח עז ט"ג תקיח ד' צט
ט"ב. ט (שם לד) הקסח"ז קסב. ט (שם) שמות קה בלק
שסא פנחס תצר תשנא תשצא בהשמטות ח"ג ד' שט. ד"י
ט"ב תקיח ד' קב ט"א. צ (משלי ג) ב"א רעא. ק (שם א) חיי שרה רל תקיח ד' צו ט"ג.

הסולם

כי יקרא קן צפור

למחזיקים בה. או על הארץ, אלו הם ישראל
שנקראים ארץ. והיינו שמלמד אותם תורה.
אפרוחים, אלו הם נערים גדולים שמלמד
לעסוק בתורה. או ביצים, אלו הם קטנים,
שמלמדם, אלף בית.

מו והאם רובצת, אין וכי: והאם
רובצת על הבנים. אין אם אלא תורה. ז"ש,
ואל תטוש תורת אמך. אם תרצה שתקח הבנים
שלח תשלח את האם, ואח"כ ואת הבנים תקח
לך, והארכת ימים.

אין המאמר הזה כפשוטו, ואין הפשט
הולם אותו. והוא רומז לאדם הממשיך מוחין
עליונים כיצד צריך להמשיכם. וצריך שתדע,
שבורך כלל, יש ג' בחינות במוחין, א) מוחין
דקטנות גמורים שהם ממטטרון וסנדלפון,
ומכונים ביצים. דהיינו כמו ביצה שעוד לא
נתגלתה בה החיות, שה"ס המוחין, אלא
שהחיות עתידה לבוא. והם מכונים אפי זוטרי.
ב) מוחין דקטנות מזו"ן, ומכונים אפרוחים,
שכבר

מאמר

בנות הב הב, דהיינו הכלבים הצועקים כמו
הב. והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה.
במשמרת ראשונה, חמור נוער. ז"ש, לא תחרוש
בשור ובחמור יחדיו. שהם רומזים על ב'
הקליפות הנקראים שור וחמור.

מד ועל דא בלעם וכי: וע"כ בלעם
בחמור הזה ובאשתו, שהיה עושה עמה מעשה
אישות, היה מתנבא. ז"ש, ולא קם נביא עוד
בישראל כמשה. אבל באומות העולם קם.
שואל, וכי מטונף מן הטנופת אתה מזכיר עם
הטהור, ומשיב, אלא משה בטהרה. ובלעם
בטומאה, ועל זה, כדי להרבות טומאה, היה
עושה מעשה אישות עם האתון.

מאמר כי יקרא קן צפור

מה כתיב כי יקרא וגו': כתוב, כי
יקרא קן צפור לפניך וגו'. בוא וראה, קן,
זהו הגוף. בדרך, היינו שהולך בדרכים טובים.
בכל עין, זה התורה. כש"א עין חיים היא
(דפו"י דף מ"ז ט"ג * ט"ד)

מדרש אהרי הנעלים יג
אם תרצה שתקח הבנים, ושלח תשלח את האם, ואח"כ ואת הבנים תקח לך
והארכת ימים.

מז) ד"א פי יקרא, וקד"א ואם תלכו עמי קרי, והלכתי אף אני עמכם
בקרי. ויספתי ליסרה אתכם שבע על חטאתיכם. מאן איהי שבע, דא שכנינתא.
מח) בדרך: דא קבורת רחל, דאיהי קיימא בפרשת דרכים, ויבשר לה
וינחם לה ולא צביאת לקבלא תנחומין, הה"ד וימאנה להנחם על בניה. ובשביל
דאזלו עמו בקרי, גלה להון, ושכינתא גלתה עמהון.

מסורת זוהר

(ד) (דברים כב) יתרו תקט. (ו) (ירמיה לא) חיי שרה רסח
ז"ח ד' נה ט"ג צא ט"ג.
ט נ"א הה"ד (קראקא). י נ"א עמי בקרי גלה לך ושכינתא
גלה (דפוסים ראשונים).

מאמר

שכבר נתגלתה בהם החיות, דהיינו המוחין,
אלא קטנים הם. אבל מכונים אפי רבובי,
להיותם מזו"ג. מוחין גמורים גדלות, והם
מכונים בניס. דהיינו בניס גדולים כל צרכם.
וב' הבחינות הראשונות שהן ביצים ואפרוחים
נמשכות מהמצב הא' של המלכות. שאז ד"א
ומלכות דבוקים בבינה, ד"א בקו ימין דבינה,
והמלכות בקו שמאל דבינה. אבל הבחינה הג'
שהיא מוחין גדלות, אינם באים אלא מהמצב
הב' של המלכות, דהיינו אחר שהמלכות נפרדה
מבינה ונבנתה להיות נוקבא דז"א ובאה עמו
בווג פב"פ. וביאור אלו ב' מצבים שבמלכות
(ע"י בפלפח"ט).

הסולם

כי יקרא קן צפור

הו"ק, אבל עוד אין בהם ראש, שהוא מוחין
ממש גדלות. ורביצה, היא בהסתר הרגלין
שה"ס נה"י, והחסרה נה"י דכלים חסרה ג"ר
דאורות. שהם הראש. וע"כ המוחין האלו
מכונים שהם רובצת. דהיינו שחסרה בחינת
נה"י דכלים וג"ר דאורות. וכבר ידעת, שעד
כאן נמשכים המוחין מהמצב הא' של המלכות,
בעוד שהיא דבוקה בבינה הנקראת אס. וכדי
לקבל מוחין ג"ר שהם גדלות גמורה, צריכים
להמשיך המצב הב' של המלכות, שפירושו,
להפריד המלכות מבינה, ולבנותה להיות נוקבא
לז"א בווג פב"פ.

וז"ש אם תרצה שתקח הבנים, דהיינו
אם תרצה להמשיך מוחין גדלות הנקראים
בנים. שלח תשלח את האם, דהיינו שתמשיך
המצב הב' של המלכות שאז נשלחת האם
שהיא בינה והמלכות נפרדת ממנה, כדי להבנות
לנוקבא דז"א לווג פב"פ, ואח"כ, ואת
הבנים תקח לך, אחר שכבר נפרדה הבינה,
והמלכות באה למצב הב', אז תוכל להמשיך
המוחין גדלות הנקראים בנים. והארבת
ימים, שמוחין גדלות נבחים לאריכות ימים
בסוד עולם שכולו ארוך.

מז) ד"א כי יקרא וכו': פירוש אחר.
כי יקרא הוא כמו שאתה אומר, ואם תלכו
עמי קרי והלכתי אף אני עמכם בקרי ויספתי
ליסרה אתכם שבע על חטאתיכם. מי היא,
שבע. זו היא השכינה, הנקראת שבע, שתהיה
עם ישראל בגלות.

מח) בדרך דא קבורת וכו': בדרך,
זו היא קבורת רחל, שהיא עומדת בפרשת
דרכים, ויבשר לה וינחם לה, ואינה רוצה
לקבל תנחומים. ז"ש מאנה להנחם על בניה.
ובשביל

(דפוס יד מ"ז ט"ד)

יד מדרש אהרי הנעלם
מט) בקל עץ: דא יריחו. או על הארץ: דא ירושלם. אפרוחים: אלן כרובים דלעילא. או ביצים: אלן כרובים דלתתא. אנפי רברבי, ואנפי זוטרי.
נ) והאם רובצת על האפרוחים או על הביצים לא תקח האם על הבנים שלח תשלח את האם. הה"ד, ובפשעיהם שלחה אמכם. ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך והארכת ימים, בשביל דאימא אןלא ומנדדא ומגזלה

חלופי גרסאות
 כ ניא מגואלה (דפוסים ראשונים).

מסורת הזהר
 (ת ישעיה ו) לעיל פרשת יתרו את צה.

מאמר הפולם
 ובשביל שהלכו עמו בקרי גלה אותם, והשכינה הנקראת שבע, שהיא רחל, גלתה עמהם. וע"כ נאמר שבע, על חטאתיכם. שעל חטאתיכם גלתה השכינה.

ו"ש (באות מ"ז) כי יקרא כד"א ואם תלכו עמי קרי וכו', שבע על הטאתיכם, שיחטאו ויפרידו זווג ז"א ומלכות פב"פ, שאו תלך המלכות הנק' שבע בגלות. וו"ש (באות מ"ח) בדרך דא קבורת רחל וכו' ובשבי' דאזלו עמו בקרי גלה להון ושכינתא גלתה עמהון, דהיינו שנסתלקו המוחין דפנים מישראל, והשכינה חזרה למצב האחורים הנבחן לה לגלות. ויש ב' בחינות באחורים. א) היינו המצב הא' של המלכות במקומו, וזה נקרא יריחו. שהיא עיר הראשונה שהוציאו ישראל מן הקליפות. ויש מלכות דמצב הב' אלא שמחמת חטא נגלים שם האחורים של המצב הא'. וזה נקרא ירושלים. וו"ש (באות מ"ט) בכ" עין, דא ירחו, דהיינו המצב הא' של המלכות במקומו. או על הארץ, דא ירושלים, דהיינו גילוי המצב הא'. במלכות דמצב הב'. אפרוחים, אלן כרובין דלעילא וכו', שהם המוחין דאחורים המאירים מז"א ומלכות. הנקראים אנפי רברבי, או ביצים אלן כרובים דלתתא, שהם המוחין דאחורים המאירים מצד המלאכים מטטרון וסנדלפון הנקראים אנפי זוטרי (כנ"ל תרומה אות ע"א ע"ש).

ואח"כ כשעושים תשובה חוזרים זו"ן פב"פ כהלכתם וחוזרים המוחין דפנים דהיינו הג"ר לישראל, שז"ס מצב הב'. וכבר נתבאר שבמצב הא' ז"א ומלכות דבוקים באמא, ואי אפשר שיבואו למצב הב' אלא אחר שנפרדו מאמא, והמלכות נבנית לנוקבא דז"א (כמ"ש בפלפח"ס אות פ"ח ע"ש). וו"ש (באות נ') לא תקח האם על הבנים, כי בעת שתזכה למוחין דפנים שנקראים בנים מוכרחה האם להפרד מן

מט) בכ" עין דא וכו': בכ" עין. זו היא ירחו. או על הארץ זו היא ירושלים, אפרוחים, אלו הם הכרובים שלמעלה כלומר מוחין דקטנות הנמשכים מזו"ן. או ביצים, אלו הם הכרובים שלמטה, שהם, מוחין דקטנות הנמשכים ממטטרון וסנדלפון, פנים גדולים, הם אפרוחים. ופנים קטנים הם ביצים (כמ"ש לעיל תרומה אות ע"א).
נ) והאם רובצת על וגו': והאם רובצת על האפרוחים או על הביצים לא תקח האם על הבנים שלח תשלח את האם. ו"ש ובפשעיהם שולחה אמכם. ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך והארכת ימים. היינו, בשביל שהאם הולכת ונודדת מגזולה ומקניה, זה גרם לך אריכת אפים, שששת ימים שלמעלה חג"ת נה"י, ירחמו על העולם, ז"ש, ה' ה' אל רחום ותנון ארך אפים ורב חסד ואמת. ומאריך הכעס מן הפנים שנסתלקו בעונותיהם של ישראל. ז"ש, וראית את אחורי ופני לא יראו.

ביאור הדברים. שכאן מעמיד הכתוב, כי יקרא קן צפור, לא על סדר המשכת המוחין כדרכם, כמו בפירוש הא', אלא שכבר המוחין בבחינת ז"א ומלכות פב"פ כהלכתם. אלא שבסבת עונות ישראל חזרו למצב הא', שאז נפרדה המלכות מז"א, ומישראל, והולכת בגלות, שהפירוש הוא שהכלים שלה נופלים בין הקליפות ואי אפשר להמשיך בזמן ההוא, אלא מוחין דאחורים המכונים אפרוחים או ביצים. אלא אחר שעשו תשובה מחזירים ז"א ומלכות לזווג פב"פ, ואז הכלים של המלכות שנפלו לקליפות, הם מוציאים מן הקליפות, ומעלים ומחזירים אותם למקומם, לבנין המלכות. ואלו (דפני' דף מ"ז ט"ד)

מדרש **אחרי** **הנעלם** **מו**
 וּמְקִינָהּ. וְנָדָא גְרִים לָךְ אָרִיכוּ יְדָאנְפִין, שִׁית יוּמִין דְּלַעֲיִלָא, וְדִירְחֲמוּ עַל
 עֲלָמָא. הַה"ד, ה' ה' אַל רְחוּם וְתַנּוּן אַרְךָ אִפִּים וְרַב חֶסֶד וְאֲמַת. וְאָרִיךְ רוּגְזָא
 מִן אִפִּין דְּאִסְתַּלְקוּ בְּחֻבִּיהוֹן דִּישְׂרָאֵל. הַה"ד, וְרָאִיתָ אֶת אַחֲרֵי וּפְנֵי לֹא יֵרָאוּ.

מְאֵר חֲצוֹת לִילָה

(א) וְדוּדֵי יֶרֶד לִגְנוּ לַעֲרֻגוֹת הַבֶּשֶׂם לַרְעוֹת בְּגָנִים וְלִלְקֹט שׁוֹשְׁנִים.
 ת"ת, כָּל הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ, וְשֵׁה"ש קֹדֶשׁ קִדְשִׁים. פְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל מְשַׁבַּחַת לִיה
 לְקַב"ה, וְאוֹמְרַת דוּדֵי. הַה"ד, וְדוּדֵי צַח וְאָדוּם.

(ב) ת"ת, בְּשַׁעֲתָא דִּיהָא פְּלָגוֹת לִילָא. אִיתְעַר שְׁלֵהוּבָא חֲדָא, וְיַעוּל
 תַּחְתּוֹת גְּדַפֵּי דְתַרְנַגּוּלָא, וְקִאֲרֵי. וּבְהֵהוּא שַׁעֲתָא, קַב"ה יֶרֶד אֶל גְּנוּ, דְּאִיהוּ ג"ע

חֲלוּפֵי גְרַמְאוֹת

ל נ"א ומקנה (דפוסים ראשונים). ו ה"ג דפוס מונקאטש
 במרובעים נ"א ל"ג דא גרים לך (דפוסים ראשונים). ו נ"א
 אנפך (דפוסים ראשונים). ו נ"א וירחמו (דפוסים ראשונים).
 ו נ"א מוסיף ד"א ודודי (קראקא). פ נ"א וכנסת (דפוסים
 ראשונים). צ נ"א גרפא (דפוסים ראשונים).

מסורת הוהר

(א) (שמות לד) לך סו ויצא רמה תרומה תתקיי פקודי
 תתקיי אחרי רמג אורא רבא ולא רפה פנחס תתסח ת"ז
 תכ"ב ד' סז: ת"ע ד' קסט: ז"ח ד' עז ט"ב תק"ח ד'
 צח ט"ג קי ט"ב לעיל יתרו אות קפת. ב) (שם לג) ב"א
 קל ואתחנן נו ת"ז תי"ח ד' לה: תל"ד ד' עז: ת"ע ד'
 קלג: קלו. ז"ח ד' מח ט"ב סו ט"ג פג ט"ג תק"ח ד'
 קב ט"ג. ג) (שיר ו) ב"ב שצא לעיל

יתרו אות רנו. ד) (שם ה) לך תסב.

כי יקרא קן צפור

אחר שעשו תשובה, וזכו למצב ה' של
 המלכות, דהיינו למוחין דפנים, הגה הכלים
 דמוחין דאחורים של הגלות שנשארזו מאז,
 נעשו כלים להארט חכמה. והארט החכמה
 נקראת אורך. וז"ש וּרְיִךְ רוּגְזָא, שהכעס,
 דהיינו הכלים דאחורים שמוזמן הגלות נתארכו,
 דהיינו שקבלו הארט חכמה הנקראת אורך.
 וז"ש הַה"ד וְרָאִיתָ אֶת אַחֲרֵי וּפְנֵי לֹא
 יֵרָאוּ. כי ראה ה"ס הארט חכמה, שהחכמה
 נקראת עינים וראה כנודע. והיא מקובלת
 בכלים דאחורים, והיינו וראית את אחורי.
 אבל בכלים דפנים החסדים מכוסים מחכמה,
 וז"ס ופני לא יראו.

מאמר חצות לילה

(א) דוּדֵי יֶרֶד לִגְנוּ וּגְנוּ: דוּדֵי יֶרֶד
 לִגְנוּ לַעֲרֻגוֹת הַבֶּשֶׂם לַרְעוֹת בְּגָנִים וְלִלְקֹט
 שׁוֹשְׁנִים: בּוֹא וּרְאֵה, כָּל הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ, וְשִׁיר
 הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ קִדְשִׁים. כִּנְסַת יִשְׂרָאֵל, שְׁחִיא
 חֲמִלְכוֹת, מִשְׁבַּחַת לְהַקְב"ה, וְאוֹמְרַת לוּ דוּדֵי.
 וז"ש דוּדֵי צַח וְאָדוּם.

(ב) ת"ה בְּשַׁעֲתָא דִּיהָא וּכְו': בּוֹא
 וּרְאֵה, בְּשַׁעֲתָא שִׁיחָה חֲצוֹת לִילָה. שְׁלַחַת אַחַת
 מִתְעוֹרֶרֶת

מאמר

מִן הַבְּנִים, וְע"כ שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, שְׁהוּא
 אִמָּא, וּמִבִּיא רֵאִיהּ מִהַכְּתוּב וּבִפְשָׁעֶיכֶם שׁוֹלַחַה
 אִמָּכֶם, שֶׁהַכּוֹנֵה הִיא עַל אִמָּא שְׁלֹמַעֲלָה. וְאֵת
 הַבְּנִים תִּקַּח לָךְ, שְׁאֵז תּוּכַל לְקַבַּל הַמוֹחִין
 דְּפָנִים הַנִּקְרָאִים בְּנִים. לְמַעַן יֵיטֵב לָךְ וְהֵאֲרַכְתָּ
 יָמִים בְּשִׁבְלֵי דְאִמָּא אִזְלָא וּמִנְדַּדָּא מִגּוּזְלָה
 וּמְקִינָהּ, וְדָא גְרִים לָךְ אָרִיכוּ דְאִנְפִּין
 שְׁבִשְׁבִיל שְׁאִמָּא נִפְרְדָּה מִן הַבְּנִים, אַתְּהּ יְכוּל
 לְהַמְשִׁיךְ הַמוֹחִין דְּפָנִים. שְׁה"ס אִרִּיכוֹת יָמִים.
 וְנוֹדַע שְׁמִצְבַּת הָא' דְּמַלְכוֹת ה"ס הָאֲרַת חֲכֵמָה
 בְּלֵי חֲסִדִּים, וְע"כ גַּם הַחֲכֵמָה אִינְהּ מֵאִירָה,
 כִּי אֵין הַחֲכֵמָה מֵאִירָה בְּלֵי חֲסִדִּים. וְהוּא חֲשַׁךְ
 בְּלֵי אוּר. אִמְנֵם בּוֹמֵן שְׁמֵאִירָה בְּמִצְבַּת הַב'
 בְּמוֹחִין דְּפָנִים, אַע"פ שֶׁהַמוֹחִין דְּפָנִים הֵם
 חֲסִדִּים מְכוּסִים מִחֲכֵמָה, עַכ"ז, יֵשׁ שֵׁם גַּם
 הָאֲרַת חֲכֵמָה, כִּי הִיא מֵאִירָה בְּכָלִים דְּאִחֲוִירִים
 שְׁנִשְׁאָרוּ בַּהּ מִמִּצְבַּת הָא'. וְז"ש, וּרְיִךְ רוּגְזָא
 מִן אִפִּין דְּאִסְתַּלְקוּ בְּחֻבִּיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, כִּי
 הַכֶּעַס וְהַרוּגוֹ שְׁנַעְשׂוּ מִחֲמַת חֲטָאִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל
 שְׁנִסְתַּלְקוּ הַמוֹחִין דְּפָנִים וּבָאוּ לְבַחֲנֵית הַמוֹחִין
 דְּאִחֲוִירִים, שֶׁהֵם בַּחֲנֵית חוּשֶׁךְ וְנַחֲשָׁבוּ לְשִׁכְנֵתָא
 בְּגִלוּתָא (כְּנ"ל ז"ה וְז"ש בְּאוֹת מ"ח) עַכ"ז
 (דְּפוּ"י דף מ"ז ט"ד)

טז מדרש אהרי הנעלים
עילאה, דאית ליה לקב"ה. ובההיא שעתא אתער תרנגולא דלעילא, ואמר, קומו פל אינון דשינתא בחוריהון, הא שעתא איהי לאתחברא איילתא בבעלה. זפאה איהו פל כ"ג דיקום בפלגות ליליא לאתעסקא באורייתא. דקב"ה וכל צדיקיא אציתו לקליה. הה"ד ה' היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעיני.

נג ובהאי שעתא, מאן דאתעסק באורייתא, איתרק עליה תד חוטא דחסד. ובהאי שעתא, קב"ה ירד לגנו. למי ירד, לערוגות הבושם. ומאן אינון ערוגות הבושם, הךא הוא דכתיב ב' בשמים ראש. ומאן אינון, צדיקים.

נד ולרעות בגנים, בגן עדן דלעילא, וגן עדן דלתתא, דאיקרי העולם הזה, והעולם הבא. ללקוט שושנים, מאן אינון שושנים. אלן צדיקיא דאתעסקו באורייתא, ואינון דמרחשן אורייתא בשפנותיהו. הה"ד שושנים, אל תקרי שושנים, אלא שושנים, שאפילו בקבר רוחשות תורה.

מאמר למה מתים לפני זמנם

נה א"ל, וכי לאינון דאתעסקי באורייתא קטיל לון קודם זמנם, ואינון צדיקים דלא חבו. ת"ת, ירכעם בשעתא דתהו לנוקא, תהו זפאי, ולא תהו ליה חובה, אמר הקדוש ברוך הוא למלאך המות, זיל ואייתי לירכעם בן נבט.

חלופי גרסאות

ק נ"א ל"ג מאן (קראקא). ד נ"א ל"ג ליעות בגנים בגן עדן (קראקא). ו נ"א לגן (וויניצ'א).

מסורת הזהר

(ה) שם (ח) לך ט. ו) (שמות ל) תצוה ב.

חצות לילה

נד לרעות בגנים בגן וכי: לרעות בגנים, היינו בב' גנים, בגן עדן של מעלה, שה"ס בינה, ובגן עדן של מטה, שה"ס מלכות. הנקראים העולם הזה, דהיינו מלכות, והעולם הבא, דהיינו בינה. ללקוט שושנים, מי הם שושנים. אלו הם הצדיקים העוסקים בתורה, ואלו ששפתותיהם דובבות תורה. ז"ש שושנים, אל תקרא שושנים אלא שושנים. כלומר, שהם שונים תורה. שאפילו בקבר שפתותיהם דובבות תורה. ועליהם נאמר וללקוט שושנים, דהיינו שלוקט אותם מהעולם הזה לפני זמנם. כדי שלא יחטאו. כמ"ש לפנינו.

מאמר למה מתים לפני זמנם

נה א"ל וכי לאינון וכי: אמר לו, וכי אלו שעוסקים בתורה הורג אותם לפני זמנם, שכתוב עליהם וללקוט שושנים. והם צדיקים שלא חטאו. ומשיב, בוא וראה, ירכעם בשעה שהיה

הסולם

מאמר

מתעוררת ובאה תחת כנפי התרנגול, וקורא. ובאותה שעה הקב"ה יורד אל גנו, שהוא גן העדן העליון שיש לו להקב"ה, ובאותה שעה מתעורר התרנגול של מעלה, ואומר, קומו כל אלו שהשינה בתורי עיניהם. הנה השעה היא, שתתחבר האילה, שהיא המלכות, בבעלה, שהוא ז"א. (ביאור הדברים תמצא בזהר ויקהל אות כ"א). אשרי הוא כל אדם שיקום בחצות לילה לעסוק בתורה, שהקב"ה וכל הצדיקים מקשיבים לקולו. ז"ש היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעיני.

נג ובהאי שעתא מאן וכי: ובשעה זו, מי שעוסק בתורה הורק עליו חוט א' של חסד. ובשעה זו הקב"ה יורד לגנו, שהוא מלכות, למי ירד. לערוגות הבושם. ומי הוא ערוגות הבושם. ז"ש, בשמים ראש. בשמים ה"ס הארת חכמה. ראש, ה"ס ג"ר. ומי הם, אלו הם הצדיקים שיש להם אלו המוחין דבשמים ראש ע"כ נקראו ערוגות הבושם.

(דפו"י דף מ"ז ט"ד)

מדרש אהרי הנעלים יז
נו בַּהֲהוּא שַׁעְתָּא אָמְרוּ מְלָאכֵי הַשָּׁרְתָּ, ה' אֲדוֹנֵינוּ מַה אֲדִיר * שְׁמֶךָ בְּכָל הָאָרֶץ. מַה יְיָ דְשִׁמְךָ אִיהוּ אֲדִיר בֵּיהּ, וְהוּא צְדִיק, « אֲנַח לֵיהּ, וְעַל זְכוּתָא דִּילֵיהּ יִתֵּי שְׁפַע לָנָא. אָמַר לְהוֹן קַב"ה, בְּאֵי רַעוּא דִּילְכוֹן דְּאֲשְׁבוּק לֵיהּ, אָנָּא שְׂבִיק לֵיהּ.

נז וּבִתְרַן בְּן נֶפֶק לְתַרְבוּת רַעָה, וְעֵבִיד תְּרִי עֲגָלִי דְדַתְקָא, וְחֻטָּא וְהַחֲטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל. אָמַר לְהוֹן קַב"ה, תְּרִי כָּל שְׁפַע דְתָהוּ זְהִיב לְכוֹן, אֲתַהֲפֹף לְכוֹן בְּזוּהָמָא, דְּלֹא תָהוּ טַב לְכוֹן יְיָ דְתִיִּיתִי לֵיהּ הֲכָא בְּשַׁעְתָּא דְתָהוּ זַפְאִי, וְתָהוּ אֹלִיף לֵיהּ מַטְטְרוּן אֹרְיִיתָא. בְּשַׁעְתָּא הַהִיא, פְּתַחוּ כְּלָהוּ וְאָמְרוּ, ה' צְדִיק אֲתָהּ ה' וְיִשְׂרָאֵל מִשְׁפָּטֶיךָ. וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְרַד לְגַנוּ לְלִקּוּט שׁוֹשְׁנִים.

מֵאֲמַר שְׁמוֹת מ"ב וְנ"ב וְנש"ב שְׁבַק"ש וְרמ"ח תִּיבְיָן

נח פְּתַח יְנוּקָא וְאָמַר, ה' עֲמִי מַה עָשִׂיתִי לָךְ וּמַה הִלְאִיתִךָ עֲנֵה בִי. קַב"ה בְּחִבְיָבוּתָא דְאִית לֵיהּ עִם יִשְׂרָאֵל, קָרָא לְהוֹן עֲמִי. מַה עָשִׂיתִי לָךְ, לְמַה עָשִׂיתִי לָךְ. אֵלָא דְתַזְלִין לְכַתִּי כְּנִסְיוֹת וּלְכַתִּי מְדַרְשׁוֹת, וְתַסְהִידוּ בִּי דְאָנָּא אֲתָהּ, תְּרָא הוּא דְכַתִּיב י"ח ה' אֲתָהּ.

נט תַּסְהִידוּ דְאָנָּא חַד, וּמִתְעַלָּה עַל שְׁמָא דְמ"ב תִּיבְיָן, דְאֵינוֹן בְּפִרְשַׁת

חלופי גרסאות

ז (תהלים ח) הקסח"ז יב פנחס קמו ז"ה ד' סז ט"ג.
 ח (תהלים קיט). ט (מיכה ו) בחקתי ב. י (דברים ו) הקסח"ז רד.
 ת נ"א דאיהו שמך (דפוסים ראשונים). א ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים נ"א ל"ג אנח ליה (כל הדפוסים). ב נ"א הוא (ווינציא) נ"א דהוה יהי רעוא דילכוון רשביק (קראקא). ג נ"א עבר (דפוסים ראשונים). ד ה"ג דפוס מונקאטש נ"א ל"ג לא (כל הדפוסים). ה נ"א דאייתי (דפוסים ראשונים). ו ל"ג לך (דפוסים ראשונים). ז נ"א ענה בי (מונקאטש במרובעים). ח נ"א ותסהידו (דפוסים ראשונים).

מסורת הזהר

הסולם

למה מתים לפני זמנם

בשעה שהיה צדיק, ומטטרו"ן היה מלמדו תורה, בשעה ההיא פתחו כולם ואמרו, צדיק אתה ה' וישר משפטך. וע"כ ירד הקב"ה לגנו ללקוט שושנים, דהיינו ללקוט הצדיקים העתידים לחטוא, כדי שלא יחטאו.

מאמר

שהיה ילד, היה צדיק, ולא היה לו חטא. אמר הקב"ה למלאך המות, לך והביא לי את ירבעם בן נבט.

מֵאֲמַר שְׁמוֹת מ"ב וְנ"ב וְנש"ב שְׁבַק"ש וְרמ"ח תִּיבְיָן

נח פְּתַח יְנוּקָא וְאָמַר וכו': פתח הילד ואמר. עמי מה עשיתי לך ומה הלאיתך ענה בי. הקב"ה באהבתו את ישראל קרא אליהם, עמי. מה עשיתי לך, היינו למה עשיתי לך כך, אלא כדי שתלכו לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ותעידו בי שאני אהר. ו"ש ה' אהר.

נו בַּהֲהוּא שַׁעְתָּא אָמְרוּ וכו': באותה שעה אמרו מלאכי השרת, ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ. אותו ששמך הוא אדיר בו, שהוא צדיק, ועל הזכות שלו יבא לנו שפע, עזוב אותו. אמר להם הקב"ה אם רצונכם הוא שאעזוב אותו, אני עוזבו.

נז וּבִתְרַן בְּן נֶפֶק וכו': ואחרי כן יצא לתרבות רעה, ועשה ב' עגלי זהב, וחטא והחטיא את ישראל. אמר להם הקב"ה, הרי כל השפע שהיה נותן לכם נתהפך לכם בזוהמא. וכי לא היה טוב לכם שהייתי מביאו כאן (דפוס"י דף מ"ז ט"ד *) דף מ"ח ט"א

נט תַּסְהִידוּ דְאָנָּא חַד וכו': תעידו, שאני אהר, ומתעלה על שם מ"ב תיבות, שהן בפרשת

יה מדרש אחרי הנעלם

קריאת שמע, מן ואהבת עד וקה. ותעבדו ל'תדני עליכו. ואיהו שמא כדוגמא שמא דמ"ב שמקן.

ס) ובשמא דע"ב תיבין, דאית בפרשת ק"ש, מן וקה עד ושמתם. ובשמא דחמשין תיבין, מן ושמתם ע"ס פרשתא, כחושבן שערי בינה. ובשמא דע"ב, מן ויאמר עד סוף י הפרשה.

סא) ואינון ארבע פרשיין, עם י"ב תיבין דאית בקריאת שמע, יתרין יתודין עילאין, יתעבדו פלהו מאתן וארבעין ותמניא, פחושבן רמ"ח אברים. וכל אינש דיקרי ק"ש פדקא זאות, כל תיבה ותיבה משפיע בכל אבר ואבר דיליה. ואי אינש לא יקרי ק"ש ביממא ובלייליא, כל אבר ואבר דיליה יתמלי מן רוח רעה, ומכל מלין ומרעין בישין דעלמא.

סב) אמר ינוקא, תלת תיבין אינון, דחסרין מן ק"ש, מן רמ"ח תיבין, ויבמה אשתלימו. אמר, אנא שמענא מאבא, עם ה' אלהיכם אמת ושהש"ן חזור בקול.

סג/א) פתח סבא דינוקא ואמר, עיר קטנה ואנשים בה מעט וגו', ומצא בה ילד מסכן חכם וגו'. ת"ח, עיר קטנה, דא תיבת נח. ואנשים בה מעט, אלו אשתו ובניו ונשי בניו, וחיות ועופות ובהמות. ובא אליה מלך גדול

חלופי גרסאות

ס) (קהלת ט) אחרי מות רכו ז"ח ד' פ ט"ג תק"ח ד' ט נ"א לייחד עליהו (דפוסים ראשונים). י ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים נ"א ל"ג מן ושמתם ע"ס פרשתא (כל הדפוסים). כ נ"א מוסיף על הפרשה (קראקא). ל נ"א ל"ג תרין יתודין (דפוסים ראשונים). מ נ"א מוסיף אמר ובמה (דפוסים ראשונים). נ ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים נ"א ל"ג שהש"ע חזור בקול (כל הדפוסים).

מסורת הזהר

מאמר

הסולם שמות מ"ב וע"ב ונש"ב שבק"ש ורמ"ח תיבין קריאת שמע כראוי, כל מלה ומלה שבק"ש, משפיעה על כל אבר ואבר שבו. ואם אדם אינו קורא קריאת שמע ביום ובלילה, כל אבר ואבר שבו יתמלא מרוח רעה, ומכל הדברים הרעים ומחלות רעות שבעולם.

סב) אמר ינוקא תלת וכו': אמר הילד. ג' המלים החסרות בק"ש, מרמ"ח תיבות, במה הן מתמלאות. אמר, אני שמעתי מאבי, שהן נשלמות עם ה' אלקיכם אמת, שהשלית צבור חזור בקול.

סג/א) פתח סבא דינוקא וכו': פתח זקנו של הילד ואמר, עיר קטנה ואנשים בה מעט וגו' ומצא בה ילד מסכן חכם וגו'. ת"ח, עיר קטנה, זו היא תיבת נח, ואנשים בה מעט, אלו הם אשתו ובניו ונשי בניו, וחיות ועופות ובהמות. ובא אליה מלך גדול וסבב אותה, זהו יצר

בפרשת קריאת שמע, מן ואהבת עד והיה אם שמוע. ותעשו ליחד אותי עליכם. ומ"ב תיבות אלו הם שם כמו השם של מ"ב שמות.

ס) ובשמא דע"ב מן וכו': ובשם ע"ב תיבות שיש בפרשת קריאת שמע מן והיה אם שמוע עד ושמתם את דברי. ובשם של חמשים תיבות, שיש מן ושמתם עד סוף הפרשה. כחשבון חמשים שערי בינה. ובשם של ע"ב תיבות שיש מן ויאמר עד סוף הפרשה.

סא) ואינון ארבע פרשיין וכו': ודל"ו תיבות שבארבע פרשיות אלו, עם י"ב תיבות שיש בקריאת שמע, דהיינו בפסוק שמע ישראל עם ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. שהם ב' יתודים עלינונים, יעשו כולם רמ"ח תיבות כנגד רמ"ח אברים שבאדם, וכל אדם שיקרא (דפויי דף מ"ח ט"א)

מדרש אהרי הנעלים ימ
וְסָבַב אוֹתָהּ, זֶה יֵצֵר הַרְעָה. וּמִצָּא בָּהּ אִישׁ מִסְכֵּן וְחָכֵם, דָּא נָתַן. וּמִלֵּט הוּא
אֶת הָעִיר בְּחִכְמָתָהּ.

סתרי תורה

מאמר שלש סעודות שבשבת

סג/ב) סְעוּדַתִּי דְשַׁבַּת בְּכָל אֵינוֹן אוֹכְלוֹסִין עֵילְאִין. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
אֲכַלְוּהוּ הַיּוֹם כִּי שַׁבַּת הַיּוֹם לְד'. הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֶהוּ בַשָּׂדֶה. תֵּלֵת זְמַנִּין
הַיּוֹם, כְּחוֹשְׁבֵן תֵּלֵת סְעוּדַתִּי, דְּאִתְקַרְיָאוּ עֲנָג. וְזִמְהוּ עֲנָג. הַה"ד וְקָרְאֵת
לְשַׁבַּת עֲנָג. וְנִתְקַר יוֹצֵא מַעֲדָן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן. וּבְחִשְׁבוֹן תֵּלֵת גְּלוּיּוֹת, שְׁאָמַר
מֹשֶׁה פְּנִינָן אֶהְיֶה אֶהְיֶה אֶהְיֶה תֵּלֵת זְמַנִּין.

סד) אֲנָא אֶהְיֶה עִמָּכֹן בְּגְלוּתָא קְדָמָא, הָדָא הוּא דְאָמְרוּ, גְּלוּ לְמַצְרַיִם
שְׂכִינָה עִמָּהֶם. וְאֲנָא אֶהְיֶה עִמָּכֹן בְּגְלוּתָא תְּנִינָא, הַה"ד, גְּלוּ לְבָבֵל שְׂכִינָה
עִמָּהֶם. וְאֲנָא אֶהְיֶה עִמָּכֹן בְּגְלוּתָא תְּלִיתָא, הַה"ד גְּלוּ לְיוֹן שְׂכִינָה
עִמָּהֶם. אֶהְיֶה רְבִיעָא לֹא גִילָה לְהוֹן, אֶלָּא אֲנִי ה' בְּעַתָּה אַחִישָׁנָה. זְכוּ
אַחִישָׁנָה, לֹא זְכוּ בְּעַתָּה.

סה) אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, רְצָה הַקַּב"ה לְנַסּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל וְכו'. ת.

חלופי גרסאות

ס נ"א מוסיף הרע שסיבבה (מנוקאטש במרובעים). ו נ"א
הה"ד וקראת לשבת ענג ומהו ענג (קראקא). פ ה"ג בדפוס
מונקאטש במרובעים נ"א ל"ג כנגדן (כל הדפוסים). צ נ"א
אחיה אשר אחיה אחיה תלת זמנין (קראקא). ק נ"א ל"ג
הה"ד (קראקא). ד נ"א ל"ג הה"ד (קראקא). ו נ"א לזכות (קראקא). ת בדפוס כתוב ככתוב לעיל בפרשת נח [מאות
ל"ז עד מ"ן] על פסוק וישלח את העורב עד מוזמן ומחכה אימתי תשוב ע"ש.

מסורת הזהר

ל (שמות טז) ת"ז תכ"א ד' נז. ז"ח ד' מז ט"ב נא
ט"א. ח (ישעיה נח) הקס"ז פ. ו (בראשית ב) ב"א
רמו. ט (ישעיה ס) וירא תמא תק"ח ד' קז ט"א קיג
ט"ב.

הסולם

ג' סעודות שבשבת

אחיה אחיה אחיה, שהם בחשבון ס"ג. ועם
הג"י קכ"ג של ענג, הוא בחשבון ג"פ היום,
שהם בג"י קפ"ו, עם ג' המלות. דהיינו מ"ש,
אחיה אשר אחיה וגו' אחיה שלחני אליכם,
שהקב"ה צוה למשה לאומרים לבני ישראל.

סד) אֲנָא אֶהְיֶה עִמָּכֹן וְכו': שג' אחיה
אלו. פירושו, אֲנִי אֶהְיֶה עִמָּכֹן בְּגְלוּת
הראשונה. וזה שאמרו, גלו למצרים שכינה
עמהם. ואני אחיה עמכם בגלות השנייה. זה
שאמרו גלו לבבל שכינה עמהם. ואני אחיה
עמכם בגלות השלישית. זהו שאמרו גלו ליון
שכינה עמהם. אחיה של הגלות הרביעית, לא
גילה להם. אלא אני ה' בעתה אחישנה.
שפירושו, זכו אחישנה לא זכו בעתה.

סה) אָמַר ר' פִּנְחָס וְכו': כבר נדפסו
דבריו, לעיל פרשת נח מאות קל"ח עד אות
קמ"ו.

ת"ח

מאמר

יצר הרע. ומצא בה איש מסכן וחכם, זהו נח.
ומלט הוא את העיר בחכמתו. שמלט את כל
העולם.

סתרי תורה

מאמר ג' סעודות שבשבת

סג/ב) סְעוּדַתִּי דְשַׁבַּת בְּכָל וְכו': ביאור
סעודות השבת בכל אלו הגדודים העליונים.
כלומר, ביאור עניני סעודות השבת, איך הם
מתבארים בעולמות עליונים. ויאמר משה
אכלוהו היום כי שבת היום לה' היום לא
תמצאוהו בשדה. ג' פעמים, היום שהם בג'י
קפ"ו, עם ג' המלות עצמם. הם כחשבון ג'
הסעודות הנקראות ענג שהוא בג"י קכ"ג.
ומהו ענג. היינו שכתוב, וקראת לשבת ענג.
ונדהר יוצא מעדן להשקות את הגן, שראשי
תיבות נהר עדן גו הם אותיות, ענג. ובחשבון
ג' גלויות שאמר משה, כנגדם, ג' פעמים

(דפוס דף מ"ח ט"א)

כ **מדרש** **אחרי** **הנעלים**

(סו) ת"ח, אם ישיבו לא נשארו בגלות יום א' שלם. אמר ליה בתשאי, מהו (* יום א', זהו שאמר ו הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה וגו'. אם תבו בתיובתא, יצאו לזמן היום שאמר הנביא. ואם לא עת האסף המקנה, השקו הצאן ולכו רעו. בספרא דרב המנונא סבא, אם לא תבו בתיובתא, לא יפקון עד דישתלים שמה דקודשא בריהו הוא יהו"ה.

(סז) ד"א, ישאל נמשלו ליונה, והכנפים למצות, כמו בשעה שהיונה יש לה כנפים, והכנפים שלימים, לא יש עוף בעולם שיקחה. כך ישאל, בשעה שהם שלימים במצות, לא יש בכל העולם מי שיוכל להם. דכמו שהוא כתוב בפ' בלעם ו מה אקב לא קבה אל ומה אעזם לא זעם ה'. ואח"כ זנו אחרי אלהיהם, ויחר אף ה' בהם.

(סח) ועל דא ו לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם. ומהו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. זהו ו רק רע כל היום, וזהו ו רע רע יאמר וגו'.

(טז) ועל דא ו וראית את אתורי. הה"ד ו השיב אחור ימינו. וכתוב ו אסתירה פני מהם אראה מה אחריתם וגו'. וע"ד בשעה שישאל היו

חלופי גרסאות

א נ"א מוסיף ואם לאו (דפוסים ראשונים). ב נ"א לא יש עוף בעולם שיקחה והכנפים שלימים (דפוסים ראשונים). ג נ"א אופן (מונקאטש במרובעים). ד מן כמו עד ואח"כ הוא ברפוס מונקאטש בסגוריים. ה נ"א רע (קראקא). ו נ"א מוסיף היום המבין (דפוסים ראשונים) נ"א היום דאנין עשו וישמעאל (מונקאטש).

ממורת הזהר

(U) (בראשית כט) ואתחנן קפד לעיל יתרו את קצו. (F) (במדבר כג) בחקותי טו. צ) (במדבר טו) תרומה תפב בהשמטות ח"ב ד' רעו ד"י. שלח לך שכר שלב ואתחנן עג ת"ז תל"ז ד' עת. ז"ח בראשית את רפג לעיל יתרו את מו. ק) (משלי כ). ר) (שמות לג) לעיל את נ. (U) (איכה ב) ויצא שנט ויקהל קסד לעיל את כג. (T) (דברים לב) ת"ז תכ"ז ד' ע"א: תסי"ט ד' קיד:

הסולם

מאמר **ג' סעודות שבשבת**

(סו) ת"ח אם ישיבו וכו': בוא וראה אם ישובו, לא היו נשארים בגלות יום אחד שלם. אמר לו בלחש מהו יום אחד. זהו שאמר, הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה וגו'. אם יחזרו בתשובה יצאו לזמן היום, שאמר הנביא, דהיינו היום אם בקולו תשמעו. (תהלים צ"ה) כי אלו י"א מזמורים מתפלה למשה עד מזמור לתודה, אמרם משה הנביא. ואם לא עת האסף המקנה. כי לא עשו תשובה, השקו הצאן ולכו רעו. בספרו של רב המנונא סבא יש, אם לא חזרו בתשובה לא יצאו עד שישלם שם הקב"ה, הוי"ה.

(סז) ד"א ישראל נמשלו וכו': פירוש אחר. ישראל נמשלו ליונה, והכנפים למצות. כמו שהיונה, בשעה שיש לה כנפים, והכנפים שלמות, אין עוף בעולם שיקח אותה, כך (דפו"י דף מ"ח ט"א * ט"ב)

(סח) ועל דא ו ראית את אתורי. ועל זה. וראית את אתורי. זה שכתוב, השיב אחור ימינו. וכתוב, אסתירה פני מהם אראה מה אחריתם וגו' שכל אלו המלות אחור ואחורי מורים על דינים. וע"כ בשעה שישאל היו בלב

מדרש אחריו הנעלים כא
 בלב שלם ולפני ה', מה היתה. פנים בפנים דבר ה'. וְאִם לֹא, בְּסִטְרָא
 דְּאֲתוּרִיִּים. וְזֶהוּ הָעֲרִיזוֹת. הַה"ד, « עֲרוֹת אֲבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה.
 מְאֹד פָּנִים כְּלָפֵי מִטָּה וְאֲחֻרָיִם כְּלָפֵי מַעְלָה
(ב) וַיֵּשׁ אַחֲרָיו מִן קְדוּשָׁה. הַה"ד, « אַחֲרָיו ה' יִלְכוּ כְּאִרְיָה יִשְׂאֵג.
 וְאֲתִקְרִי פָנִים לְגַבֵּי מִטָּה, וְאַחֲרָיו לְגַבֵּי מַעְלָה. וְאֲתִקְרִי חוּל לְגַבֵּי מַעְלָה, וְקוּדֵשׁ
 לְגַבֵּי מִטָּה.
(ג) וְזֶה בִקְשׁ מִשֶּׁה לִידַע, זֶה שֶׁהִיָּה פָּנִים לְגַבֵּי מַעְלָה. וְאָמַר לִיָּה,
 פִּי לֹא יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי. וְאֲחִ"כ בִּקְשׁ שִׁיתֵן נִשְׁמָה לְיִשְׂרָאֵל מִן הַפָּנִים שֶׁהֵם
 לְמִטָּה, וְנִקְרְאוּ אַחֲרָיִם לְגַבֵּי מַעְלָה. וְאָמַר לִיָּה, וְרֵאִיתָ אֶת אַחֲרָיִ. אַתָּה
 תִּרְאֶה וְהֵם לֹא יִרְאוּ. יִהְיֶה תִּבְיִן שֶׁהִיָּה לְגַבֵּי אַחֲרָיו, וְלְגַבֵּי יִשְׂרָאֵל פָּנִים.
 וְעַל זֶה אָמַר לֹא יִרְאוּ, וְלֹא אָמַר לֹא תִרְאֶה.
(ד) ת"ח, בְּחוּבָא דְאָדָם קְדָמָאָה, אֲבָדוּ הַפָּנִים עֵילְאִין. וּבְחוּבָא דְעִגְלָה,
 פָּנִים תִּפְתְּאִין, דְּאֲתִקְרִי אַחֲרָיו לְגַבֵּי עֵילְאָה. וּבְכָל גְלוֹת וְגְלוֹת אֲבָדוּ. וְאִיהוּ
 רְזָא רְבִרְבָא, 'וְכָל דָּא נִרְמָזוּ בְּשֵׁם יְהו"ה. 'ו', פָּנִים עֵילְאִין. ה', אַחֲרָיו לְגַבֵּי
 'ו', וְפָנִים לְגַבֵּי ו'. ו', אַחֲרָיו לְגַבֵּי ה' עֵילְאָה, וְפָנִים לְגַבֵּי ה' תִּתְפָּאָה. ה', אַחֲרָיו
 לְגַבֵּי ו', וְפָנִים לְגַבֵּי רְזָא דְלִתְתָא.

חֲלוּפֵי גִרְסָאוֹת

מסורת הזהר
 א) (ויקרא יח) ב"א רסת. ב) (הושע יא) ויצא רפב ז"ח ז נ"א מלפני (קראקא). ח ה"ג ברפוס מונקאטש במרובעים
 נ"א ל"ג ואם לאו בסטרא דאחוריים (רפוסים ראשונים).
 ט נ"א ל"ג פנים (רפוסים ראשונים). י נ"א תרי (רפוסים ראשונים). כ נ"א לגבי (רפוסים ראשונים). ל נ"א ועם כל
 דא נרמזו הוי"ה (רפוסים ראשונים). מ ה"ג רפוס מונקאטש במרובעים נ"א ל"ג בשם (כל הרפוסים).

מאמר פנים כלפי מטה ואחוריים כלפי מעלה
הסולם
 לו, כי לא יראני האדם וחי. ואח"כ בקש שיתן
 נשמה לישראל מן הפנים שהם כלפי מטה,
 הנקראים אחוריים כלפי מעלה. ואמר לו, וראית
 את אחוריי, אתה תראה, והם לא יראו הרי
 תבין, שהוא מטעם, כי אצל משה היה זה
 אחור, ואצל ישראל היה זה פנים. וע"כ אמר
 לא יראו, שעל פי הכתוב הוא לשון רבים,
 ולא אמר לא תראה. מפני שהכונה היא על
 ישראל.
מאמר פנים כלפי מטה ואחוריים כלפי מעלה
(ע) ויש אחור מן וכו': ויש אחור שהוא
 קדושה, ז"ש אחרי ה' ילכו כאריה ישאג.
 והאחור הזה נקרא פנים כלפי מטה, ואחור
 כלפי מעלה. וכן נקרא חול כלפי מעלה, וקודש
 כלפי מטה. כי האחור נקרא חול. והפנים
 נקרא קדש.
(עא) וזה בקש משה וכו': וזה בקש
 משה לדעת, מה שהיה פנים כלפי מעלה, ואמר
 (רפוי"ך דף מ"ח ט"ב)

כב מדרש אהרי הנעלים

עג) ומאי איהו ידו"ד, דאתקרי אַחור לגבי ידו"ד דלעילא, וְדא המבדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים. ידו"ד דלעילא, אָדָם עילאָה. ידו"ד דלתתא, יאָדָם תַּנְיִנָא. וְאִית אָדָם דְּאִיהוּ תְּלִיתָאָה, דְּאָקְרִי אַחור, לְגַבֵּי שְׁמָא תַּנְיִנָא.

ה'צופי גרמאות

1 ה"ג הגהה כתי"י מרפוס אמסטרדם נ"א ל"ג מן אדם עד אדם (וויניציא) נ"א אדם הקטן אית הוי"ה דלתתא דאיהו תליתאה (קראקא).

הסולם

פנים כלפי מטה ואחורים כלפי מעלה

למעלה מהם, והם נפגמים על ידה ויוצאים מן המדרגה. ואע"פ שבגדלות יוצאת המלכות המסיימת ממקום בינה, ובינה ותו"מ דכל מדרגה חוזרים אל המדרגה. (כמ"ש שם באות י"ח) עכ"ז נבחנים עוד לבחינת אחורים כלפי כו"ח של אותה מדרגה שלא נפגמו מעולם. גם נתבאר שם, שאפילו בעת גדלות אינו נפסק החיבור של הפנים דתחתון, דהיינו כו"ח דתחתון באחורים דעליון, שהם בינה ותו"מ דעליון, כי אז עולים כו"ח דתחתון ומלבישים לבינה ותו"מ דעליון במקום העליון עש"ה.

והנה נתבאר שאחורים דעליון שהם בינה ותו"מ שלו מלובשים תמיד בפנים של התחתון, שהם כו"ח שלו, הן בקטנות והן בגדלות. ולפיכך הפנים של התחתון נבחנים כלפי העליון לאחורים שלו, שהרי הם מלבישים לאחורים שלו, וכל מה שיש בפנים דתחתון מקבלים מאחורים שלו. באופן שהפנים של כל תחתון, נחשב לפנים רק כלפי עצמו, ולא כלפי העליון שלו, כי כלפי העליון הוא אחורים, לא פחות מאחורים שלו.

וז"ש (באות ע"י) ויש אַחור מן קדושה וכו' והיינו בינה ותו"מ של כל מדרגה הנבחת לבחינת אַחור של המדרגה, כנ"ל. ואתקרי פנים לְגַבֵּי מַטָּה, ואַחור לְגַבֵּי מַעְלָה, כי בינה ותו"מ דעליון, שהם אַחור דעליון, נחשבים פנים לתחתון, כי כו"ח דתחתון שהם הפנים שלו מלבישים על בינה ותו"מ אלו, וממנו מקבלים כל שפעם. והם מלובשים בפנימיותם, ע"כ הם חשובים לא פחות מכתר וחכמה של עצמו שהם פנים. ונמצא שאַחור דעליון הוא פנים לתחתון. וכן הפנים דתחתון הוא אַחור דעליון, שהרי הם מלבישים על בינה ותו"מ שלו, ואינם עדיפים ממנו.

וז"ש (באות ע"א) וזה בקש משה לידע, זה שהיה פנים לְגַבֵּי מַעְלָה. דהיינו שהיה רוצה

מאמר

הוי"ה. י' היא פנים עליונים. ה' היא אַחור כלפי ה' ופנים כלפי הו'. ו' היא אַחור כלפי ה' עליונה, ופנים כלפי ה' תחתונה. ה' היא אַחור כלפי הו', ופנים כלפי הסוד שלמטה.

עג) ומאי איהו הוי"ה וכו': שואל, ומה היא הוי"ה הנקראת אַחור כלפי הוי"ה שלמעלה, שעליה נאמר, המבדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים. ומשיב, הוי"ה שלמעלה היא האדם העליון. הוי"ה שלמטה היא האדם השני. ויש אדם שהוא שלישי הנקרא אַחור כלפי השם השני. והשם השני הוא פנים כלפי זה השלישי. וזה הוא המבדיל בין קדש לתול. והם ג' בחשבון אהיה אהיה ג' פעמים.

ביאור המאמר. נודע שבכל מדרגה יש ע"ס כח"ב תו"מ, ובסבת עלית המלכות של כל מדרגה לבינה של אותה המדרגה, נסתיימה כל מדרגה במקום בינה, ולא נשאר במדרגה אלא כתר וחכמה, ובינה ותו"מ של המדרגה נפגמו ויצאו ממדרגה למדרגה שמתחתיה, ולפי שגם המדרגה שמתחתיה נבקעה לשנים, שגם בה לא נשאר אלא כתר וחכמה, ובינה ותו"מ שלה נפלו ממנה לתחתונה שלה, ע"כ נבחן שבינה ותו"מ הנופלים למדרגה שמתחתיה אינם נופלים לכל כח"ב תו"מ של המדרגה שמתחתיה אלא לכתר וחכמה שלה בלבד, כי לא נשאר שם יותר. ולפיכך נבחן שבינה ותו"מ של כל מדרגה נופלים ומתלכשים בכתר וחכמה של התחתונה שלה. שבינה ותו"מ דכתר, מתלכשים בכו"ח דחכמה. ובינה ותו"מ דחכמה מתלכשים בכו"ח דבינה. ובינה ותו"מ דבינה מתלכשים בכו"ח דז"א. ובינה ותו"מ דז"א בכו"ח דמלכות. וכן בכל המדרגות שבכל העולמות. (כמ"ש בפלפא"ט אות ט"ו) ומשום זה נבחנים כתר וחכמה דכל מדרגה לבחינת פנים של המדרגה. ובינה ותו"מ דכל מדרגה נבחנים לבחינת אַחור של המדרגה. שהוא משום שהמלכות המסיימת של המדרגה נמצאת (דפוי"י דף מ"ח ט"ב)

מדרש אהרי הנעלים כג
ושמא תניינא איהו פנים לגבי דא. ודא הוא המבדיל בין קדש לחול. ואינון תלת, בתושבין אהי"ה אהי"ה תלת זמנין.

מאמר הסולם פנים כלפי מטה ואחורים כלפי מעלה
רוצה לדעת הפנים של ד"א, שהוא העליון אל המלכות. ואמר ליה, כי לא יראני האדם וחי. וז"ש ואח"כ בקש שיתן נשמה לישראל מן הפנים שהם למטה, דהיינו מן כתר וחכמה של המלכות, שהם פנים כלפי המלכות שהוא למטה. ונקראו אחורים לגבי מעלה, שכלפי ד"א הם אחורים, משום שהם מלבישים על בינה ותו"מ שלו. דהיינו על אחוריים שלו, וע"כ הפנים של המלכות נחשבים לאחורים של ד"א. ואמר ליה, וראית את אחורי, דהיינו אחורים דו"א. כי משה היה מרכבה לד"א. והפנים של המלכות, שהם כו"ח שלה נחשבים לו אחורים, ולא פנים. לפיכך, א"ל, אתה תראה, להיותם אחורים שלך. והם לא יראו, כי ישראל שאינם בבחינת ד"א, אלא בבחינת מלכות, ע"כ אינם יכולים לראות הפנים שלה כי אצלם הוא פנים ממש. ורק משה שהוא בבחינת ד"א, שנמצא הפנים של מלכות לאחורים שלו, היה יכול לראות. ולא ישראל שהם בבחינת מלכות וז"ש, הרי תבין שהיה לגביה אחור, ולגבי ישראל פנים וכו'. דהיינו כמבואר.

ונודע שהוי"ה במילוי אלפין, כזה יוד הא ואו הא, נקרא אדם, שהיא בגי' אדם דהיינו מ"ה. ויש בה ראש תוך סוף, שה"ס ג' היות, שבכל אחת יש עשר ספירות שהם ג' בחינות אדם. וז"ש (באות ע"ג) ומאי איהו הויה דאתקרי אחור לגבי הוי"ה דלעילא, ששואל איזו הוי"ה היא שאמרו עליה שהיא אתור כלפי הוי"ה עליונה, ודא המבדיל בין הקדש ובין קדש ובין קדש הקדשים. ומשיב, הוי"ה דלעילא אדם עלאה, דהיינו בחינת ראש דו"א, שה"ס הראש דהוי"ה דאלפין שה"ס אדם. הוי"ה דלתתא אדם תניינא, שה"ס בחינת תוך דו"א שה"ס מחזה ולמעלה, והוא הוי"ה דאלפין השניה, שה"ס אדם השני ועל ב' ההיות האלו, נאמר, המבדיל בין קדש שהוא הוי"ה השניה, ובין קדש הקדשים שהוא ההוי"ה העליונה. ואית אדם דאיהו תליתאה, דהיינו מחזה ולמטה דו"א, ששם הוי"ה שלישית במילוי אלפין, שה"ס אדם הג'. דאתקרי אחור לגבי שמא תניינא, משום שבינה ותו"מ דהוי"ה שניה מלובשים בכו"ח דהוי"ה ג'. וע"כ כו"ח דהוי"ה ג' הם אתור להוי"ה ב'. ושמא תניינא איהו פנים לגבי דא, שאפילו בינה ותו"מ דהוי"ה ב', נחשבים לפנים להוי"ה הג', משום שהפנים דהוי"ה הג', שהם כו"ח, מלבישים עליהם ומקבלים שפעם מהם. ודא הוא המבדיל בין קדש לחול, כי הפנים דתחתון נקרא חול כלפי אתור דעליון (כנ"ל אות ע') ואינון תלת, אלו ג' היות רח"ס, הם בתושבין אהיה אהיה אהיה ג' זמנין כלומר, שהחשבון ג' שבג' היות, הם כנגד החשבון ג' שבג'

ונתבאר לעיל (באות ט"ו) בשעה שישרא"ל היו בלב שלם לפני ה' מה דיה. פנים בפנים וגו'. ואם לאו בסטרא דאחורים, אשר ע"י החטא, מסתלק הפנים והאתור שולט. וז"ש, (באות ע"ב) בהובא דאדם קדמאה אבדו הפנים עליון, דהיינו הפנים של ד"א, שהוא חזר לאחור. כי חטאו של האדם הראשון הגיע עד ד"א. ובהובא דעג"ל, פנים תתאין, דהיינו שנסתלקו כו"ח דמלכות, שהם פנים של המלכות כי החטא שלהם הגיע רק עד המלכות ונסתלקו הפנים שלה דאתקרי אחור לגבי עלאה, שכלפי ד"א, הם נחשבים לאחורים. כנ"ל. ובכ"ל גלות וגלות אבדו, שבכל גלות נאבדו הפנים והאתור שולט.

וז"ש (באות ע"ב) י', פנים עליון, כי י' ה"ס או"א עליון. ה' אתור לגבי י', ופנים לגבי ו'. שכתר וחכמה של הה' שהיא ישסו"ת, הם אחורים כלפי ה' שהיא או"א. ומכ"ש בינה ותו"מ של הה'. והם פנים כלפי ה' שהוא ד"א, שאפילו בינה ותו"מ של הה', הם פנים לכו"ח (דפוי' דף מ"ח ט"ב)

כד מדרש אהרי הנעלים

מאמר ב' ג' סעודות שבשבת

עד ד"א ויאמר משה אכלוהו היום כי שבת היום לה' היום לא תמצאוהו בשדה. האי קרא אוקמוה חבריא, תחות כפתור עילאה, כפתור די ממנא בכ"ב אתון. בעיזקא דלעילא, לקטין תרין סטרין, חד עיזקא. ונהו עיזקא איהו בריבועא לארבע סטרי עלמא.

עה אחידן האי עיזקא מהאי סטרא ומהאי סטרא, דא לימינא, ודא לשמאלא. ההוא דימינא סלקא ברישא, וכד איהו זקפא, נטיל עמיה שית

חלופי גרסאות
ס נ"א ל"ג וההוא עיזקא (קראקא).

מסורת זוהר
ג (שמות טז) לעיל אות ב/טג.

ג' סעודות שבשבת

הסולם

מאמר ב'

שעולים ל"ב. ולפיכך נבחר כאן בבינה ג' בחינות. א) עצם הבינה, שהיא נקראת כפתור, שפירושו משקוף. ב) ב' הקוין שהכפתור נשען עליהם. ג) הוא ז"א, שה"ס כ"ב אותיות העולה אליהם למ"ן ומיחד אותם.

שבג' אהיה, שהם מורים על ראש תוך וסוף של המדרגה.

מאמר ב', ג' סעודות שבשבת

ו"ש, תחות כפתור עלאה שהוא בינה, כפתור די ממנא בכ"ב אתון, שהבינה ממונה על ז"א, שה"ס כ"ב אותיות, שעלה אליה למ"ן. ומפרש יותר בפרטות, בעזקא דלעילא, דהיינו המוחין דבינה המכונים הטבעת העליונה מטרם שנפתחו להשפיע הארת החכמה. לקטין תרין סטרין חד עזקא, כי ב' הקוין שבמוחין דבינה הנקראת עזקא עלאה, לוקטים, דהיינו שהעלו למ"ן, טבעת אחת, שהוא ז"א. וההוא עזקא איהו בריבועא לד' סטרי עלמא, דהיינו שיש בו ד' בחינות תר"ג תו"מ.

עה אחידן האי עזקא וכו': ב' הקוין שבבינה, אוחזים בטבעת זו, שהיא ז"א, מצד זה ומצד זה, זה לימין, וזה לשמאל. זה של הימין, עולה תחילה. וכשהוא קם, לוקח עמו שש מאות אלף גברים גבורים אחרים חרבות על הירכיים. ז"ש כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף. וזה שבשמאל עולה אחר כך, וכשהוא קם, לוקח עמו שש מאות אלף בעלי כנפים, ופנים של רחמים. והם מתחלפים, הימין בשמאל, והשמאל בימין.

פירושו. כבר נתבאר, שהטבעת שה"ס ז"א, היא הקו האמצעי המכריע על ב' הקוין, ימין ושמאל דבינה ומיחד אותם זכ"ז, שעל ידי יחודם זכ"ז הם יכולים להאיר בשלמות. ולפיכך נבחר, שב' הקוים אוחזים בקו האמצעי, שהוא

עד ד"א ויאמר משה וגו': פירוש אחר. ויאמר משה אכלוהו היום כי שבת היום לה' היום לא תמצאוהו בשדה. מקרא זה כבר העמידוהו החברים. תחת כפתור העליון, שהוא בינה, שהוא כפתור הממונה על כ"ב אותיות, כי בינה היא ממונה על ז"א שנקרא כ"ב אותיות. בטבעת של מעלה. דהיינו במוחין דבינה, הנקראים טבעת שלמעלה, לוקטים ב' צדדים, דהיינו ב' קוין, ימין ושמאל, טבעת אחת, שהוא ז"א שעלה להם למ"ן. וטבעת ההיא, היא במרובע, לד' צדדי העולם, דרום צפון, הם תו"ג, ומזרח ומערב, הם תו"מ.

פירוש הבינה דהיינו ישו"ת, נקראת כפתור עלאה. כפתור פירושו משקוף הנשען על ב' מזוות. מלשון בכפתוריה ילינו (צפניה ב') וכן הך הכפתור וירעשו הספים (עמוס ט'). ולפי שהבינה נשענת על ב' קוין ימין ושמאל לגלות החכמה הנקראת ראה מלשון משקוף, ע"כ היא נקראת כפתור. ונודע שבעת יציאת ב' הקוין ימין ושמאל בבינה, אינם יכולים להאיר עד שז"א עולה למ"ן, והוא מיחד ב' הקוין דבינה זה בזה ואז יכולים להאיר (כמ"ש בפלפ"ס אות כ"ד) שמטעם זה מכונה חכמה זו הנגלית ע"י הקוין בשם חכמה דל"ב נתיבות, שפירושו, עשר ספירות דבינה, וז"א המכונה כ"ב אותיות (כמ"ש באדרא זוטא אות ע"ג) שעשר וכ"ב הם ל"ב. והוא מטעם, כי אין הארת החכמה נגלית זולת ע"י בינה וז"א, (דפוי" דף מ"ח ט"ב)

מדרש אהרי הנעלם כה
מָאָה אֶלֶף גּוֹבְרִין גְּבֻרִין, אֲחִידֵן סִיפִין עַל יְרֻכִין. הַה"ד כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף
רְגְלֵי הַגְּבֻרִים לְבַד מְטָן. וְהָהוּא דְשִׁמְאֵלָא סְלָקָא לְבַתֵּר פֶּן, וְכַד אִיהוּ זְקָפָא,
נָטִיל עֲמִיָּה שִׁית מָאָה אֶלֶף מְאָרֵי דְגַדְפִין, אֲנַפִּין דְרַחֲמֵי. וּמִתְחַלְפִין דְיִמִּינָא
בְּשִׁמְאֵלָא, וְדְשִׁמְאֵלָא בְיִמִּינָא.

מסורת הזהר

(ט) (שמות יב) שמות נ.

חלופי גרסאות

ע נ"א ל"ג מארי (קראקא).

מאמר ב'

הסולם

ג' סעודות שבשבת

דהיינו שנכלל בהם המסך דחירק שנקרא חרב, על הירכין שה"ס נה"י. כי לולא היו אחוזים בחרב הזו, לא היה השמאל מתיחד עם הימין, והחכמה היתה נשארת בחשכה. וזו"ה, כולם אחוזי חרב וגו' מפחד בלילות. דהיינו מחמת הפחד שהשמאל לא יתפרד מן הימין והחכמה תחזור לבחינת לילה וחשך, הם אחוזים החרב על ירך, שה"ס המסך דחירק שבקו האמצעי, השומר שהשמאל לא יפרד מן הימין.

ואחר שנכלל הימין מן השמאל ונשלם בבחינת ג"ר. חזר קו השמאל שה"ס חכמה, ונכלל מן הקו הימין שה"ס חסדים, ובוה הוא קם מנפילתו, כי אחר שנכלל בחסדים הוא יכול להאיר (כמ"ש בפלפ"ה שם). וז"ש, וההוא דשמאלא סלקא לבתר כן, דהיינו אחר השלמת הימין, וכד איהו זקפא, וכשהוא קם מנפילתו, מכח התכללותו בחסדים דימין, נטיל עמיה שית מאה אלף מארי דגדפין. שש ה"ס חג"ת נה"י, והם שש מאות להיותם חסדים הנמשכים מבינה, שספירותיה בסוד מאות. ומתוך שכל אחת משש מאות אלו כלולות מחכמה, שה"ס אלף, ע"כ הן שש מאות אלף. כנ"ל. אלא שפה בצד השמאל, החכמה מכוסה בכנפים, ומאירה רק בחסדים. וע"כ מכנה אותם מארי דגדפין, שיש להם כנפים לכסות החכמה. והם אנפין דרחמי, שפניהם דהיינו השפעתם הוא חסדים ורחמים כמו קו הימין. שהחכמה מכוסה ונכללת בחסדים. ואומר הטעם, שהוא משום, ומתחלפין דימינא בשמאלא ודשמאלא בימינא, שהארת החכמה השייכת לשמאל באה לימין, ומשם היא מאירה. וע"כ אומר שם בקו ימין, אחידן סייפין ע"י ירכין, שזה הוצרך שם מפני השפעת החכמה שיש שם. והשפעת החסדים השייכת לימין, נחלפה ובאה לקו שמאל, וע"כ אומר, כאן בשמאל, אנפין דרחמי שזה שייך לימין. וענין ההתחלפות הזאת בא, משום שמדרך החיצונים להתאחו בשמאל. וע"כ עברה השפעת החכמה לימין.

זקפאן

שהוא הטבעת. כי כל הארתם מגיע להם על ידי אחיזתם בו. וז"ש, אחידן האי עזקא מהאי סטרא ומהאי סטרא, דא לימינא ודא לשמאלא, שב' הקוין ימין ושמאל דבינה אחוזים בימין ושמאל שבטבעת, שע"י הם מתיחדים זב"ז, וקמים מנפילתם. כי מטרים שאתו בקו האמצעי, היה קו הימין ו"ק חסר ג"ר. וקו השמאל היה חשך ולא אור, משום שהחכמה שבו אינה מאירה בלי חסדים. וגם היתה מחלוקת ביניהם (כמ"ש בפלפ"ה אות כ"ט) וע"כ נבחנו שהיו שניהם בנפילה. ועתה שנאחו בקו האמצעי, נכללו זה מזה, והחסדים שבימין נכללו מהחכמה שבשמאל שע"י השיג ג"ר, ונבחנו שקם מנפילתו. וכן קו השמאל שהחכמה שלו היתה בחשכה, מחמת חסרון חסדים, נכללה עתה בחסדים שבימין, ויכולה להאיר, ונבחנו שקם מנפילתו.

וז"ש, דימינא סלקא ברישא, שקו הימין, שהוא חסדים, עולה להכלל בחכמה שבשמאל מתחילה, שע"י הוא קם מנפילתו ומשיג ג"ר. וכד איהו זקפא, וכשהוא קם מנפילתו, נטיל עמיה שית מאה אלף גוברין. כי אינו מקבל ג"ר דחכמה אלא ו"ק דחכמה, שהם שש ספירות חג"ת נה"י, ובסוד החסדים שבו שהם מבינה שכל ספירה שלה בסוד מאה, הן שש מאות. ובסוד החכמה הנכללת בכל אחת משש המאות, הן שש מאות אלף, כי החכמה נקראת אלף, בסו"ה ואלפך חכמה. וכבר ידעת שכל כחו של הקו האמצעי ליחד הימין והשמאל זה בזה, הוא מחמת המסך דחירק שבו, שהוא מסך דבחי"א, הממעט את ג"ר דחכמה, ולולא המסך דחירק לא היה השמאל מתיחד עם הימין לעולם והיה נשאר בחשכה (כמ"ש בפלפ"ה אות ל"ז) והמסך דחירק הזה הנאחו בקו השמאל כדי ליחדו עם הימין מכונה חרב, והוא פועל על הירכים, שה"ס נה"י דכלים, כי המיעוט של נה"י דכלים גורם הסתלקות ג"ר דאור החכמה (כנ"ל בפלפ"ה אות יוד) וז"ש, אחידן סייפין ע"י ירכין, שאחוזים הרבות על הירכים,

(דפוי" דף מ"ח ט"ב)

כו מדרש אהרי הנעלים
(כו) זקפאן לעילא, עד דאמטו לחד כהנא, דגלי מיזמא דאתברי עלמא. פד מטו תמן, נפיק ההוא כהנא רבא, וקא מברך לההוא כפתור. כיון דקא מתברכא מתמן, מגו עתיקא * סבא דסבין * סיבתא דכל סיבתין, נפיק טלא דבדולחא, ונגיד לההוא ראש דכהנא, ואיהו אמלי להאי כפתור, כיון דאתמלייא, אתמלייא ו בשית סטרין, לשית יומין דשבתא.

חלופי גרסאות

פ נ"א דמאטו (דפוסים ראשונים). צ נ"א ליג סבא דסבין (קראקא). ק נ"א מוסף טלא טלא (דפוסים ראשונים). ר נ"א לשית (קראקא).

מאמר ב' **הפוסים** ג' סעודות שבשבת
מנפילתם מלמעלה. עד דאמטו לחד כהנא, שה"ס או"א הפנימיים, שה"ס חכמה דימין, הנקראים כהן גדול. דגלי מיזמא דאתברי עלמא, שהם גלו ממקומם ונגזזו ברישא דעתיק, מיום שנתתקן העולם אחר שבירת הכלים. פד מטו תמן, כשימין ושמאל דישסו"ת, הנקראים כפתור, מגיעים שמה, לאו"א עלאין, כדי לקבל חכמה, נפיק ההוא כהנא רבא, יוצאים ומתגלים לשעתם או"א הפנימיים, וקא מברך לההוא כפתור ומשפיעים החכמה לישסו"ת, שנקראים כפתור. ומפרש איך הם משפיעים החכמה לישסו"ת. ואומר, כיון דקא מתברכא מתמן, כלומר בעת שהכפתור מתברך מאו"א הפנימיים, שה"ס כהן גדול. מגו עתיקא סבא דסבין שהוא או"א סיבתא דכל סיבתין שהוא ראש עתיק, נפיק טלא דבדולחא, ונגיד לההוא ראש דכהנא כי או"א דאצילות עולים לראש או"א המתחבר עם רישא דעתיק לאחר. ששם נגזזו או"א הפנימיים, ואז מתעוררים לשעתם או"א הפנימיים מרישא דעתיק, ונעשים אחד עם או"א דאצילות ומלבישים לחכמה סתימאה דאו"א הנקרא טלא דבדולחא, והם מקבלים שפע החכמה מטלא דבדולחא הזה. וז"ש, נפיק טלא דבדולחא מחכמה סתימאה דאו"א, ונגיד להאי ראש דכהנא, שנמשך לג"ר דאו"א אלו, הנקראים ראש. ואיהו אמלי להאי כפתור, כהן, שהוא או"א הפנימיים, ממלא שפע החכמה לכפתור הזה, שהוא ישסו"ת, דהיינו שממלא אותם בע"ס שלמות דחכמה, שגם הג"ר דחכמה בכללם, כי אי אפשר בדרך אחרת, כנ"ל. אלא, כיון דאתמלייא, אחר שנתמלא, אתמלייא בשית סטרין, לא נשאר בכפתור אלא ו' קצוות דחכמה, משום שהג"ר יצאו ונעלמו. תיכף, מתמת תקון הגניזו דאו"א הפנימיים. והכפתור, שהוא ישסו"ת, משפיע לשית יומין דשבתא

מאמר ב'
(עו) זקפאן לעילא עד וכו': הם קמים למעלה עד שמגיעים לכהן אחד, אשר הגלה מיום שנברא העולם. כשהם מגיעים שמה, יוצא הכהן הגדול ההוא ומברך את הכפתור ההוא. כיון שמתברך משם, יוצא מן עתיקא, וכן הזקנים, סבת כל הסיבות, שהוא או"א, שבו מלובש או"ס ב"ה, יוצא טל הבדולח, דהיינו שנמשך שפע מחכמה סתימאה דאו"א הנקראת טלא דבדולחא (עו' אדרא רבא אות י"ז) ונמשך אל ראש אותו הכהן, והוא ממלא את הכפתור הזה. כיון שנתמלא, נתמלא בששה קצוות, לששת ימי השבת.

פירוש. בעולם הנקודים, שמטרם עולם התקון, היה הקב"ה בונה עולמות ומחריבם, שז"ס שבירת הכלים (המבואר בתלמוד עשר ספירות חלק ז') ועיקר הגורם לשבירת הכלים, היה אור החכמה שהשפיעו או"א הפנימיים שה"ס ג"ר דאו"א דנקודים, שהיה נמשך ממעלה למטה, ולפיכך בעולם התקון נגזזו או"א הפנימיים בראש עתיק, שה"ס חכמה שבימין (כח"ש לעיל בפלפ"ס) והחכמה אינה מתגלה אלא בשמאל דישסו"ת, המתוקן ע"י הקו האמצעי, שאין בה אלא ו"ק דחכמה. כמ"ש שם. ואם או"א הפנימיים היו מאירים החכמה, לא היתה אפשרות למעט החכמה לבחינת ו"ק.

ועכ"ז אי אפשר שהחכמה תתגלה בבחינת ו"ק בלי ג"ר, אלא מתחילה מתגלים בהכרח גם הג"ר דחכמה, ולאח"כ פועל הגניזה דאו"א להסתיר אותם, ומשאירים רק הו"ק דחכמה. ונמצא שאע"פ שאו"א הפנימיים נגזזו ואינם מאירים בעולם התקון, עכ"ו, צריכים להתגלות מתחילת כל זוג, להשפעת החכמה. ואח"כ חוזרים ונגזזים. וז"ש, זקפאן לעילא, דהיינו שמפרש איך מקבלים חכמה, ואומר, שקמים

(דפו"י דף מ"ח ט"ב * ט"ג)

מדַרְשׁ אַחֲרֵי הַנְּעִלָּם כִּז
עז כַּד נְחִית מִסְטָרָא דְשְׂמַאלָא, וְאַקְרִישׁ לְהוּא בְּדוּלְחָא, * אֲתַעְבִּיד
 בְּגוּנָא דְבְדוּלְחָא דְאֶבְן * טַבָּא. וְכִלְהוּ אוּכְלוּסִין אֲתַזְנוּ מִנִּיהּ בְּכָל יוֹמָא, וּמְנַהֲוִן
 בְּלִילְיָא. אֵינּוֹן דִּימְמָא אֶכְלִי בְּגוּנָא חַד, וְאֵינּוֹן דְּלִילְיָא אֶכְלִי בְּגוּנָא אֲתַרָּא.
 אֵינּוֹן דְּלִילְיָא אֶקְרוּן מְתַבְרִי טוּרִין וְטַנְרִין, אֵלִין לְקַטִּין מִפְּלַגוֹת דְּלִילְיָא עַד
 דִּיתַתְקַף שְׂמֶשָׁא, כִּינּוֹן דְּאֲתָא שְׂמֶשָׁא * לֹא לְקַטִּי. אֵינּוֹן דִּימְמָא, אֶקְרוּן יְלִידֵי
 בֵּיתָא, טְמִירֵי הֵיכְלָא. לֹא לְקַטִּי אֵלָא בְּצַפְרָא. כִּינּוֹן דְּאֲתֵי צַפְרָא, לְקַטִּי כָּל חַד
 וְחַד כְּדָקָא חָזִי לֵיהּ. אֲתַרְנִין אֵית דְּלְקַטִּי לְעֵידוֹן רְמֶשָׁא, וְכָל חַד וְחַד כְּדָקָא
 חָזִי לֵיהּ.

חלופי גרמאות

ש נ"א ואתעבידו (דפוסים ראשונים). ת נ"א טבאן (קראקא). א נ"א ליג מן לא לקטי עד לא לקטי (קראקא).

מַמְרָא כ"י הַסּוּלָם ג' סְעוּדוֹת שְׂבַשְׁבַּת
דְּשַׁבְּתָא, שְׁהוּא ז"א, הַנְּקָרָא בְּשֵׁם חֲגִית נה"י,
 שְׁה"ס שֶׁשֶׁת יְמֵי הַשַּׁבָּת.
עז כַּד נְחִית מִסְטָרָא וְכוּ': כַּשְׁחֲטָא
 דְּבּוּלְחָא יוֹרֵד מִצַּד הַשְּׂמַאל וְהַשְּׂמַאל מִקְפִּיא
 לְבּוּלְחָא הַהוּא, הוּא נַעֲשֶׂה כַּעֵין הַבּוּלְחָא שֶׁל אֶבֶן
 טוֹבָה, וְכֵל הַמַּחֲנוֹת נוֹנִים מִמֶּנּוּ בְּכָל יוֹם, וּמֵהֶם
 בְּלִילָה. אֵלוּ שְׁבִיּוֹם אוּכְלִים בְּאֶפֶן אֶחָד, וְאֵלוּ
 שְׂבִילֵיהּ אוּכְלִים בְּאֶפֶן אַחֵר. אֵלוּ שְׂבִילֵיהּ נִקְרָאִים
 מִשְׁבְּרֵי הַרִים וְסַלְעִים, הֵם לּוֹקְטִים מַחְצוֹת
 לֵילָה עַד שֶׁמִּתְגַּבֵּר אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ. כִּינּוֹן שְׁבַא הַשֶּׁמֶשׁ,
 אֵינֶם לּוֹקְטִים. אֵלוּ שְׁבִיּוֹם, נִקְרָאִים יְלִידֵי בֵּית
 נִסְתָּרֵי הַהֵיכָל. הֵם אֵינֶם לּוֹקְטִים אֵלָא בְּבוֹקֵר.
 כִּינּוֹן שֶׁהַבֶּקֶר בָּא לּוֹקֵט כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּרָאוּי
 לוֹ. וְיֵשׁ אַחֲרֵיהֶם הַלּוֹקְטִים לַעֲת עֶרֶב, וְכָל אֶחָד
 וְאֶחָד לּוֹקֵט כְּרָאוּי לוֹ.
 פִּירוּשׁ. כְּבֵר נִתְבָּאֵר שֶׁהַכֶּהֵן הַגְּדוֹל, שְׁה"ס
 הַגֵּר דְּאוּרָא, הַנְּקָרָאִים אוּרָא הַפְּנִימִים, הַשְּׁפִיעַ
 אֶת הַטֵּלָא דְּבּוּלְחָא לִישְׁוֹת שְׁה"ס הַכַּפְתוּר.
 אִמְנֵם לְהִיוֹתוֹ הָאֵרֶת חֲכָמָה, הִיא שְׁיִיכֵת לְקוּ
 שְׂמַאל שֶׁל יִשְׁוֹת. וְנוֹדַע שְׂבַתְחִילֵת יִצִּיאַת
 קוּ הַשְּׂמַאל עִם הָאֵרֶת הַחֲכָמָה, נִקְפְּאוּ בּו
 הָאוֹרוֹת, עַד שְׁבַא קוּ אִמְצַעֵי וַיִּיחַד אוֹתוֹ עִם
 הַיָּמִין. וְז"ש, כַּד נְחִית מִסְטָרָא דְּשְׂמַאלָא,
 כַּשְׁטָלָא דְּבּוּלְחָא יוֹרֵד מִאֵאוּרָא לְקוּ הַשְּׂמַאל
 דִּישְׁוֹת, וְאַקְרִישׁ לְהוּא בְּדוּלְחָא, כִּי קוּ
 הַשְּׂמַאל מִטְרַם שְׁנִיתִיחַד עִם הַיָּמִין נִקְפְּאִים
 אוֹרוֹתֵיהּ. (כַּמ"ש בּוּהַר בְּרַאשִׁית א' דף רמ"ז
 ד"ה ימא דקאפו) או מתקן אותו הקו האמצעי,
אֲתַעְבִּיד כְּגוּנָא דְּבּוּלְחָא דְּאֶבְן טַבָּא,
 שְׁהוּא לְבָן, וְצַבַּע אֲדוּמִית מִתְנוּצֵץ מִמֶּנּוּ. כֵּן
 נִכְלָלָה הַחֲכָמָה שְׁבִימִין עִם הַחֲסִדִּים שְׂבַשְׂמַאל,
 וְהַשְּׁפַע נַעֲשֶׂה כְּלוּל מִשְׁנֵיהֶם, מִלְּבָן וְאֲדוּמִית,
 (דְּפּוּרֵי דָף מ"ח ט"ג)

וְז"ש, אֵינּוֹן דִּימְמָא אֶקְרוּן יְלִידֵי בֵּיתָא.
 כִּי בֵּית ה"ס מַלְכוּת מְבַחֲנֵית הַחֲכָמָה, כַּמ"ש
 בְּחֲכָמָה יִבְנֶה בֵּית. וְאֵלוּ שְׁבִיּוֹם אַע"פ שְׂמִקְבָּלִים
 חֲסִדִּים מְכוּסִים מַחֲכָמָה, עַכ"ז הֵם יְלִידֵי בֵּית,
 דְּהֵינּוּ שְׁנוּלְדוּ מֵהַמְּלָכוֹת שְׁה"ס בֵּית הַחֲכָמָה, וְע"כ
 הֵם כְּלוּלִים מַחֲכָמָה. אֵלָא טְמִירֵי הֵיכְלָא, שְׁהֵמָּה
 נִסְתָּרֵי הַהֵיכָל, כְּלוּמַר, שֶׁהַחֲכָמָה שְׂבַחָה הִיא
 מְכוּסָה וְנִסְתָּרָה. לֹא לְקַטִּי אֵלָא בְּצַפְרָא,
 דְּהֵינּוּ בְּבוֹקֵר מִטְרַם הַתְּגַבְּרוֹת זְרִיחַת הַשֶּׁמֶשׁ.
 כִּינּוֹן

כה מדרש אהרי הנעלים
עח אינון דליקא, עלייהו קתיב ובבקר היתה שכבת הטל. אלין
 אינון גנלי טלא דמנא לתפאי, מחולקא דילהון. האי מנא לא הוה ליה גוון,

חלופי גרסאות
 ב ג"א מוסיף הוה דקא גנלי (קראקא).

מסורת הוהר
 ה (שמות טו).

מאמר ב' הסולם ג' סעודות שבשבת
 כיון דאתי צפרא, לקמי כ"ה חד וחד כדקא
 חזי ליה. דהיינו בסו"ה, איש לפי אכלו לקטו.
 אית דלקמי לעידן רמשא, דהיינו אותם
 הנמשכים מקו שמאל שבז"א, השולט לעת ערב.
 כי עד אמצע היום שולט הימין דז"א. ובערב,
 השמאל דז"א. ובלילה, המלכות.

עח אינון דליקא, עלייהו וכו': אלו
 של לילה, עליהם כתוב, ובבקר היתה שכבת
 הטל. אלו הם מזילים טל של המן לתחתונים,
 מחלקם. המן הזה, אין לו צבע ואינו נקפא.
 אלו של בוקר, עליהם כתוב בבקר זרע את
 זרעך. אלו היו מזילים טל של המן לתחתונים,
 ונותנים צבע לאותו המן, ומתיקות ודבש.

פירוש. כל מה שנתבאר בדבור הקודם,
 איך הארת החכמה שנמשכה מטלא דברולחא,
 נשתנתה לבחינת כעין הברדלח דאבן טבא,
 סובב על סוד המן שאכלו ישראל במדבר.
 דהיינו שהיתה הארת חכמה בחסדים שבו,
 כעין האדמומית שבעין הברדלח, כמ"ש שם.
 וכאן מפרש הדברים יותר בפרטות. כי אנו
 מוצאים שהיו ב' טללים במן, טל אחד מתחת
 המן, כמ"ש בפרשת בהעלותך, וברדת הטל
 על המחנה לילה ירד המן עליו. וטל אחד
 מלמעלה המכסה על המן עד הבקר, כמ"ש
 בפרשת בשלח, ובבקר היתה שכבת הטל וגו'
 ותעל שכבת הטל והנה על פני המדבר דק
 מחספס דק ככפור על הארץ. וכן בפרשת
 בהעלותך אומר שהיה צבע במן, שכתוב,
 ועינו כעין הברדלח, שצבע אדמומי מתנוצץ בו.
 ובפרשת בשלח אומר והוא כזרע גד לבן,
 דהיינו בלי צבע כלל.

וד"ש, אינון דליקא, שהם בחינות קו
 השמאל, כי לילה ה"ס המלכות הנאחות
 בשמאל, עלייהו קתיב ובבקר היתה שכבת
 הטל, דהיינו הטל שממעל המן, המכסה את
 המן עד הבקר, שאז ותעל שכבת הטל והנה
 גוון אלין אינון גנלי טלא דמנא לתפאי
 מחולקא דילהון, כי אלו של לילה, שחלקם
 הוא הקו השמאלי, מזילים לתחתונים מן
 הזריעה שבשמאל, את הטל שממעל למן
 המכסה אותו. וכמו שבארנו שביחס לטל הזה
 הנזול משמאל, אין במן אלא חסדים בלבד
 בלי חכמה, וד"ש, האי מנא לא הוה ליה
 גוון, כי להטל הזה נבחן המן לחסדים שה"ס
 לבן בלי צבע, שזו"ה והוא כזרע גד לבן.
 ול"א אגליד, שאינו נקפא, כי אור החסדים
 אינו נקפא, וזה שהיה חסר לטל הזה שהקפאון
 שבשמאל

וכבר ידעת שיש ג' מיני זריעות, שהם
 מיעוטים ודינים, בג' קוין המכונים חלם
 שורק חירק (כמ"ש בזהר ב"א דף ט"ו אות ט')
 ועיקרם הם בימין ובשמאל, שהזריעה שבקו
 ימין, ה"ס מיעוט ג"ר שנעשה בו מחמת
 עלית המלכות לבינה. והזריעה שבקו שמאל,
 היא החשך והקפאון שנעשו בהארת החכמה
 שבו, מטרם שנתחד עם קו הימין. עש"ה.
 ותדע שהזריעות שבימין ובשמאל האלו, ה"ס
 (דפו"י דף מ"ח ט"ג)

מדרש אהרי הנעלים כמ
 וְלֹא אֲגִלִּיד. אֵינּוֹן דְּצַפְרָא, עֲלִיָּהּ כְּתִיב ^א בְּבִקְרָא זֶרַע אֶת זֶרַעְךָ. אֵלֶּיךָ הָיָה
 נְזִיל טָלָא דְּמִנָּא לְתַפְאִי, וְיַחְבִּי גִוּוֹן לְהֵוּא מִנָּא, וּמִתְקָא וְדוּבְשָׂא.
 עמ) אֵינּוֹן דְּרַמְשָׂא, עֲלִיָּהּ כְּתִיב ^ב עָרַב וַיִּדְעַתְם. וְאֵינּוֹן דְּלִילָא, הוּוּ
 נְזִיל בְּזִמְנָא תְּדָא מִסְטָרָא דְּאֵלֶּיךָ. מֵאֵן יִדְאָשָׂא רַמְשָׂא מִנָּה עַד צַפְרָא, כְּתִיב,
^ג וַיִּרְם תּוֹלְעִים וַיִּבְאֵשׁ.

פ) תַּלְתָּ סְטָרִין גְּלִיפִין הָכָא, לְקַבִּיל תַּלְתָּ, הַיּוֹם הַיּוֹם הַיּוֹם. תַּלְתָּ
 הַיּוֹם, ה' ה' ה', וְלִכְלְהוּ דְּהַיּוֹם, תַּלְתָּ תַּלְתָּ אַתְּוּוֹן, וְאַתְעֵבִידוּ תַּרְיִן עֲשֵׂר,
 כְּחוּשְׁבֵּן תַּרְיִ עֲשֵׂר שְׁעֵתֵי דִּימָמָא, וְכִלְהוּ חַד, וְכִלְהוּ יוֹם. תַּלְתָּ יִשְׁבְּתֵי אֵינּוֹן,
 כְּלַהוּן יוֹמָא חַד, וְשַׁבְּתָא דְּלִילָא, שַׁבְּתָא דִּימָמָא, שַׁבְּתָא דְּרַמְשָׂא. וְלִכְלְהוּן
 תַּלְתָּ סְעוּדָתֵי, סְעוּדָתָא דְּלִילָא, סְעוּדָתָא דִּימָמָא, סְעוּדָתָא דְּרַמְשָׂא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר
 (קהלת יא) וישב קפא ז"ח ד' פט ט"א. ז) (שמות טז) בשלח תר. ח) (שם).
 ג) נ"א דשאר (קראקא). ד) ה"ג ברפוס מונקאטש במרובעים
 נ"א ל"ג ההי"ן תלת (רפוסים ראשונים). ה) נ"א כלהו
 (רפוסים ראשונים). ו) נ"א שבי (רפוסים ראשונים). ז) נ"א
 שבא דליליא שבא דיממא שבא דרמשא (קראקא). ח) נוטה אחר לקבלין (רפוסים ראשונים).

ג' סעודות שבשבת

חכמה, הוא, מחמת שמקבלת אותה מן קו השמאל דז"א, הנקרא ערב. ואותם שהם מבחינת לילה היו נוזלים הטל בזמן אחד עם אלו שהם מבחינת ערב. כי הלילה מקבלת מן הערב כנ"ל. מי שמשאיר ממנו עד הבקר, כתוב, וירם תולעים ויבאש.

פ) תַּלְתָּ סְטָרִין גְּלִיפִין וכו': ג' צדדים חקוקים כאן, דהיינו ג' קווין שהם, צד ימין וצד שמאל, והאמצעי. כנגד ג' פעמים, היום היום היום (כנ"ל אות ע"ד), ג' ההין, ה' ה' ה', שבר"ת ג"פ היום, שה"ס ג' הקוין, ולכל ההין יש ג' ג' אותיות, דהיינו י' ו' ס', כי בכל קו יש ד' אותיות חו"ב תו"מ, שה"ס ה' ו' אותיות שלאחריה. ונעשו י"ב אותיות שהם כחשבון י"ב שעות היום, וכולם אחד, כי ה"ס ג' קוין ומלכות המקבלתם הכלולים זה מזה ויש לכל אחד מהם ג' קוין. וכולם יום. דהיינו חסדים מכוּסִים, שה"ס ממשלת היום, שהוא ז"א. כי השמאל שבהם נכלל בימין, והימין שולט. ועל דרך זה, ג' שבתות הן, וכולן יום אחד, דהיינו בשליטת היום שהוא חסדים, שהן שבת של לילה, ושבת של יום, ושבת של ערב, דהיינו מנחת שבת. ועל דרך זה, הן ג' סעודות, סעודת הלילה, סעודת היום, וסעודת הערב.

סעודות

הסולם

מאמר ב' שבשמאל שורה עליו, וע"כ נתרבק במן, שהוא חסדים שאין להם קפאון.

וז"ש, אֵינּוֹן דְּצַפְרָא, דהיינו אותם שהם בחינות קו ימין, עֲלִיָּהּ כְּתִיב, בְּבִקְרָא זֶרַע אֶת זֶרַעְךָ, שהם נמשכים מן הימין, שבו הזריעה דמיעוט ג"ר, אֵלֶּיךָ הָיָה נְזִיל טָלָא דְּמִנָּא לְתַפְאִי, כי אלו של בקר שהם בחינות קו ימין, מזילים הטל התחתון של המן, לתחתונים, שבסו"ה, וברדת הטל על המחנה לילה ירד המן עליו. שביחס לטל התחתון הזה, נבחן המן להארת החכמה המשלימה אותו בג"ר. וז"ש וַיַּחְבִּי גִוּוֹן לְהֵוּא מִנָּא, כי הטל הזה השואב הארת החכמה מן המן, עושה בו גוון ארמומי, שה"ס הארת החכמה, שהסו"ה ועינו כעין הברלת. וּמִתְקָא וְדוּבְשָׂא. שכן מכונה הארת החכמה, שהיא מתוקה מדבש ונופת צופים.

עט) אֵינּוֹן דְּרַמְשָׂא עֲלִיָּהּ וכו': אלו של ערב, דהיינו אותם שהם מבחינות לאחר חצות היום, לעת כי ינטו צללי ערב, שהם בחינות קו השמאל של ז"א. כי לילה, הוא המלכות האחוזה בשמאל דז"א, וערב, הוא שמאל דז"א עצמו. עליהם כתוב, ערב וידעתם, כי קו השמאל דז"א, הוא המקור להארת החכמה הנמשכת ע"י הדעת, והלילה, שהוא המלכות המאירה בלילה אחר חצות, בהארת (רפוי"ך מ"ח ט"ג)

5

מדרש אהרי הנעלים

פא) סְעוּדַתָּא דְלִילָא, עַד לָא אַתְקַדַּשׁ יוֹמָא, מִתְתַקְנִי אוּכְלוּסִין בְּלֵהוּ תְּלַת קְשִׁירִין, עָאלין גו נְהִירי דְאַפְרִסְמוֹנָא, אַתְסַחֲיִין בְּתַסִּירוֹ דְוּוּרְדִי גְלִיפִין, מִתְעַבְרִין גו נְהִיר דִּינְוֹר, וְסֻלְקִין מִתְמַן בְּקוּמִי. בִּינֵן דְסֻלְקִין לְסִטְר חוּרְא, י אַתְסַחֲיִין אִינוּן וּוְרְדִין. סְהִדוּ סְהִדִין דְשִׁבְת בְּרֵאשִׁית. בְּלֵהוּן דְלִילָא י קְדִישִׁין. לְסִטְר חַד לְשִׁית שִׁית סְטְרִין.

פב) פַּד בְּעָא יוֹמָא י לְאַתְקַדַּשׁא, קַל שׁוּפְרָא אַתְנַגִּיד מְלַעֲיָא י לְתַתָּא, וְהוּא קָלָא חוּלְקָא דְעָמָא דִּישְׂרָאֵל אִיהוּ. בְּגִין דְלִית קְדוּשָׁא פַר פַּד אֲשַׁתְּמַע הוּא קָלָא. וְכַדִּין יָדִיעַ י דְאַתְקַדַּשׁ יוֹמָא.

פג) סְנַדְלָפוֹן נְזִירָא פְרִישָׁא, אַתְעַטְרָא בְּעַטְרוֹי גְלִיפִין, וְשִׁמָּאן בְּאַתְוּוֹן דְאַקְרִי גְלִיגוּלָא דְחַד וְתַרְיָן וְתַלְת אַרְבַּע וְחֲמֵשׁ וְשִׁית, וְאִינוּן אַתְוּוֹן אִי"ק בְּכ"ר גַּל"ש דַּמ"ת הַנ"ךְ וכו'.

פד) פְּדִין בּוּא"ל, רַב אַסְוֹן דְאַקְרִי רְפָאֵל, י אֵל נָא רְפָא נָא, בְּעוּתָא

ח'לופי גרמאות

מסורת הזהר

ט ו"א קסירין (כל הדפוסים). י ו"א אתחסי (קראקא).
כ ו"א בטסירו (כל הדפוסים). ל ו"א אתחסיין (דפוסים)
דפוסים ומונקאטש במרובעים). ו ו"א קריטין (כל הדפוסים). ו ו"א לקדשא (דפוסים ראשונים). ז ו"א ותתא (קראקא).
ז ו"א אתקדש (דפוסים ראשונים).

ז (במדרב ריב) ב"א רט.

ג' סעודות שכשכת

הסולם

מאמר ב'

פא) סְעוּדַתָּא דְלִילָא עַד וכו': וּפְרַשׁ. סְעוּדַת הַלֵּילָה, הִיא, כִּי מִטְרַם שְׁנַתְקַדַּשׁ הַיּוֹם, מִתְתַקְנִים כָּל הַמַּחֲנוֹת שְׁלַחְמַעְלָה. ג' קְשִׁירִים, דְהִינּוּ ג' קוּיָו, נִכְנָסִים בְּנִהְרוֹת אַפְרִסְמוֹן, מִתְחִילָה מִתְרַחֲצִים בְּאוּצַר שׁוֹשְׁנִים חֲקוּקוֹת, נִעְבְּרִים בְּנִהְר דִּינְוֹר, וְעוֹלִים מִשֵּׁם בְּקִימָה. כִּיּוֹן שְׁעוֹלִים לְצַד הַלְבָן רוּחְצוּ הַשׁוֹשְׁנִים הָאֵל. מְעִידִים עֲדוֹת שֶׁל שְׁבַת בְּרֵאשִׁית. כּוֹלֵם שֶׁל לֵילָה קְדוּשִׁים, שֶׁשׁ שֶׁשׁ לְצַד אַחַד. וְלִב' צַדִּים חֵם י"ב. תַּסִּירוּ, הוּא כְמוֹ תִּסְוֹרָא, שְׁפִירוּשׁוֹ אוּצַר. כִּי עַל מְזוּיָנוּ מְלֵאִים, מִתְרַגַּם חֲסוּרְתָא מְלִיִין (תַּהֲלִים קַמ"ד י"ג).

ביאור המאמר. כבר נתבאר סוד המן, שהוא מוטל בין ב' טללים, שה"ס ימין ושמאל, וע"כ הוא כעין הבדלת, שהוא בצבע לבן בניצוצות אדמומיות, שמורה על חסדים בהארת חכמה. והם נמשכים מג' קוין שבישוסו"ת, שה"ס ג' שבתות ג' סעודות ג' פעמים היום, כי כל סעודה ה"ס ד' חלות שכנגד ד' אותיות היום, שה"ס ד' אותיות הו"ה, שהם חו"ג תו"מ, וכל סעודה כלולה מכל ג' הסעודות, וע"כ כל חלה נחלקת לג', שה"ס ג' קוין, ויש בכל סעודה י"ב חלות. חצים חסד, דהיינו חסד ות"ת שהם י"ו שבכל הויה, וג' פעמים י"ו, הם שש חלות של הצד הימיני. וחצים גבורות דהיינו גבורה ומלכות

פב) פַּד בְּעָא יוֹמָא וכו': כְּשֶׁהֵינּוּ צִרִיךְ לְהַתְקַדַּשׁ, נִמְשַׁךְ קוֹל שׁוּפְרָא מִמַּעַלָּה לְמַטָּה. וְאוֹתוֹ הַקּוֹל הוּא חֲלָקִים שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל. כִּי אֵינן קְדוּשָׁה אֵלָּא כְּשֶׁהַקּוֹל הוּא נִשְׁמָע, וְאוֹ יָדוּעַ שְׁנַתְקַדַּשׁ הַיּוֹם.

פג) סְנַדְלָפוֹן נְזִירָא פְרִישָׁא וכו': סְנַדְלָפוֹן הַנְזִיר, וְהַפְרוּשׁ, הַתְעַטַּר בְּעַטְרוֹתָיו הַחֲקוּקוֹת, הֵן רְשׁוּמוֹת בְּאוֹתִיּוֹת הַנְקִרְאוֹת גְּלִיגוּל דְאַחַד, וְשִׁנִּים, וְשִׁלְשָׁה וְאַרְבַּעָה וְחֲמֵשָׁה וְשִׁשָּׁה וכו'. וְאֵלוֹ הֵן הָאוֹתִיּוֹת, אִי"ק בְּכ"ר גַּל"ש דַּמ"ת הַנ"ךְ וכו'.

(דפויי דף מ"ח ט"ג)

מדרש אהרי הנעלים לא
דקאמר מהימנא דמארוי, ואתר דא אסי למרין. נ"א נ"א הוא בוא"ל, באתון
רשימאן דאל"ף דל"ת נו"ן יו"ד. ב"ת וא"ו אל"ף למ"ד, דא הוא בוא"ל. האי

מאמר ב' הסולם ג' סעודות שבשבת
ומלכות, שהם ה' ה' שבכל הויה, וג"פ ה'
ה' הם שש חלות שמהצד השמאלי. באפן,
שעיקרה של כל סעודה, אינה אלא ד' חלות,
ב' של חסד שה"ס י' ו', וב' של גבורה, שה"ס
ה' ה', ומניחים אותן באמצע. וד' חלות באות
מטעם התכללות, ומניחים אותן ד' חלות
למעלה, וד' חלות למטה (וע"י בזהר פנחס אות
תרי"ח). ואסור לערב אותן שבימין עם אותן
שבשמאל, (כמ"ש להלאה אות פ"ח ע"ש) והוא
מטעם שבשבת מאירים המוחין דא"א עלאין,
שהם בשליטת החסדים. שהוא ימין. וע"כ,
צריכים להזהר מלעורר שליטת השמאל
בשבת.

והוא הטעם שהמן אינו נמצא בשבת,
כמ"ש היום לא תמצאוהו בשדה. כי אין מן
אלא מיחוד ימין ושמאל ע"י קו האמצעי,
ובא"א אין ה' יוצאת מהאוויר שלהם (כמ"ש
בוהר ב"א דף רנ"א ד"ה נחית). ולא שיך
שם היחוד הזה. לפיכך אינו נמצא בשבת,
ואפילו המן שנפל מע"ש, אסור לתקנו, כי
אז זמן הארת א"א עלאין. ומטעם זה, יש ב'
שינויים מחול לשבת, א) איסור לקיטה ותקון
המן. כמ"ש אשר תאפו אפו וגו'. אלא שהמן
צריך להתקן מערב שבת, ואז מותר לאכלו
בשבת. ב) שנתוספה הארת א"א עלאין, שהוא
למעלה מן המן. והאחד תלוי בשני, כיון
שהמן כבר מתוקן בכל התקונים מערב שבת,
אפשר לאכלו בהארת א"א עלאין. אבל אסור
לעשות תקון בו במשהו, משום שאין ה'
יוצאת מאויר א"א עלאין, ואין שם מבחינת
תקוני השמאל כלל. ואין לשאול א"כ למה
צריכים למן בשבת שהוא מישסו"ת, בזמן
שאפשר לקבל הארת א"א הגדולים יותר לאין
ערך. התשובה היא, כי אין לקבל ממוחין
דא"א מטרם שמקבלים המוחין דישסו"ת, כי
הארת א"א בלי ישסו"ת נבחנת לתחתונים
בחינת ו"ק בלי ראש. משום שאו"א עצמם
שהם בסוד כי חפץ חסד הוא, אינם צריכים
חכמה, וחסדים שלהם עדיפים מחכמה משא"כ
התחתונים הצריכים חכמה ע"כ מטרם
שנשלמים בחכמה יהיו להם החסדים דא"א
בבחינת ו"ק. ולפיכך אין לקבל הארת א"א
עלאין אלא ע"י אכילת המן בשבת, שה"ס
הארת ישסו"ת, ולא עוד אלא שהמן ממשיך
ומשלים הארת א"א בשביל התחתונים. והנה
(דפויי דף מ"ח ט"ג)

ו"ש (באות פ"א) סעודתא דלי"א, עד
לא אתקדש יומא מתתקני אוכלסין כלהו,
סעודת הלילה, באה מטרם שנתקדש היום,
דהיינו ממוחין דיום הששי, שהם המוחין
דישסו"ת, שבהם מתתקנים כל האוכלסין מטרם
שנתקדשה השבת. ומפרש סוד המוחין ההם,
ואומר, תל"ת קשירין עלאין גו נהרי
דאפרסמונא, ג' קשרים, דהיינו ג' קוין,
נכנסים בנהרי אפרסמון, שה"ס חכמה וחסדים
יחדיו, כי נהרי אפרסמון, ה"ס שמן מבושם,
שהשמן רומז על חכמה דימין שה"ס חסדים,
והבשמים רומזים על הארת השמאל שהוא
חכמה, הנכללת בשמן הזה שה"ס חסדים.
ומפרש יותר בפרטות, אתסחיין בתסירו
דוורדי גליפן שמתחילה מתרחצים האורות
באוצר שושנים חקוקות, שה"ס קו הימין,
כי שושנים ה"ס המלכות, וחקוקות, פירושו,
שהמלכות היא באורות ההם, בבחינת קטנות
ובבחינת נפילה. כי בקו ימין נמצאים האורות
בו"ק בלי ראש. (כמ"ש בפלפח"ס אות ל"ג)
וכיון שמדבר כאן מג' קוין של המלכות שהיא
ליל שבת, מכנה כולם. בשם וורדין. שהוא
שם המלכות. מתעברין גו נהרי דינור, דהיינו
ביציאת קו השמאל שממנו נמשך נהר די
נור, כי אין החכמה שבשמאל מאירה אלא
בדינים מרובים, המענישים הרשעים הקרבים
לינק מחכמה (כמ"ש בוהר באדוא דבא אות
ר"ט) וסלקין מתמן בקומי, ועולים משם
בהארת החכמה הנקראת קימה, שהמלכות
קמה על ידיה מנפילתה. ואחר זה בא הקו
האמצעי ומיחד ב' הקוין ימין ושמאל זה
בוה, והשמאל נכלל בימין. שהוא לבן, דהיינו
חסד. ו"ש, כיון דסלקין לפטר חוורא, כיון
שהשמאל נכלל בימין שהוא הצד הלבן, דהיינו
צד החסד, אתסחיין אינון וורדין, מתרחצת
המלכות ומתמתקת בחסדים ההם. פהדו פהדין
דשבת בראשית, דהיינו ויכלו השמים והארץ
וגו'. שה"ס ערות על בריאת העולם, שיש
בערות הזו, ל"ה מלים, הרומזות על ל"ב
נתיבות

כב מדרש אהרי הנעלים
רב אַסוֹן אָסי לְכַלְהוֹ אוּכְלוּסִי, וּמַעֲבַר מַנְיָהוּ זִנְאָ דְחֻשְׁקָא, דְּתָהוּ מְקַרְבָּא
גְּבִייהוּ שְׁאָר יוּמֵי.

מאמר ב' **הסולם** **ג'** סעודות שבשבת
נתיבות החכמה, וג' מדרגות התפוחים הקדושים, שה"ס ג' קוין. (כמ"ש בזהר קדושים, אות רנ"ב, ע"ש) כוֹלְהוֹן דְּלִילֵיא קְדוּשִׁין, כל האורות המאירים בלילה הם קדושים, שיש בהם הארת ישו"ת דאו"א, הנקראים קדש. לְסַטְרָה הַד לְשִׁית שִׁית סַטְרִין שֶׁשֶׁה קְצוֹת מֵאִירִים לְצַד אַחַד. כִּי גִ'ר דְּחֻכְמָה דְּשִׁמְאֵל נִעְלָמִים מִחֻמַּת תְּקוּן הַקּו אֲמֻצְעִי, ואין מאירים מהארת החכמה שבשמאל אלא ו"ק דחכמה (כמ"ש בפלפח"ס אות ל"ח) וכן לצד האחר שית סטרין, והם י"ב סטרין.

והנה אחר שנתקדש היום ע"י הקול הנמשך ממנעולא המאירה באו"א, מתחילה העליה של העולמות, שיהיו ראויים לקבל המוחין דאו"א. וז"ש (באות פ"ג) סַנְדְּלָפוֹן נְזִירָא פְּרִישָׁא, דהיינו סנדלפון שהוא בעולם העשיה, שהוא נזיר ופרוש ממוחין עליונים, אַתְעַטְרָא בַעַטְרוֹי, גְּלִיפִין, הוא מתעטר בעטרותיו החקוקות, כלומר שהולך לקבל מוחין הנקראים עטרות, ע"י עלייתו לעולם היצירה ולעולם הבריאה, רְשִׁימָאן בַּאֲתוּוֹן דְּאֶקְרִי גְּלַגּוּלָא דְּחַד וְתֵרִין וְכוּ' שהעליה הזאת רשומה באותיות הנקראות גלגול של ט' האותיות הראשונות של אלפא ביתא שהם מן א' עד ט' שהן יחידות, שה"ס ט' ספירות של המלכות הנבחנות ליחידות, עלות אל ט' אותיות שמן י' עד צ', שהן עשרות, שה"ס ט' ספירות דו"א, הנבחנות לעשרות. וט' ספירות דו"א, עלות לט' ספירות דישו"ת הנבחנות למאות, שה"ס ט' אותיות מק' עד ק"ן שהן מאות. ואינון אתוון: אי"ק, בכ"ר, גל"ש, דמ"ת, הנ"ך, וס"ם, זע"ן, חפ"ף, טצ"ץ, שא' שהיא ספירת כתר דיחידות שהיא דמלכות, עולה לספירת כתר דו"א שספירותיו הן עשריות דהיינו י'. וכן ה"י עולה לספירת כתר דישו"ת שספירותיו בסוד מאות, דהיינו ק'. וזהו הצירוף אי"ק, וכן ספירת חכמה דיחידות שהיא ב' עולה לחכמה דעשרות, שהיא כ'. וחכמה דעשרות לחכמה דמאות שהיא ר', וזהו הצירוף בכ"ר ועד"ז עליות הבינות ממלכות לז"א ומז"א לישסו"ת הוא הצירוף גל"ש. ועליות החסדים ממלכות לז"א, ומז"א לישסו"ת, ה"ס הצירוף דמ"ת, וכו' עד"ז ובאותה העת שט"ס דמלכות עלות לז"א ולישסו"ת, עלות ג"כ ט"ס דעשיה, שהיא בחינת מלכות, לעולם היצירה, שהוא בחי' ז"א. ולעולם הבריאה שהוא בחי' ישו"ת. ונמצא סנדלפון שהיה בעשיה, עולה לעולם היצירה ומשם לעולם הבריאה ומקבל המוחין משם.

וכל זה אמור במוחין דליל שבת, שאז עוד אין מאירים המוחין דשבת, שהם המוחין דאו"א עלאין, אלא אותם המוחין מאירים כמו ביום הששי מטרם שנתקדשה השבת, שהם המוחין דישו"ת. אלא בתוספת הארת מישו"ת דאו"א, הנקראים קדש. כנ"ל. אשר הארה זו כבר באה בהכרח מאחר שנתקדש יום השבת. כי התקדשות יום השבת מתחילה מערב שבת. וצריך שתדע שבכל מדרגה יש קטנות וגדלות, וכשמגיעה הארת מדרגה חדשה, צריכה להתחיל להאיר את הקטנות שבה, ואח"כ תוכל להאיר הגדלות שבה, ולפיכך מטרם שבאה מדרגה חדשה צריכה מקודם המדרגה הישנה להסתלק, כדי לתת מקום להארת הקטנות של המדרגה החדשה. ולפיכך, ביום הששי בערב לפני כניסת השבת, מסתלקים מוחין דישו"ת, וקטנות דאו"א מתחילים להאיר. וכשהקטנות דאו"א עלאין, מתחילה להאיר, מתקדשת השבת. כלומר, שכבר התחילו להאיר המוחין דאו"א דשבת, הנקראים קדש.

וז"ש (באות פ"ב) כִּד בַּעַא יוּמָא
לְאֶתְקַדְשָׁא, דהיינו כשהגיע הזמן להארת המוחין דאו"א, הנקראים קדש, שה"ס התקדשות השבת. כנ"ל. וצריך שתדע ההפרש העקרי בין מוחין דישו"ת למוחין דאו"א. באו"א עלאין משמשת המלכות דמנעולא הנקראת שביל. ובישו"ת משמשת המלכות דמפתחא, הנקראת ארח (כמ"ש באורך בזהר בראשית א' אות ש"ח ד"ה נחית ע"ש) וז"ש, קֵץ שׁוֹפְרָא אִיתְנַגִּיד מְלַעֲיָא לְתַתָּא, דהיינו הקול מהארת המנעולא שבאו"א, שע"י הקול הזה, מסתלקים המוחין דישו"ת, ומתחילים להאיר המוחין דאו"א הנקראים קדש. וזהו קֵץ הוֹלְקָא דַעֲמָא (דפו"י דף מ"ח ט"ג)

והמלאך

פד) בַּהֲהוּא שְׁעֵתָא מִתְעָרִי תְרִין רוּחִין עֵילָאִין, תַּד מְסַטְרָא דְאֹר וְתַד מְסַטְרָא דְחֶשֶׁךְ. וְאֵינֹן מִיכָאֵל גְּבַרְיָא"ל, מִתְגַּלְפָּאן לְשִׁתִּין רַבּוּא אוּכְלוּסִין, דְּשִׁלְטֵן בַּהֲהוּא לִילְיָא. וְאִתְעַתְדֵן תַּד לְיַמִּינָא וְתַד לְשְׂמָאלָא, לְכָל תַּד וְתַד פְּתוּרֵי אִתְתַּקְּנֵן. בְּתַר דְּאִתְחַזֵּון כָּל פְּתוּרֵי דְלִתְתָא בְּהִיכְלָא יְדִיעָא.

פו) כָּל אוּכְלוּסִין דְלְעֵילָא, אֵית לֹון דּוּכְתִין פְּרִישָׁן בְּהַאי לִילְיָא. וְכָל תַּד רַב וְיַקְיָא בְּדוּכְתִיָּה, עַל כָּל שְׁאָר חִילוּי, וְאֵינֹן תְּיַלִּין מְמַנֵּן תַּחַת יְדוּי. מְאִינֹן חִילוּי, מִתְפָּרְשָׁן תְּרִין עֵילָאִין דִּי בְּהוּ, וְנִטְלֵי פְתוּרָא תַּד מִיַּמִּינָא וְתַד

מאמר ב' **הסולם** **ג' סעודות שבשבת**

והמלאך בוא"ל הוא הנושא למסכים של המלכות דאצילות, ובעת שקול השופר דאו"א שה"ס מלכות מבחינת מנעולא, מאיר בעולמות, נמצא המלאך בוא"ל, הוא הנושא לאותו המסך. וע"כ הוא נבחן לדין. אלא בעת שהמסך גורם לתוספת אור, כמו כאן, שאע"פ שהמנעולא גרמה להסרת המוחין דישסו"ת, אבל הסתלקות זו גורמת לקבלת המוחין הגדולים דאו"א עלאין. אז נבחן, שהשם בואל נתהפך לשם רפא"ל, כי ע"י הסרת המוחין דישסו"ת שעשה, ירפא את המקבלים שיהיו מוכשרים לקבל המוחין דאו"א. והשם של כל מלאך הוא תמיד על פי פעולותיו.

וז"ש (באות פ"ד) **כדין בוא"ל רב אסוון דאקרי רפא"ל**. שבעת שמתקדשת השבת, השם בואל, שמורה על דינים שבמלכות, מתהפך לשם רפאל, מחמת שגורם עם הדינים להכשיר התחתונים שיהיו ראויים למוחין הגדולים דאו"א עלאין. והשם רפאל יוצא מן הפסוק, **א"ל נא רפא נא, בעותא דקאמר מדימינא דמארוי**. כי א"ל רפא הוא אותיות רפאל. **ואתר דא אסי למרפא**, ובואל זה רפא את מרים, ונתהפך לשם רפאל. וע"כ ישנו השם רפאל, בתפילה זו דמשה. **נא נא שנשאר אחר השם רפאל**, כי כתוב, **אל נא רפא נא. הוא בוא"ל באתוון רשימאן דאדנ"י**, כי א"נ שבשם אדני, ה"ס, נא נא, שבכאן, והוא מרומז בשם אדני מפני שהוא הנושא את המסכים שלה כנ"ל. **בי"ת וא"ו א"לף ל"מ"ד, דא הוא בוא"ל**. כלומר שאותיות בואל במילואן, הם בית ואו אלף למד, שמרמזים על פעולתו של בואל, שעל ידי המסך שלו. נעשה **א"לף ל"מ"ד**, שהוא שם המלכות, בית לו', שהיא ז"א. דהיינו שמתחדת עם ז"א. ומפרש למה נתהפך מבואל לרפאל, ואומר, **האי רב אסוון**, גדול הרופאים הזה, **אסי לבלהו אוכלוסין**, דהיינו שמרפא לכל

התחתונים, **ומעבר מנייהו זיוא דהשוכא**, המוחין דישסו"ת שהחכמה דשמאל מעורבת בהם, נקראים הזיו של החשך, מפני, שמטרם שקו השמאל מתיחד עם הימין נמצאת החכמה שלו בחשך, אלא ע"י היחוד עם הימין קונה החשך את הזיו שלו. וע"כ נקרא **זיוא דהשוכא**. ונתבאר לעיל שע"י הארת המסך דמנעולא שבואל מחזיק מהארת או"א, הוא מסיר מן התחתונים את המוחין דישסו"ת, ומכשירם למוחין דאו"א, **וז"ש, ומעבר מנייהו זיוא דהשוכא**, שהם המוחין דישסו"ת, דהוה מקרבא גבייהו שאר יומי, שימות החול היו מקרבים אותם המוחין לתחתונים, ועתה הוא מסיר אותם, שבזה מרפא אותם, כדי שיהיו מוכשרים לקבל המוחין דאו"א, וע"כ, כיון שמרפא את התחתונים, נקרא רפאל.

פה) בַּהֲהוּא שְׁעֵתָא מִתְעָרִי וכו': באותה שעה, דהיינו בליל שבת, מתעוררים ב' רוחות עליונים, אחד מצד האור, ואחד מצד החשך. והם המלאכים **מיכאל** שהוא מצד האור ו**גבריאל** שהוא מצד החשך. מפותחים, כלומר שהארתם מתפשטת, לשישם רבוא מחנות, השולטים בלילה ההוא. ונועדים, אחד לימין ואחד לשמאל, ולכל אחד ואחד מתתקנים שלחנות, אחר שכל השלחנות שלמטה, נראים בהיכל ידוע.

שישם רבוא אוכלוסין, הוא, מטעם שבליל שבת מאירים שית סטרין (כנ"ל אות פ"א) ולהיותם כלולים מחכמה וחסדים, ה"ס שש מאות אלף, מאות מצד החסדים, ואלף, מצד החכמה, שו"ס ששים רבוא.

פז) כָּל אוּכְלוּסִין דְעֵילָא וכו': כל המחנות שלמעלה, יש להם מקומות מיוחדים באותו הלילה. וכל אחד ואחד גדול ויקר במקומו על כל יתר צבאותיו, דהיינו הצבאות האלו, שהם ממונים תחת ידיו. מהצבאות האלו, נבחרים שני העליונים שבהם, ולוקחים השלחן, אחד

(דפו"י דף מ"ח ט"ג)

לד מדרש אהרי הנעלם
משמאלא, וכל פתורא דלא פאתקרב בין * תרין אלין, לאו איהו פתורא
דשבתא, ולא איהו פתורא דקמי מלכא קדישא.
פו וכד אינון אתתא ובעלה ובחדונה, פדין ההוא פתורא מתעטר. פד
אתקריב ההוא פתורא, בשית נהמי דההוא מנא בההוא סטרא. ושית
נהמי דההוא מנא בהאי סטרא. דא איהו פתורא דמתעטר בעטרו.
פח אינון תרין דנטלין פתורא, אצטריכו לנטרא פתורא, דלא יתערבו
נהמי שית דהאי סטרא, ושית דהאי סטרא. פיון דהאי פתורא, אתקריב קמי
ההוא רב ועילאה מיניה, פדין נטיל חד מהאי סטרא, וחד מהאי סטרא, וקא
מברכא עליהו. כל חד אמר לאוכלסוי, זה השולחן אשר לפני ה'. הכין ו"ה
תרין עשר.
פט על כל פתורא ופתורא, אתמנן תלת סרכין, ורוחא עילאה עליהו,

חלופי גרמאות

פ נ"א איתקרא (קראקא). צ נ"א אלין בסוגריים (ווינצא מונקאטש). ק נ"א דשבא (קראקא). ד ה"ג בדפוס מונקטש
במרובעים נ"א ל"ג בחרווה (דפוסים ראשונים). ו נ"א ל"ג מן סטרא עד סטרא (קראקא).

מאמר ב' **הסולם** ג' סעודות שבשבת
אחד מימין, ואחד משמאל. דהיינו כדי שהשלחן
יהיה כולו מחסד שבימין ומחכמה שבשמאל.
וכל שלחן שלא נקרב בין השנים האלו, כדי
שיהיה כולו מימין ומשמאל, אין הוא שלחן של
שבת. ואינו שלחן שלפני המלך הקדוש.
פז וכד אינון אתתא וכו': וכשאשה
ובעלה, שהם ז"א ומלכות, הם בשמחה, אז
מתעטר אותו השלחן. דהיינו, כאשר קרב אותו
השלחן בשש ככרות של אותו המן בצד ההוא,
ושש ככרות של אותו המן בצד ההוא, זה הוא
שלחן שנתעטר בעטרו.
פירושו. השלחן הוא סוד מלכות, ובעת
שז"א ומלכות הם בשמחה, דהיינו שז"א משפיע
למלכות מסוד י"ב בחינות שלו, שה"ס ג' חו"ב
תו"מ שבכל אחד ג' קוין, וה"ס ג"פ היום
(כנ"ל באות פ' ע"ש) אלו י"ב בחינות נבחנות
אצל המלכות שה"ס השלחן ל"ב ככרות, שש
מימין, שה"ס ג"פ חסד ות"ת שבהם, שה"ס י"ו
שבג' היות, שהם חסדים. ושש משמאל, שה"ס
ג"פ בינה ומלכות שבהם שה"ס ה"ה שבג'
היות, שהם גבורות, שמהם נשפעת החכמה.
וז"ש, וכד אינון אתתא ובעלה בחדונה,
דהיינו שז"א משפיע למלכות י"ב בחינות שלו,
(דפויי דף מ"ח ט"ג * ט"ד)

כדין ההוא פתורא מתעטר, או מקבלת
המלכות, שה"ס השלחן, את העטרות שלה,
שהם המוחין, שה"ס י"ב ככרות של מן. ומפרש,
כד אתקריב ההוא פתורא בשית נהמי
דההוא מנא בההוא סטרא ושית נהמי
וכו' שה"ס הארת י"ב בחינות של ז"א כנ"ל.
דא איהו פתורא דמתעטר בעטרו, או
מתעטר השלחן בעטרו, דהיינו, במוחין
דגדלות שלו.
פח אינון תרין דנטלין וכו': אלו השנים
שנושאים את השלחן (כנ"ל אות פ"ו) צריכים
לשמור את השלחן, שש הככרות של הצד
הזה, לא יתערבו בשש הככרות של הצד הזה.
כי צריכים להגביר הימין על השמאל, מטעם
הארת או"א שהתחילה להאיר, בכניסת השבת
כיון שהשלחן הזה נקרב לפני הגדול והעליון
שבהם, שבאוכלוסין העליונים, או לוקח אחד
מצד זה, ואחד מצד זה, דהיינו מימין ומשמאל,
ומברך עליהם. כל אחד אומר למחנות שלו, זה
השלחן אשר לפני ה'. הכין זה בחשבון י"ב.
הרומז ל"ב חלות.
פט על כל פתורא וכו': על כל שלחן
ושלחן נתמנו ג' ממונים, ורות עליון עליהם.
ואותו

מדרש **אחריו** **הנעלים** **לה**

וְהָיָה רוּחָא רִחֵי בְּתֵהוּא תְּדִנָּה, אֲ וְהוּא אֹרִיאָ"ל. בַּ וְעַם כָּל אוֹכְלוֹסִין דִּילֵיהּ אֲזִיל, עַל כָּל אֵינוֹן פְּתוּרִין.

צ שְׁתִּין מְמַנָּן, טַעְמִין טַעְמָא עַל כָּל חַד וְחַד, וְאוּמַר הַמוֹצִיא, וּמְבַרְךְּ לְהַקְבֵ"ת. יוֹמָאן דְּטַעֲמִים בְּתִיאובְּתָא, הֵכִי אִיתוּסְפָּה חִילָא בְּתִיאובְּתָא עֵילָאָה. הֵהוּא רוּחָא דְקָא שְׁלֵטָא עֲלֵיהּ, הַ שְׁסֻלְקָא נְהִירוֹ בְּתְדִנָּה.

צא וְת"ח, כְּדוּגְמָא דְאֵינוֹן מְלָאכִים, דְאֵינוֹן שְׁדִין יְהוּדָאִין, דְאֶכְלִין כְּדוּגְמָא דְכַר נֶשׁ. כִּף אֵית אֲתְרִנִּין עֵילָאָה לְעֵילָא לְעֵילָא, וְאֵינוֹן אֶכְלִין וְשְׁתִּין מְאוּר דְשְׁכִינְתָא דְאֵינוֹן נְהִינִין. וְדָא הוּא דְאֶמְרוּ, צְדִיקִים יוֹשְׁבִין וְעֲטְרוּתֵיהֶם כְּרָאשֵׁיהֶן, וְנְהִינִין מְאוּר הַשְׁכִּינָה. וְדָא הָאֶכְלִיהּ וְנְדָאִית.

צב חַד זָאָת נְהִיר לְעֵילָא לְעֵילָא, וְאֵיהִי אֵת י'. הַאי אֵת נְהִיר, וְאֶנְהִיר כָּל אוֹכְלוֹסִין, וְאֵיהִי לָא יְדִיעַ, וְלָא אֲתַגְלִיאָא. תְּחֹת הַאי, אֲתַנְהֵרֵן חֲמֵשׁ אֲתוּוֹן, וּפְרִישָׁן עַל כְּלָהוּ אוֹכְלוֹסִין, וְאֵינוֹן אֲלֵהִי"ם. אֲתַגְלִגְלָא אֵת א', וְשְׁרִיאָ עַל אוֹכְלוֹסָא חַד. ט וְכֵן כּוּלָם.

צג וְת"ח, כְּיוֹמָא דָא דְשַׁבְּתָא, בְּעֵי ב"נ לְמַחְדֵי בֵימְמָא וּבְלִילֵיא, וּכְעֵי לְתַקְנָא פְּתוּרָא, וְיַעֲבִיד חִידוֹ לְעֵילָאִין וְתַתָּאִין.

חלופי גרמאות

ת נ"א הוה חדי בהווא אוריאל (קראקא). א ה"ג רפוס מונקאטש במרובעים נ"א ל"ג הווא (ווינצ'א). ב נ"א ועל (קראקא ובדפוס ווינצ'א נראה ועם בסוגריים). ג נ"א מאן (דפוסים ראשונים). ד נ"א מוסיף עליהו שתין אוכלסין דקא מסדרן פתורין בהווא ליליא הווא רוחא דקא שלטא (נ"א סלקא קראקא) עליהו. וע"ז כתבו בדפוס ווינצ'א מונקאטש בני"א ל"ג. ה נ"א סלקא (קראקא). ו נ"א הודאית (קראקא). ז נ"א איתנהיר (קראקא). ח נ"א אתנהיר (ווינצ'א מונקאטש בסוגריים). ט ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים נ"א ל"ג וכן כלם (כל הדפוסים).

מאמר ב' **הסולם** **ג' סעודות שבשבת**

ואותו הרוח שמח בשמחה ההיא. והוא נקרא **אוריאל**. והולך עם כל האוכלוסין שלו, לכל השלחנות האלו.

צ **שתין מומנן טעמין וכו' ששים** ממונים, כנגד חג"ת נה"י שכל אחת כלולה מעשר, טועמים טעם על כל שלחן ושלחן, ואומר המוציא, ומברך להקב"ה. וכל הטועם בתאווה, גורם שיתוסף כח בחמדה העליונה, שבמדרגות העליונות. אותו הרוח השולט עליהם, שהוא אוריאל, מעלה את האורה. בשמחה.

צא **ות"ח כדוגמא דאינון וכו' וכוא** וראה כדמיון שאלו המלאכים, שהם נקראים שדים יהודים, אוכלים בדומה לאדם, כך יש אחרים למעלה למעלה, שהם אוכלים ושותים מאור השכינה שהם נהנים. וזה הוא שאמרו, צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם, ונהנים מאור השכינה. וזו היא אכילה וראית. מביא את זה, כדי שלא יקשה להבין, מה שהוא מכנה (דפני"י דף מ"ח ט"ד)

למוחין העליונים, בשם סעודה ואכילה.

צב **חד את נהיר וכו' אות אחת** מאירה למעלה למעלה, וזו היא האות י' דהויה, הרומזת על או"א עלאין. אות זו, מאירה והאירה כל המחנות, שה"ס המוחין והסעודות שמקבלים העליונים ביום השבת. שהם הארת המוחין דאו"א עלאין. כנ"ל. והיא ה' עצמה שהיא או"א לא ידועה ולא נתגלתה, כי מוחין דאו"א ה"ס חסדים מכוסים כנודע. תחת זו ה', שהיא או"א, מאירות חמש האותיות הפרושות על כל המחנות, והן ה' אותיות **א"ק"י**, שה"ס אלקים דמעשה בראשית, שהוא יסודות, מתגלגלת האות א' מאלקים ושורה על מחנה אחד. והאות ל' מאלקים על המחנה האחרת וכן כולם. כי ה' אותיות אלקים, ה"ס כח"ב תו"מ דיסודות. וכל מחנה מקבלת משורשה שהיא שייכת לו.

צג **ות"ח כיומא דא וכו' וכוא וראה,** ביום הזה של שבת, צריך האדם לשמח ביום (ובלילה

ל

מדרש

אחרי

הנעלם

צד ות"ח, כד אתי ב"נ מבי פנישפתא, יתכון עמיה מלאכין קדישין מהאי גיסקא, ומלאכין מהאי גיסקא, ושכינתא על פלהון, פאימא על בנין. ובהאי שעתא, יפל מצדך אלף ורבכה מימינך וגו', ורק בעיניך תביט וגו', כי אתה ה' מחסי וגו', לא תאנה אליך רעה וגו'.

צה כל דא, אם איניש יעיל לבייתיה בחדווא, ויקבל אושפיזין בחדווא. וכד אתי נשכינתא ומלאכין, ויחזו שרגא נהרא, ופתורא מתתקנא, ואיניש ואיתתיה בחדוה, האי שעתא שכינתא אמרת, זה שלי הוא, ישראל אשר בך אתפאר.

צו ואם לאו, שכינתא אולת, ומלאכין עמה, וייתי יצר הרע עם חיליה, ואתחברו עמהון, ויאמר זה שלי הוא, ומן חיילין דילי. ומיד שורה עליו ומטמאתו, ויסתלק י"ה, ומן איש ואשה, וישתאר אשא עם אשא. ומאכלו טמא. וע"ד, ואל תתאו למטעמותיו של רע עין. ודאי פתורא דיליה היא מלאה קי"א צוא"ה. ואין צואה, אלא יצר הרע, שהוא טמא.

צז וע"ד הבא ליטהר מסייעין אותו. בא לטמא פתחין לו. ות"ח, מלאכין קדישין, ומלאכין מסאבין, אנלין עם ב"נ בכל אתר דאזיל. אם ב"נ זכאה הוא,

מסורת הזהר

י נ"א יהונן (וינציא) נ"א יהון (קראקא). כ נ"א ויתו שכינתא שרגא נהרא ומלאכין פתורא מתתקנא (דפוסים ראשונים). ל ה"ג ברפוס מונקאטש במרובעים נ"א מנהון (כל הדפוסים). וי"ח ד' עא ט"ד פו ט"ג לעיל יתרו את מא.

חלופי גרסאות

מאמר ב'

הסולם

ג' סעודות שבשבת

צו ואם לאו שכינתא וכו': ואם לא, שאין שם. נר דולק, ושלחן ערוך, ושמחה בין איש לאשתו, השכינה הולכת משם, והמלאכים עמה, והיצר הרע בא עם צבאותיו, ומתחברים עמהם, עם האיש ואשתו, ואומר, זה שלי הוא, ומצבאותי הוא. ומיד שורה עליו היצר הרע ומטמא אותו ומסתלק י"ה מאיש ומאשה, דחיינו י, מאיש וד' מאשה, ונשאר אש עם אש. ומאכלו טמא. וע"כ, ואל תתאו למטעמותיו של רע עין. ודאי שהשלחן שלו הוא מלא קיא צואה. ואין צואה, אלא יצר הרע, שהוא טמא.

ובלילה, וצריך לערוך השלחן, ויעשה שמחה לעליונים ולתחתונים. דחיינו באכילה רוחנית ובאכילה גשמית (כנ"ל באות צ"א).

צד ות"ח כד אתי וכו': ובוא וראה, כשארם בא מבית הכנסת, הולכים עמו מלאכים קדושים מצד זה ומלאכים מצד זה, והשכינה על כולם. כאם על הבנים, ובאותה שעה נאמר עליו, יפול מצדך אלף ורבכה מימינך וגו'. רק בעיניך תביט וגו'. כי אתה ה' מחסי וגו'. לא תאונה אליך רעה וגו'.

צז וע"ד הבא ליטהר וכו': וע"כ הבא להטהר עוזרים לו. הבא לטמא פותחים לו. ובוא וראה, מלאכים קדושים ומלאכים טמאים, הולכים עם אדם בכל מקום שילך. אם האדם הוא צדיק, מתחברים עמו מלאכים הקדושים. (ושומרים

צה כ" דא אם וכו': כל זה אמור, אם האדם נכנס לביתו בשמחה ומקבל האורחים בשמחה. וכשהשכינה באה עם המלאכים, ורואה נר דולק, ושלחן ערוך, והאיש ואשתו הם בשמחה, באותה שעה אומרת השכינה, זה שלי הוא, ישראל אשר בך אתפאר. (דפו"י דף מ"ח ט"ד)

מדרש אחריו הנעלים לז
אזדווגו ליה מלאכין קדישין, וינטרון ליה בכל אתרא דאזיל, הה"ד * כי מלאכין
יצוה לך לשמרך בכל דרכיך.

צח) ואם לאו, יסתלקון מגיה מלאכין קדישין, וישלטון עליה מלאכין
מסאבין, ואנהיגו ליה לגיהנם. ובהאי שעטא, קראתי ואין עונה בשעת דחקו.
ובשעתא דשליט עליה רוח מסאבא, או מרעין, או שלטין עליה אוה"ע, * ספתה
בענן לך * מעבוד תפלה. וגם תפלתו תועבה.

מאמר אשרי משכיל אל דל

צט) ד"א * אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה', * או יחזק
במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי. ת"ח, דל אתקרי, גברא דלית ליה
מדיליה כלום, ולא שאיל פרוטה משום גברא, ואיהו נסתר, דלא גלי דוחקא
דיליה לשום גברא. ובשעת דוחקא דיליה, הוא יעשה מריבה כלפי מעלה, ואמר,
יותר תיבא אנא מפל שאר גוברין דעלמא, לגברא חד עותרא סגי, ביתא דיליה
מלייא מן דתבא, מן פספא, * ולי אין לי שום פרוטה בעולם, ולא אית לי לחם
לאכל ובגד ללבש, עד * דיחוב קמי קב"ה. וכל איניש דיחזק * במעוזו, ויהיב
ליה צדקה, יעשה שלום לי שלום יעשה לי.

ק) ות"ח, כל איניש דאיהו דל ורחב קמי קב"ה, * לא תשיב ליה קב"ה
חובה, בגין דלאו איהו בדעתיה. ומנא לון, מאיוב, בשעתא דאמר קב"ה לשטן

חלופי גרמאות

ח נ"א ולא אית (דפוסים ראשונים). ו נ"א ל"ג לי (קראקא).
ס נ"א דיתב (קראקא). ו נ"א במעוזי (קראקא). פ נ"א
לא אית ליה לקב"ה (קראקא).

מסורת הזוהר

U (תהלים צא) הקסח"ז רכ ז"ח נח אות לא ד' פד ט"ג.
F (איכה ג) תק"ח ד' צו ט"א קי ט"ג. צ (תהלים מא)
ה הקסח"ז רס ז"ח ד' עה ט"ג לעיל לא. ה (ישעיה כז)
ויקרא רלא.

אשרי משכיל אל דל

משלו כלום, ואינו מבקש פרוטה משום אדם,
והוא צנוע, שאינו מגלה דחקו לשום אדם.
ובשעת דחקו, הוא עושה מריבה כלפי מעלה,
ואומר, הכי אני חוטא יותר מכל אדם שבעולם,
אדם אחד, יש לו עושר רב, ביתו מלא זהב
וכסף. ולי אין פרוטה בעולם, ואין לי לחם
לאכול ובגד ללבוש. וכן הולך ומתרעם, עד
שחוטא לפני הקב"ה. וע"כ, אומר הקב"ה, כל
אדם שיחזיק במעוזו, ונותן לו צדקה, יעשה
שלום לי שלום יעשה לי. כי לא יריב עוד עמי.

ק) ות"ח כל איניש וכו': ובוא וראה, כל
אדם שהוא דל, וחוטא בריבו עם הקב"ה, אין
הקב"ה תושב לו לחטא, משום שהוא אינו
בדעת השלמה. ומאין לנו זה, מאיוב, בשעה
שאמר הקב"ה לשטן, מאין תבוא וגו' השמת
לבך

הסולם

ושומרים אותו בכל מקום שילך. ז"ש כי
מלאכין יצוה לך לשמרך בכל דרכיך.

צח) ואם לאו יסתלקון וכו': ואם אינו
צדיק. מסתלקים ממנו המלאכים הקדושים,
ושולטים עליו המלאכים הטמאים, ומנהיגים
אותו לגיהנם. ובשעה זו, נאמר עליו בשעת
דחקו, קראתי ואין עונה. ובשעה ששולטת עליו
רוח הטומאה, שולטים עליו או מחלות, או
אומות העולם. כמ"ש, סכותה בענן לך מעבור
תפלה. וגם תפלתו תועבה.

מאמר אשרי משכיל אל דל

צט) ד"א אשרי משכיל וגו': פירוש
אחר. אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו
ה'. או יחזק במעוזי יעשה שלום לי שלום
יעשה לי. בוא וראה. דל נקרא, אדם שאין לו
(דפו"י דף מ"ח ט"ד *) דף מ"ט ט"א

לח מדרש אהרי הנעלם

י מאין תבא כו', הַשְׁמַתָּ לְבָךְ אֶל עֲבָדֵי אִיּוֹב. אָמַר לִיָּה הַשְׁטָן לְקַב"ה, אֵיךְ
בִּנְיָ בְּעֵלְמָא, דִּי־הֵיב לִיָּה מְאָרִיָּה כְּסָפָא וְדַהֲבָא וּמְרַגְלִיּוֹת וּבְנִים וְכָל טוֹבָא דְעֵלְמָא,
וַיְהִי כִּישׁ.

קא) א"ל, הִנֵּה כָּל אֲשֶׁר לֹו בְּיַדְךָ רַק אֵלָיו אֵל תִּשְׁלַח יָדְךָ. יְהִי לִיָּה
בִּידוּי, וְקָטִיל בְּנוֹי, וְלֹא נִשְׁאַר בִּידוּי כְּלוּם. לְכַתֵּר הִדְר וְאָמַר, וְגַע אֶל עֲצָמוֹ
וְאֶל בְּשָׂרוֹ. עַד דְּקַב"ה אָמַר לִיָּה, הִנֵּה בְּיַדְךָ אֶךְ אֵת נַפְשׁוֹ שְׁמַר.

קב) בְּהִיא שְׁעָתָא נִפְק אִיּוֹב מִדְּעֵתִיָּה, וְאָמַר הֵכִי, הֵטוֹב לְךָ כִּי
תַעֲשֶׂק. הֵטוֹב כִּיָּה הַעוֹשֶׂק שְׁתַּעֲשֶׂה לִי. אָבִי וְאִמִּי עָשׂוּ הַגּוֹרְף. וְאַתָּה הַתְּחַבְּרַתָּ
עִמָּהֶם בְּשׁוֹתְפוֹת, וְנָתַתָּ בִּי נֶפֶשׁ וְנִשְׁמָה. וְהַנֶּפֶשׁ שֶׁהוּא שְׁלֹךְ, אָמַרְתָּ אֶךְ אֵת
נַפְשׁוֹ שְׁמַר, וְהַגּוֹרְף שֶׁעָשׂוּ לִי אָבִי וְאִמִּי, אָמַרְתָּ עֲשֶׂה כּוֹ כָּל מַה שְׁתַּרְצֶה,
וְכִי הוּא טוֹב כִּיָּה הַעוֹשֶׂק שְׁתַּעֲשֶׂה לִי.

קג) ד"א אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל, מֵהוּ דָּל. אָדָם שְׂיָמוֹת בְּלֹא בְנִים.
אִי־צָאָה נִשְׁמָתוֹ מִמֶּנּוּ, בְּשַׁעַת פְּטִירְתּוֹ מִן הָעוֹלָם, בְּרָאָה מַה אָמַר עָלָיו הַפְּסוּק,
יָד לְיָד לֹא יִנְקָה רַע. וְאִם נִשְׁאַר לּוֹ בֶּן בְּעוֹלָם, אִם יִחְזִיק בּוֹ א', וַיִּלְמְדֵנוּ
תּוֹרָה, יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי. וּבְיוֹם רַעָה יִמְלִטְהוּ ה'.

מְאָמַר בְּזָכוֹת בְּנוֹ נִיצַל מִדִּין גִּיהֵנָם

קד) וְת"ח, גְּבָרָא חַד אָזִיל לְבִי דְטוֹרִי הַקְּרִדוֹנִיָּא, הוּא וְהַתְרִין עֲמִיָּה,

מסורת הזהר

ד) (איוב א) בא ט אמור רלח. ו) (איוב ב) בא ד ט
ל תצוה מא אמור רמ פנחס צג. ת) (שם י) בא יה ז"ח
ד) עה ט"ד. א) (תהלים מא) לעיל אות צט. ב) (משלי
יא) כי תשא עה פנחס קעא ת"ז תכ"ב ד' סח: ת"ע ד'
קל. ז"ח ד' פד ט"ב לעיל יתרו אות צה.

חלופי גרסאות

צ נ"א א"ל גע ידך בכל אשר לו אך את נפשו שמור
בההיא שעתא ולי"ג כל אות זה (קראקא). ק נ"א וזה
העסק (קראקא). ר נ"א והנפש שלך (דפוסים ראשונים).
ו) ה"ג ברפוס מנוקאטש במרובעים נ"א ל"ג אמרת (דפוסים
ראשונים). ת נ"א זהו טוב זה העוסק שתעשה (דפוסים
ראשונים). א נ"א יצא (דפוסים ראשונים). ב נ"א ל"ג ראה
(קראקא). ג נ"א או יחזיק בו וילמדנו (דפוסים ראשונים). ד נ"א תורי (קראקא). ה נ"א קרדיניא (דפוסים ראשונים).
ו נ"א מוסף ותין חכימן (דפוסים ראשונים).

מאמר

לבך אל עבדי איוב, אמר לו השטן להקב"ה,
וכי יש אדם בעולם, שאדוננו יתן לו כסף וזהב
ומרגליות ובנים וכל טוב שבעולם, ויהיה רע.
קא) א"ל הִנֵּה כָּל גּוֹי: א"ל הַקַּב"ה,
הִנֵּה כָּל אֲשֶׁר לֹו בְּיַדְךָ רַק אֵלָיו אֵל תִּשְׁלַח יָדְךָ.
נָתַן לּוֹ בִּידוּי. וְהַרְג בְּנוֹי וְלֹא נִשְׁאַר בִּידוֹ כְּלוּם.
אח"כ, חזר ואמר, וגע אל עצמו ואל בשרו. עד
שהקב"ה אמר לו, הִנֵּה בְּיַדְךָ אֶךְ אֵת נַפְשׁוֹ
שְׁמַר.

הסולם

אשרי משכיל אל דל

שהיא שלך, אמרת אך את נפשו שמור, והגורף
שעשו לי אבי ואמי אמרת עשה בו כל מה
שתרצה. וכי הוא טוב העושק הזה שתעשה לי.
קג) ד"א אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל: פִּירוּשׁ
אחר. אשרי משכיל אל דל. מהו דל. זהו אדם
שמת בלי בנים, ובשעת פטירתו מן העולם,
שיצאה נשמתו ממנו, ראה מה אמר עליו
הפסוק, יָד לְיָד לֹא יִנְקָה רַע. כלומר, כיון שלא
הניח בו, אין לו מי שינקה את הרע שלו. ואם
נשאר לו בן בעולם, אם יחזיק בו אדם, וילמדנו
תורה, יעשה שלום לי. וביום רעה ימלטנו ה'.

מאמר בזכות בנו ניצל מדין גיהנם

קד) וְת"ח גְּבָרָא חַד וכו': ובוא וראה
אדם

(דפויי דף מ"ט ט"א)

מדרש **אחרי** **הנעלים** **למ**

וְחָמָא גּוּמִין בְּקִיעֵין דְּאַשָּׁא, וְתַנְנָא נְפִיק מִן גּוּמִין. וְשָׁמַע גְּבַרְא חַד דְּאַמַר וּוי
יְוֵי. אָמַר, וּדְאִי אַתְר "חַד מִן דּוּכְתֵי דְגִיְהֵנָם" הִכָּא.

קה אַדְמוּדָּ וְחָזָא בְּחַלְמִיָּה לְאַיְנֵשׁ חַד, וְחָזָא יְגִדִּישָׁא מִן קוּצִין עַל
כְּתָפוּי, וְתַרְיִן מְמוּנִין מִן גִּיְהֵנָם עָאֲלִין "נִוְרָא תַּחְתּוֹת גְּדִישָׁא דְמִן קוּצִין, וְאִיתּוּקְדַּ.
וְתַהּ "צִיעִיק. וְהוּוּ אָמְרִין יְלִיָּה תַרְיִן מְלֶאכִין קְדִישִׁין, שְׁלוּחִין מִן הַשּׁוֹפֵט
דְּלַעִילָא דְדָן לִיָּה, אֶתְּ שְׁבַקְתָּ לְהַקְבִּיָּה וְלְמֶלְאכִין דִּילִיָּה, דְּהוּוּ נְטָרִין לָךְ בְּעֶלְמָא
דִּין וּבְעֶלְמָא דְאַתִּי, וְאֶתְּ עֲבַדְתָּ רַעְוָא דְקוּצִין, דְּאִינוּן רְשָׁעִים, דְּאִינוּן מַסְטָרָא
דְּסַמְא"ל וְנַחֲשׁ. הַקּוּצִין יִשְׁרְפוּ אוֹתָךְ.

קו א"ל "לְהַהוּא תִּיְבָא דְגִיְהֵנָם, מֵאֵן אֲנִתְּ. אָמַר יוּדְאִי תִּיְבָא אָנָא,
וּמְמוּנִין דְּגִיְהֵנָם לָא "מְדַכְרִין לִי שְׁמִי. וְתַלְתּוּ זְמַנִּין דְּיִנְיִן לִי בְיוֹמָא, וְתַרְיִן
בְּלִילְיָא. אָמַר לִיָּה שְׁמָא דְדוּכְתָךְ יְדַעִית. אָמַר לִיָּה, "גְּלִילָא עֵילְאַה. וְשְׁבַקְתָּ
בְּרַעְלָמָא.

קז אָמַר יְנוּקָא שְׁבַקְנָא. וְאָנָא קַצְבָּא הוּיָנָא. וּמִן בִּישׁוּן סְגִיאִין דְּעֵבִידְנָא
בְּקַדְמִיתָא, הוּוּ דְיִנְיִן לִי מְפִי, וּמְרַגְלִי, וּמְיַדִּי. וּמְלֶאךָ שְׁהוּא מְמוּנָה עַל הַקְּבֻרוֹת,
אוֹמַר לִי בְשַׁעֲתָא דְדְיִנְיִן לִי, אוּי לְמִי שְׁנִשְׁבַּע לְקִיָּים אֶתְּ הַתּוֹרָה, וְנִשְׁבַּע עַל
שְׁקָר. וּוי לְקַרְקַפְתָּא דְלָא מְנַחָא תַּפְלִין מְעוּלָם. וְאוּי לְיָדִים שְׁשִׁמְשׁוּ בְּהַבְלִי הַעוּלָם.
* וְאוּי לְרַגְלִים שְׁהִיוּ הוֹלְכִים בְּהַבְלִי הַעוּלָם.

חלופי גרסאות

ז נ"א מוסיף ווי ווי (ווינצ'יא). ח נ"א דא (דפוסים ראשונים). ט נ"א מוסיף אית הכא (דפוסים ראשונים). י נ"א בחלמא
(קראקא). כ נ"א גדיש מן קוצין לכתפין ותרין ממנון מן גיהנם עאלין תחת גדיש מן קוצין נירא (דפוסים ראשונים).
ל ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים נ"א ל"ג נורא. ח נ"א מצעק (דפוסים ראשונים). ו ל"ג נ"א מן ליה עד ליה (קראקא).
ס נ"א ההוא יודאי לחיבא דגיהנם (דפוסים ראשונים). ע נ"א דכרין (דפוסים ראשונים). פ נ"א בגלילא (דפוסים ראשונים).

מאמר	הסולם	בזכות בנו ניצל מדין גיהנם
אדם אחד הלך למקום הרי חשך, הוא ושנים אחרים עמו. וראה נקבים ובקעים של אש, ועשן יוצא מן הנקבים. ושמע אדם אחד, שאמר אוי אוי. אמר, ודאי מקום אחד כאן, מהמקומות שבגיהנם.	קו) א"ל "לְהַהוּא תִּיְבָא חֵיבָא וְכוּ': אָמַר לוֹ לְאוּתוֹ רִשְׁעֵי שְׁבַגִיְהֵנָם, מִי אַתְּ. אָמַר יְהוּדִי רִשְׁעֵי אֲנִי, וְהַמְמוּנִים שֶׁל הַגִּיְהֵנָם אֵינֶם מְזַכְרִים לִי אֶת שְׁמִי. וְגַ' פַּעַמַּים בְּיוֹם דְּנִים אוֹתִי, וּבִ' פַּעַמַּים בְּלִילְיָה. אָמַר לוֹ, הָאֵם תְּדַע שֶׁם מְקוּמְךָ. אָמַר לוֹ, גְּלִיל הַעֲלִיּוֹן. א"ל, הַשְּׂאֵרֶת בֶּן בַּעוּלָם.	קו) א"ל "לְהַהוּא חֵיבָא וְכוּ': אָמַר לוֹ לְאוּתוֹ רִשְׁעֵי שְׁבַגִיְהֵנָם, מִי אַתְּ. אָמַר יְהוּדִי רִשְׁעֵי אֲנִי, וְהַמְמוּנִים שֶׁל הַגִּיְהֵנָם אֵינֶם מְזַכְרִים לִי אֶת שְׁמִי. וְגַ' פַּעַמַּים בְּיוֹם דְּנִים אוֹתִי, וּבִ' פַּעַמַּים בְּלִילְיָה. אָמַר לוֹ, הָאֵם תְּדַע שֶׁם מְקוּמְךָ. אָמַר לוֹ, גְּלִיל הַעֲלִיּוֹן. א"ל, הַשְּׂאֵרֶת בֶּן בַּעוּלָם.
קה) אַדְמוּדָּ וְחָזָא בְּחַלְמִיָּה וְכוּ': הַתַּנְמָנִים וְרֹאה בְּחַלְמוֹ, אִישׁ אֶחָד, וְעַרְמָה אַחַת שֶׁל קוּצִים עַל כְּתָפוּי, וּבִ' מְמוּנִים מְגִיְהֵנָם מְבִיאִים אֶשׁ תַּחַת הָעַרְמָה שֶׁל הַקּוּצִים, וְהוּא נִשְׂרָף. וְהִיָּה צוּעֵק. וְהִיוּ אוֹמְרִים לוֹ בִ' מְלֶאכִים קְדוּשִׁים, הַשְּׁלוּחִים מִן הַשּׁוֹפֵט שֶׁל מַעְלָה שְׁדָן אוֹתוֹ, אַתְּהָ עוֹבֵת אֶת הַקְּבִיָּה וְהַמְלֶאכִים שְׁלוֹ, שְׁהִיוּ שׁוֹמְרִים אוֹתְךָ בַּעוּלָם הַזֶּה וּבַעוּלָם הַבֵּא, וְאַתְּהָ עֹשִׂית אֶת רַצוֹן הַקּוּצִים, שֶׁהֵם הַרְשָׁעִים, שֶׁהֵם מַצְד סַמְאֵל וְנַחֲשׁ, ע"כ, הַקּוּצִים יִשְׂרְפוּךָ.	קז) אָמַר יְנוּקָא שְׁבַקְנָא וְכוּ': הַתַּנְמָנִים וְרֹאה בְּחַלְמוֹ, אִישׁ אֶחָד, וְעַרְמָה אַחַת שֶׁל קוּצִים עַל כְּתָפוּי, וּבִ' מְמוּנִים מְגִיְהֵנָם מְבִיאִים אֶשׁ תַּחַת הָעַרְמָה שֶׁל הַקּוּצִים, וְהוּא נִשְׂרָף. וְהִיָּה צוּעֵק. וְהִיוּ אוֹמְרִים לוֹ בִ' מְלֶאכִים קְדוּשִׁים, הַשְּׁלוּחִים מִן הַשּׁוֹפֵט שֶׁל מַעְלָה שְׁדָן אוֹתוֹ, אַתְּהָ עוֹבֵת אֶת הַקְּבִיָּה וְהַמְלֶאכִים שְׁלוֹ, שְׁהִיוּ שׁוֹמְרִים אוֹתְךָ בַּעוּלָם הַזֶּה וּבַעוּלָם הַבֵּא, וְאַתְּהָ עֹשִׂית אֶת רַצוֹן הַקּוּצִים, שֶׁהֵם הַרְשָׁעִים, שֶׁהֵם מַצְד סַמְאֵל וְנַחֲשׁ, ע"כ, הַקּוּצִים יִשְׂרְפוּךָ.	קז) אָמַר יְנוּקָא שְׁבַקְנָא וְכוּ': הַתַּנְמָנִים וְרֹאה בְּחַלְמוֹ, אִישׁ אֶחָד, וְעַרְמָה אַחַת שֶׁל קוּצִים עַל כְּתָפוּי, וּבִ' מְמוּנִים מְגִיְהֵנָם מְבִיאִים אֶשׁ תַּחַת הָעַרְמָה שֶׁל הַקּוּצִים, וְהוּא נִשְׂרָף. וְהִיָּה צוּעֵק. וְהִיוּ אוֹמְרִים לוֹ בִ' מְלֶאכִים קְדוּשִׁים, הַשְּׁלוּחִים מִן הַשּׁוֹפֵט שֶׁל מַעְלָה שְׁדָן אוֹתוֹ, אַתְּהָ עוֹבֵת אֶת הַקְּבִיָּה וְהַמְלֶאכִים שְׁלוֹ, שְׁהִיוּ שׁוֹמְרִים אוֹתְךָ בַּעוּלָם הַזֶּה וּבַעוּלָם הַבֵּא, וְאַתְּהָ עֹשִׂית אֶת רַצוֹן הַקּוּצִים, שֶׁהֵם הַרְשָׁעִים, שֶׁהֵם מַצְד סַמְאֵל וְנַחֲשׁ, ע"כ, הַקּוּצִים יִשְׂרְפוּךָ.

(דפו"י דף מ"ט ט"א * ט"ב)

מ **מדרש** **אחרי** **הנעלים**
 קח) בשעתא שהיו מלקין אותי מכות מרדות, אמרתי כל מה שעשיתי. ובהא נשמתי, והמלאך שהיה ממונה על נשמתי, ונתנו פתב אחד מכל מה שעשיתי. ונשמתי עשה עדות עם המלאך, ואמרו ע"פ שנים עדים או שלשה עדים יומת המת. וע"ד משכבת חיקך שמר פתחי פיך. ומאן איהו. דא נשמתא, דהיא מעידה על בר נש בשעת מיתתו.

קט) איתער משינתיה ההוא גברא, אזיל לגלילא עילא, ואמר לגברא חד, תזימא לינוקא דאיהו בן קצבא, דמית בזמן פלוני. א"ל ינוקא דא דאת שאל עליה, איהו אזיל בבי מטבחיא, ואיהו רשע פאבוהי, כן וכן יתא ליה, ולאבוה, ולמיניקתא דניקא ליה. אזיל למדרשא חד, שמע לינוקא דהוה אומר, אם תבקשנה ככסף וגו'.

קי) אזל לבי מטבחיא, ותזא לינוקא דהוה משחק עם הנערים בבי מטבחיא, א"ל, ברי, זיל עמי, ואזל עמיה, ואלביש יתיה, ויתב ליה לרב חד דהוה אולף ליה אורייתא, עד דרבא רבא וקרא. ועבד ליה, דיימר הפטרה בבית הכנסת, ועבד ליה דיתפלל. עד דקרא וישנה ואתחכם יותר, עד דקרו ליה רבי.

קיא) ההוא ב"נ מית דהוא אבוהי דינוקא, דהו דיינין ליה, אתא פחלמא לתכם דא ואמר ליה, רבי, כמה דנחמת לי, ינחם לך קב"ה. בשעתא דאמר בני

מסורת הזהר
 (דברים יז) שופטים יא יו. ד (מיכה ז) לך שנט. ז נ"א איהי (דפוסים ראשונים). ק נ"א ולינוקיא (קראקא). ה (משלי ב) ז"ח ד' פד ט"ג. ר נ"א דיניקו (דפוסים ראשונים). ו נ"א מצחק (דפוסים ראשונים). ת נ"א לרבי (קראקא). א נ"א דקרא רבה דרביא (קראקא). ב נ"א דאמר (דפוסים ראשונים). ג נ"א ואמר (קראקא). ד ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים נ"א ליג ושנה (דפוסים ראשונים).

מאמר **הסולם** **הצופי גרסאות**
 קח) בשעתא שהיו מלקין וכו': בשעה שהיו מכים אותי מכות אנושות, אמרתי כל החטאים שעשיתי. ונשמתי באה עם המלאך שהיה ממונה על נשמתי, ונתנו כתב אחד, שהיה כתוב עליו כל מה שעשיתי. ונשמתי עשה עדות עם המלאך, ואמרו ע"פ שנים עדים או שלשה עדים יומת המת. וע"כ משוכבת חיקך שמר פתחי פיך. ומי היא שוכבת חיקך, זו היא הנשמה שמעידה על האדם בשעת מיתתו. מרדות פירושו אנושים. מלשון עניים מרודים. שפירושו עניים נכאבים ואנושים (ישעי' נ"ח ד').

קט) איתער משינתיה ההוא וכו': הקיץ אותו אדם משנתו. והלך לגליל העליון. ואמר לאדם אחד, הראית ילד, שהוא בן הקצב שמת (דפו"י דף מ"ט ט"ב)

קיא) ההוא ב"נ מית וכו': אותו אדם שמת, שהוא אביו של הילד, שהיו דנים אותו בגיהנם

מדרש אהרי הנעלים מא
ההפטרָה בקהל, "אֶפְקְעִי לִי מִן דִּינָא. בְּשַׁעֲתָא דְעֵבֶר לְתַפְלָה, וְאָמַר קְדִישׁ, קָרְעוּ לִי גִזְרֵי דִין מִכָּל וְכָל. וּבְשַׁעֲתָא דְאַתְחַפְּסֵם, יִהְיֶה לִי חוּלְקָא בְּגִנְתָּא דְעֶדְן, וְדָא יְהוּא חֵלְקִי, דְאָמְרִי חֵלְקִי לַעוֹהֵב, חֵלְקִי שֵׁישׁ לְכָל צְדִיק וְצְדִיק בְּפָנַי עֲצֻמוֹ, וְעָלּוּ לִי עִם הַצְדִּיקִים בִּישִׁיבָה דִּילְהוֹן.

ק"ב וּבְשַׁעֲתָא דְאַתְחַפְּסֵם יוֹתֵר, וְקָרוּ לֵיהּ רַבִּי, אֶעֱטְרוּ לִי בְכַתְרָא, דְצְדִיקֵי קִיָּא וְאַתְעֲטְרִין בֵּיהּ. וְיִהְיֶה לִי אֲכִילָה וְשִׁתְיָה, מֵהָיָא שְׁנַהֲנִין מִזֵּי הַשְּׂכִינָה. וְדָא הוּא דְאָמְרִי, צְדִיקִים יוֹשְׁבִין וְעֲטְרוֹתֵיהֶם בְּרֵאשִׁיהֶם וְנַהֲנִין מִזֵּי הַשְּׂכִינָה. וְכָל גְּבָרָא דְנַהֲנָה מִזֵּי הַשְּׂכִינָה, כְּאֵלּוּ אֶכֶל וְשָׁתָה. וּבְשִׁבְלֵךְ רַבִּי, וְכִינָא לְכָל הָאִי יִקְרֵי. וְנִפְאָה חוּלְקָה, שְׁבִשְׁבִיל דָּא אֵית לָהּ חוּלְקָא עֵילְאָה יַתִּיר, בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְאֵתִי. וְנִפְאָה אִיהוּ, מֵאֵן דְנִכְי דִּישְׁבּוּק בְּרָא בְעֵלְמָא י.

מאמר י"ח אַלְף עוֹלָמוֹת

ק"ג עֲנִין י"ח אַלְף עוֹלָמוֹת, רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, עַד שְׁלֵא בְּרָא הַקַּב"ה אֶת

חלופי גרמאות

ה נ"א פקעו (דפוסים ראשונים). 1 נ"א ל"ג הוא (דפוסים ראשונים). 2 נ"א מתעטין (דפוסים ראשונים). 3 נ"א מה היא (קראקא). 4 נ"א שנהנה (דפוסים ראשונים). 5 ברפויי כתוב ע"כ מצאתי.

מאמר המולם י"ח אַלְף עוֹלָמוֹת
בגיהנם, בא בחלום לחכם הזה, ואמר לו, רבי, כמו שנחמת אותי, ינחם אותך הקב"ה. בשעה שאמר בני ההפטרָה בקהל, הוציאוני מן הדין. בשעה שעבר לתפלה ואמר קדיש קרעו לי גזר הדין מכל וכל. ובשעה שהחכים, נתנו לי חלק בגן עדן. וזה הוא החלק שאומרים, חלק לעולם הבא, והיינו חלק שיש לכל צדיק וצדיק בפני עצמו. והכניסו אותי עם הצדיקים בישיבה שלהם.

פירוש. י"ח העולמות מתחילים מאור"א עלאין, כי בא"א שה"ס הכתר, אין גילוי לתחתונים כלל. כי החכמה שבו נסתמה, ואינה מאירה כלל לתחתונים, אלא בשיעור שאור"א עלאין מקבלים ממנו. וע"כ מאור"א מתחילים העולמות. וא"א האציל את אור"א וישסור"ת, על ידי שהעלה המלכות המסיימת מתחת החכמה שלו, ונמצאת כבר הבינה שלו מתחת המלכות המסיימת את הראש. ונבחן שכת המלכות המסיימת שמתחת החכמה דא"א, נכנסה בבינה זו, בסוד י' שנכנסה לאור ועשתה אותו לאויר, דהיינו לו"ק, לגוף בלי ראש. ומבינה זו נעשו ב' פרצופין, מג"ר שלה נעשו אור"א עלאין. ומג"ק שלה נעשו ישסור"ת. ועיקר ההפרש שביניהם הוא, כי אותה ה"י שנכנסה לאור הבינה

ק"ב וּבְשַׁעֲתָא דְאַתְחַפְּסֵם יוֹתֵר וכו':
ובשעה שנחכם יותר וקראו לו רבי, העטירו אותי בכתר, שהצדיקים מתעטרים בו, ונתנו לי אכילה ושתייה, מההיא, שנהנים מזיו השכינה. וזה הוא שאמרו, צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה. וכל אדם הנהנה מזיו השכינה, הוא דומה, כמו שאכל ושתה. ובשבילך רבי, זכיתי לכל היקר הזה. אשרי חלקך, כי בשביל זה, יש לך חלק עליון יותר, בעולם הזה, ובעולם הבא. ואשרי הוא, מי שזוכה להניח בן בעולם.

מאמר י"ח אַלְף עוֹלָמוֹת

ק"ג עֲנִין י"ח אַלְף עוֹלָמוֹת וכו': חבאר (דפויי דף מ"ט ט"ב)

מב מדרש אהרי הנעלים
עולמו, תהו הוא ושמייה סתים בגויה. סליק ברעותא למברי עלמא, פיון דסליק
ברעותא, אסתר נקודה דסתים, ואסתר תחומיה בהיכליה. ופשיט פשיטו לתלת
סטרין ולא יתיר.
קיד) מגו דנקודה דא, נפקו פתא תלת נקודין, ואתיישרו תרין בחד

מאמר **הסולם** י"ח אלף עלמות
הבינה ועשתה אותו אויר, דהיינו ו"ק, נשאה
כך בקיעות באו"א עלאין, שמהם אין הי'
יוצאת מאויר לעולם (כמ"ש בזהר בראשית א'
דף רנ"א ד"ה נחית ע"ש) אבל בישו"ת שה"ס
ו"ק דבינה, בהם לעת גדלות יוצאת הי' מאויר
שלהם, שעל ידי זה מתפשטים ג' קוין, ואור
ג"ר חוזר אליהם. (כמ"ש כל זה לעיל בפלפ"ס
אות מ"ג ע"ה).

פירוש. מאותה נקודה שבאו"א, שה"ס הי'
שנכנסה לאויר שלהם, נתפשטו ג' נקודות
דישו"ת, שה"ס חולם שורק חירק, שה"ס ג'
קוין המתחברים ומאירים יחד, שתחילה
הוציאה כדמותה, את קו הימין, שה"ס ו"ק
מחמת הי' שבאויר. ואח"כ הוציאה הי' מאויר
וחזר אור החכמה, שה"ס קו השמאל. ונעשתה
ביניהם מחלוקת ולא יכלו להאיר, עד שבא הקו
האמצעי במסך דחירק שבו, שיש בו ב'
פעולות, שתחילה פועל במסך דמנעולא, שהוא
ממעט את קו השמאל לגמרי, ואח"כ מעלה
המסך דמנעולא וממתיקו בבינה, ובוה נמצא
משאיר הארת הו"ק דחכמה בשמאל (כנ"ל
בפלפ"ס אות ל"ח ע"ש) גם נתבאר לעיל
(אות פ"ד בהסולם) אשר באו"א מאירה הנקודה
דמנעולא ע"ש.

ח"ש, מגו דנקודה דא, דהיינו הנקודה
שבאויר דאו"א, שאינה יוצאת משם, שבה הארת
המנעולא, נפקו כהדא תלת נקודין, יוצאים
להאיר ביחד ג' נקודות, שהם ג' קוין, ע"ד
שנתבאר לעיל. ואתיישרו תרין בחד גוונא,
כלומר, אע"פ שקו שמאל הי"ס בינה ותו"מ
שהם למטה מקו הימין, שהוא כתר וחכמה
(כנ"ל בפלפ"ס אות כ"ט) עם כל זה נתישרו
להיות ב' קוין זה בצד זה, זה בימין זה
בשמאל. וטעם הדבר, מבואר בזהר (ויקהל אות
קל"א בהסולם ע"ש) וחד לתתא, שהוא קו
אמצעי, הוא למטה מב' קוין ימין ושמאל.
ואיהי נקודה, דאפיק אליו תלת, דהיינו
הנקודה שבאויר דאו"א, שבה הארת המנעולא
כנ"ל. עאל ואתמר באמצעיותא, שהיא
מתלבשת במסך דחירק שבקו האמצעי, כי
בפעולה הא' פועל הקו האמצעי במסך דמנעולא
למעט ג"ר, כנ"ל. ועד דלא עאל ומטרם
שנכנסה המנעולא במסך דחירק שבקו האמצעי,
להתלבש בו ממש, כדי ליחד ימין ושמאל,
ולגלות ו"ק דחכמה, סליק עלתה המנעולא
להתמתק

ו"ש, עד שלא ברא הקב"ה, שהוא א"א,
את עולמו, שהוא או"א וישו"ת שנעשו מבינה
שלו שיצאה לחוץ מראשו, ומכנה עשיתם בשם,
ברא, ולא האציל. הוא משום שהוא מלשון
לבר, דהיינו מחוץ, ובשביל שעשה אותם
מבינה שיצאה לבר מראש, ע"כ אומר עליהם
ברא, ואינו אומר האציל. הוה הוא ושמייה
סתים בגויה ששמו, שה"ס החכמה, היתה
סתומה בתוכו, שלא היתה שום דרך להשפיע
החכמה לתחתונים. סליק ברעותא למברי
עלמא, שעלה ברצונו לברוא עולם, שהחכמה
תתגלה בו. כיון דסליק ברעותא למברי
עלמא, כלומר, בתחילה כשאך עלה ברצונו
לברוא העולם, דהיינו מטרם שברא אותו
העולם המגלה חכמה, אסתר נקודה דסתים,
הקיף את הי' שנכנסה באויר הבינה שלו, עם
אור החסדים, ואסתר תחומיה בהיכליה,
או"א נקראים היכלו של א"א, וסיכב הגבול של
הנקודה, שהיא הי' שנכנסה באויר, עם קומת
או"א, שהיא היכלו, באפן, שהנקודה לא תצא
מגבולה לעולם. דהיינו שהחכמה לא תגלה
שמה. ואחר זה ברא את ישו"ת מו"ק דבינה,
שבהם יוצאת הי' מאויר, והחכמה מתגלה על
ידי התפשטות ג' קוין. וז"ש, ופשיט פשיטו
לג' סטרין ולא יתיר, דהיינו שברא את
ישו"ת, שבו יש התפשטות של ג' קוין,
המגלים חכמה. ולא יותר. כי המלכות
המתחברת עם ג' הקוין, אינה עושה כלום, רק
שמקבלת מג' הקוין האלו.

קיד) מגו דנקודה דא וכו': ומפרש
דבריו. מתוך נקודה זו, יוצאות להאיר ביחד ג'
נקודות, ומתישרות, שתי נקודות באפן אחד,
דהיינו ששתיהן בשוה למעלה, זו בצד זו, ונקודה
(דפו"י דף מ"ט ט"ב)

מדרש אהרי הנעלים מג
גוונא, וחד לתתא. ואיהי נקודה דאפיק אלין תלת, עאל ואתטמר באמצעיתא,
ועד דלא עאל, סליק ואיגניז.

קטו) בשעתא דנפקו אלין תלת נקודין, ודליגו מגוה, נפק מגו סתימא
דסתים, חד בוצינא ידיע ולא ידיע, טמיר ולא טמיר, ומדיד משחתא סתימא,
מנקודא דא לנקודא דא. ואתפשטו נקודין גו חילא דבוצינא, ומדיד אלף עלמין
סתימין, דעין לא ראתה, מן דא נקודה לדא נקודה. ואתאחידו תרין נקודין

חלופי גרמאות

כ נ"א ואתפשטו (דפוסים ראשונים).

י"ח אלף עולמות

הסולם

מאמר

מסך דחירק שהוציא את הקו האמצעי, שכלל
הימין והשמאל זה בזה, ותקן אותם (כנ"ל
בפלפח"ס אות ל"א ול"ב ע"ש).

להתמתק בכינה, ונעשית לבחינת מפתחא,
ואיגניז, ומנעולא עצמה נגונה, כדי שלא תזיק
ליציאת הו"ק דחכמה (כמ"ש בזהר לך דף י"ג
ד"ה ונתבאר ע"ש).

ד"ש, בשעתא דנפקו אלין תלת נקודין,
בעת יציאתם של ג' הקוין, ודליגו מגוה,
בעת שדלגו ויצאו מתוך הנקודה דארי"א עלאין,
נפק מגו סתימא דסתים, יצא מתוך הסתימה
שסתם הקו השמאל את האורות, מחמת
המחלוקת שלו עם הימין, חד בוצינא, דהיינו
הקו האמצעי, שנולד ויצא מחמת הסתימא
ההיא. ידיע ולא ידיע. שאפשר לחשבו כידוע,
כי ע"י תקונו מתגלים ו"ק דחכמה. ואפשר
לחשבו כלא ידוע, מחמת שהחכמה אינה מתגלה
שם אלא במקום המלכות. וקו אמצעי עצמו
הוא בחסדים מכוסים. וכן מטעם זה היא
נכתן לטמיר ולא טמיר, שמצד גילוי החכמה
במלכות הוא אינו טמיר, ומטעם שבמקומו
החכמה מכוסה, נחשב לטמיר. ונודע שהקו
האמצעי מורד הארת החכמה דשמאל שלא
תאיר ממנו רק ו"ק דחכמה, ולא ג"ר דחכמה.
וד"ש, ומדיד משהתא סתימא וכו', שמורד
מדה סתומה, שלא תאיר ג"ר דחכמה רק ו"ק,
שה"ס אלף עלמין סתימין דעין לא ראתה.
מן דא נקודה, לדא נקודה, דהיינו מקו
שמאל לקו ימין ומימין לשמאל. ואתאחידו
תרין נקודין כחדא, וכ' הקוין ימין ושמאל
נתאחדו זה בזה יחד. ובין נקודה לנקודה
אלף עלמין. דהיינו ההארה המיוחדת לעצמה
שבין הנקודות, שהוא אלף עולמות, דהיינו
הארת החכמה המכונה אלף. בסו"ה ואלפך
חכמה. מדיד אלף, מגו נקודה תניינא עד
נקודה דלתתא, וכן מרד הקו האמצעי הארת
חכמה הנקראת אלף שבין הקוין משמאל
לאמצעי, העומד תחת ב' הקוין. ועבד משהתא
בפשיטו

קטו) בשעתא דנפקו אלין וכו': בשעה
שיצאו אלו ג' נקודות, ודלגו מתוכה, יצא
מתוך הסתימה שסתם, נר אחד, שהוא ידוע
ואינו ידוע, סתור ואינו סתור, ומרד מדה
סתומה מנקודה זו לנקודה זו. נתפשטו הנקודות
בכח הנר, ומרדו אלף עולמות סתומים, אשר
עין לא ראתה, מנקודה זו לנקודה זו. ונתאחדו
ב' הנקודות ביחד. ובין נקודה לנקודה אלף
עולמות. מרד אלף מנקודה שניה עד נקודה
שלמטה, ועשה מדה בהתפשטות אלף עולמות
אחרים. וכל העולמות הם סתומים.

פירושו. ר"ש, משמיענו במאמר הזה, שיש
ב' הבחנות בג' קוין, הבחנה א' היא בעצם
הקוין, דהיינו מה שהם מתחילת יציאתם, ומה
שכל אחד נשלם על ידי חברו. הבחנה ב' היא
ההארה המאירה בין ב' קוין, דהיינו שיש בה
מוג של שני הקוים ביחד, ועכ"ז אין בה כלום
לא מקו זה ולא מקו זה, אלא הארה מחודשת
העומדת בפני עצמה. והיא נקראת הארה שבין
הקוין. וכמו שיש ג' קוין, כן יש להבחין בג'
מיני הארות שבין הקוין. ויש להבחין ביניהם
גם בשרשם. כי השורש של ג' הנקודות, שהם
ג' קוין, היא נקודה עליונה שבארי"א, שהיא
הוציאה אותם (כנ"ל אות קי"ד) אבל השורש
של ג' ההארות שבין הקוין, הוא הקו האמצעי,
כי אחר שהקו האמצעי כלל ימין ושמאל זה
בזה, אז יצאו ג' הארות אלו שבין הקוין. גם
ידעת שהשורש והסבה של יציאת הקו האמצעי,
הוא, המחלוקת והסתימה שנעשו אחר יציאת
ב' הקוין ימין ושמאל, שאז נעשה הזווג על
(דפוס י"ד מ"ט ט"ב)

מד מדרש אהרי הנעלים
פחדא. ובין נקודה לנקודה, אֶלֶף עֶלְמִין. מְדִיד אֶלֶף מְגוּ נְקוּדָה תְּנַיִנָא, עַד נְקוּדָה דְלִתְתָא, וְעַבְד מְשַׁתָּא בְּפִשְׁטוּ דְאֶלֶף עֶלְמִין אֲחֵרִין. וְכִלְהוּ עֶלְמִין סְתִימִין. **קטז** וְאֵלִין, אֵינוֹן תְּרִין אֶלְפִין שְׁנִין דְקִימָא אֲוִרִיתָא, עַד לָא אֲבָרִי עֶלְמָא. פְּדִין עָאל אֲוִרִיתָא, נְקוּדָה סְתִימָא בְּאֲמַצְעִיתָא, וְאֲשְׁלִים לְהַאי סְטָרָא, וְלְהַאי סְטָרָא. וְאֲשַׁתְּכַחוּ לְהַאי סְטָרָא תְּלַת נְקוּדִין, וְלְהַאי סְטָרָא תְּלַת נְקוּדִין.
קיז פִּיּוֹן דְאֲתַעְבִּיד דָּא, אֲתַפְּשְׁטוּ נְקוּדִין מְהַאי נְקוּדָה לְהַאי נְקוּדָה אֲחֵרָא, נְהוּרָא דְנְהִיר, וְאֲתַלְבֵּשׁ נְקוּדָה דָּא בְּנְקוּדָא דָּא. יְדִלִיג מְהַאי נְקוּדָא אֲחֵרָא סְתִימָא, וְנְקוּדָא אֲחֵרָא, וְאֲתַלְבֵּשׁ דָּא בְּדָא.
קיח נְקוּדָה סְתִימָא דְבְרָא כְּלָא, בְּטֵשׁ, וְכִינִין דְקִימָא בְּאֲמַצְעִיתָא, אֲפִיק יְנְקוּדָה אֲחֵרָא, עֲמוּדָא דְקִימָא בְּאֲמַצְעִיתָא בִּין אֵינוֹן נְקוּדִין דְנִפְקוּ, דְאֵינוֹן לְבוּשִׁין לְהַיְיָ סְתִימִין.
קיט עַד הֵכָא תְּרִין נְקוּדִין סְתִימִין, דְאֲתַפְּשְׁטוּ וְאֵיבְרוּ מְגוּ נְקוּדָה סְתִימָא, עַבְדוּ אוּמְנוֹת דָּא, וְבִהְיָא נְקוּדָה סְתִימָא. הֵהוּא נְקוּדָה דְלִתְתָא, וְדָאֲסַחַר

חלופי גרמאות

ל נ"א דליק (קראקא). ח נ"א נהורא (ווינציא מונקאטש בסוגריים). ו נ"א נהורא (ווינציא מונקאטש בסוגריים). ז נ"א דליק (קראקא). ע נ"א דאתאחד על (ווינציא מונקאטש בסוגריים).

הסולם זו, שהיא חכמה לנקודה זו האחרת, שהיא חסד, אור המאיר. ונתלבשו נקודה זו חכמה, בנקודה זו חסד. דלג מנקודה האחרת הסתומה, שהיא בינה, נקודה אחרת, שהיא גבורה, ונתלבשו זו בינה בזו בגבורה. קית נְקוּדָה סְתִימָא דְבְרָא וְכוּ': הנקודה הסתומה שברא הכל, דהיינו הנקודה שבאו"א שהוציאה את ג' הנקודות שבישוס"ת שהם חב"ד, (כנ"ל אות קי"ד) הכתה, דהיינו שהאירה (על דרך שנתבאר לעיל אות קי"ד) ומשום שעומדת באמצע, דהיינו שנתלבשה בנקודה תחתונה שבין ב' נקודות דישוס"ת (כמ"ש שם) הוציאה משם מנקודה אמצעית דישוס"ת, נקודה אחרת, דהיינו תפארת, שהיא עמוד העומד באמצע בין הנקודות האלו, חסד וגבורה, שהן לבושים לאלו הסתומות שהם חכמה ובינה. כנ"ל, בדבור הסמוך, שח"ב התלבשו בחו"ג. קיט עַד הֵכָא תְּרִין נְקוּדִין וְכוּ': עד כאן, ב' נקודות הסתומות, שהן חכמה ובינה, שנתפשטו ונבראו מתוך נקודה הסתומה שבאו"א עלאין, עשו אומנות זו, להוציא ג' נקודות חג"ת בכח אותה הנקודה הסתומה שבאו"א. שה"ס הארת מנוולא, (כנ"ל אות קי"ד) אבל ג' התחתונים שהם	מאמר בפשיטו דאלף עלמין אחרנין שעשה מדה של ו"ק דחכמה בהתפשטות אלף עולמות אחרים. שהם בחינת הארה מיוחדת המאירה מבין שמאל לאמצעי. וכלהו עלמין סתימין, כי אע"פ שאמרנו שהם אלף עלמין, שפירושם הארת חכמה, עם כל זה הם סתומים מחכמה, במקום הזה, שהוא ישוס"ת, אלא שהם מתגלים במקום נה"י דז"א. ששם סוד המלכות. קטז וְאֵלִין אֵינוֹן תְּרִין נְקוּדִין וְכוּ': ואלו ב' הנקודות העליונות אלו, הם ב' אלפים שנה, שהתורה נמצאת מטרם שנברא העולם. או נכנסה התורה דהיינו הקו האמצעי הנקרא תורה שהיא נקודה סתומה, באמצע, והשלים צד זה וצד זה, ונמצאות ג' נקודות מצד זה, וג' נקודות מצד זה. פירוש, כי ב' הנקודות ימין ושמאל נכללו זה מזה, ויש בכל אחת ב' נקודות, ועם הנקודה התחתונה שהיא הקו האמצעי שכללם יחד, יש בכל נקודה ג' נקודות. קיז פִּיּוֹן דְאֲתַעְבִּיד דָּא וְכוּ': עתה מבאר התפשטות חג"ת. ואומר, כיון שנעשה זה, דהיינו ההתפשטות של נקודה עליונה שבאו"א, לג' נקודות בישוס"ת, שהם חב"ד, נתפשטו הנקודות דחג"ת מהן. ונתפשט מנקודה (דפו"י דף מ"ט ט"ב * ט"ג)

מדרש **אחריו** **הנעלם** **מה**

בין אינון תרין, אפיק פנקודא דלעילא, תרין נקודין לתתא. וּמאינון נקודין לבושין דקא אמרן.

קכ וְהָיָה נְקוּדָה עֵיקְרָא דְכָלָא, אִפִּיק וְדָלִיג מִנִּיהּ נְקוּדָה אַחְרָא, דְקִימָא בְּאַמְצְעִיתָא, בֵּין תְּרִין נְקוּדִין אֲלֵין דִּלְתַתָּא.

קכא עַד הָכָא, אִינוּן נְקוּדִין לְבוּשִׁין לְנְקוּדִין עֵילָאִין פְּדָא תְּוִי. וְאִינוּן שִׁית נְקוּדִין, דְנִפְקָא מִגּוּ תַּלְתּוּ נְקוּדִין סְתִימִין, דְאִינוּן שִׁית בְּנְקוּדָא עֵיקְרָא דְכָלָא, דְאַשְׁלִים לְכָל סְטֵר.

קכב אֲלֵין נְקוּדִין לְבוּשִׁין, דְאִינוּן שִׁית, כָּל חַד אִפִּיק תְּרִין, וְאִיהוּ עָאל בְּאַמְצְעִיתָא, וְאַתְלַבֵּשׁ בְּתְרִין נְקוּדִין אֲלֵין, וְאַתְעֵבִידוּ לְבוּשִׁין לְהֵאי נְקוּדָה דְנִפְקוּ מִתְמָן.

קכג וְאַעֲ"ג דְאַמְרָן דְאִינוּן שִׁית, אַרְבַּע נְקוּדִין מִנִּיְהוּ הֵוּוּ, דְאַפִּיקוּ כָּל חַד וְחַד תְּרִין נְקוּדִין, לְאַתְפְּסָאָה וּלְאַתְלַבֵּשׂא בְּהוּ, וְאַתְעֵבִידוּ תְּמַנְיָא נְקוּדִין,

חלופי גרמאות

9 נ"א מאינון (דפוסים ראשונים).

מאמר **הסולם** **י"ח אלף עולמות**

שהם נה"י, לא יצאו מנקודה דא"א שהיא מנוולא, אלא מבחינת מפתחא בלבד, הנמשכת מנקודה אמצעית דישו"ת ששם נתמתקה המנוולא למפתחא (כנ"ל באות קי"ד בטופו). ואותה הנקודה שלמטה המסככת, דהיינו הכוללת, בין אלו ב' נקודות שהן חו"ב, דהיינו הנקודה האמצעית דישו"ת, שהיא מפתחא, המלוכשת בת"ת, הוציאה כמו הנקודה שלמעלה דא"א, ב' נקודות למטה, שהן נצח והוד. כלומר, כמו שהנקודה האמצעית דא"א הוציאה חו"ג בהארט מנוולא מתוך התלבשותה בדעת דישו"ת, כך הנקודה האמצעית דישו"ת הוציאה למטה נו"ה בהארט מפתחא, מתוך התלבשותה בת"ת, ומאלו הנקודות הן הלבושים, שמלבישים את החו"ג, כמו שאמרנו בחו"ג שהם לבושים של חו"ב (כנ"ל אות קי"ז).

קכ וְהָיָה נְקוּדָה עֵיקְרָא וְכוּ': וְאוּתָהּ הַנְקוּדָה הָאֲמִצְעִית שְׁבִישוּ"ת, שֶׁהִיא עֵיקְרָא הַכָּל, כִּי הִיא הוֹצִיָאָה גַם נו"ה, כְּנ"ל, הוֹצִיָאָה, וְדָלִג מִמֶּנָּה ע"י הַתְּלַבְּשוּתָהּ בַּתְּפֹאֲרוֹת, נְקוּדָה אַחֲרָת, שֶׁהִיא יְסוּד, הַעוֹמֶדֶת בְּאַמְצַע בֵּין ב' נְקוּדוֹת אֵלוֹ שֶׁלְמַטָּה, שֶׁהֵן נִצְח וְהוּד.

קכג וְאַעֲ"ג דְאַמְרָן דְאִינוּן וְכוּ': עַד כָּאן, אֵלוֹ הַנְקוּדוֹת חֲגִ"ת נְה"י, הֵם לְבוּשִׁים לְנְקוּדוֹת עֵלְיוֹנוֹת חֲב"ד דִּישוּ"ת, כְּרֹאוּי, וְהֵן שֶׁשׁ (דפויי דף מ"ט ט"ג)

נקודות, חג"ת נה"י, היוצאות מג' נקודות סתומות דישו"ת, שהן שש, ג' מצד זה וג' מצד זה, שנעשו ע"י הנקודה שהיא עיקר הכל, דהיינו הנקודה האמצעית, שהשלימה לכל צד. (כנ"ל אות קט"ז ע"ש).

קכב אֲלֵין נְקוּדִין לְבוּשִׁין וְכוּ': אֵלוֹ הַנְקוּדוֹת שֶׁהֵן לְבוּשִׁים, שֶׁהֵן שש, דְהֵיִינוּ חֲגִ"ת נְה"י, כָּל אַחַת הוֹצִיָאָה שְׁתֵּים וְהִיא נִכְנָסָה בְּאַמְצַע, וְנִתְלַבְּשָׁה בְּשְׁתֵּי הַנְקוּדוֹת הָאֵלוֹ, וּב' הַנְקוּדוֹת, נִעֲשׂוּ לְבוּשִׁים, לְאוּתָהּ הַנְקוּדָה שִׁיִּצְאוּ מִשָּׁם.

פירוש. שהנקודה האמצעית דישו"ת, הוציאה מב' נקודות עליונות שלה את ב' הנקודות חסד וגבורה, והיא עצמה נכנסה בנקודה אמצעית דחו"ג, שהיא תפארת. וכן הנקודה דת"ת הוציאה מב' נקודות עליונות שלה את ב' הנקודות נצח והוד. והיא עצמה נתלכשה ביסוד. ולפיכך נבחן שב' נקודות חסד וגבורה, מלבישות את הנקודה האמצעית דישו"ת, שממנו יצאו. וב' נקודות נו"ה מלבישות ומשלימות את הנקודה דת"ת שממנה יצאו. וז"ש כל חד אפיק תרין וכו'.

קכג) וְאַעֲ"ג דְאַמְרָן דְאִינוּן וְכוּ': וְאַעֲ"פ שְׁאִמְרָנוּ, שֶׁהֵן שש נְקוּדוֹת, הֵנָּה רַק אַרְבַּע נְקוּדוֹת מֵהֵן הֵינּוּ, שֶׁהוֹצִיָאוּ כָּל אַחַת וְאַחַת שְׁתֵּי

מו דאינון לבושין לד' נקודין. לבושין * לאינון עילאין סתימין. עד קכא נקודין דצינרא דעלמא עילאה.

קכד כיון דאצטיירו נקודין, נפק בוצינא, ועבד משתתא, ומדיד אלה בין נקודא לנקודא. ובין כל נקודא ונקודא אשתתחו, מדידו ומשתתא דבוצינא. באלין נקודין תמנייא אלה עלמין מתפשטין. תמנייא נקודין דאתאחדן בהו אלין משתתי, אקרון תמנייא אלה עלמין גניזין, אשתתחו משתתי באתגלייא, ונקודי דאתפסיין, שיתסר אלה עלמין.

קכה ומן שית נקודין לבושין אלין, אשתתחו תרין דאינון באמצעיתא דנקודין, על * כל חד אלה עלמין, אשתתחו תמניסר י אלה עלמין, דאזיל בהו

מסורת הזהר

צ נ"א דאינון (דפוסים ראשונים). ק נ"א ל"ג כל (דפוסים ראשונים). ו נ"א ל"ג אלה (קראקא).

מאמר שתי נקודות אחרות להתכסות ולהתלבש בהן. כי חו"ב הוציאו ונתלבשו בחו"ג, וח"ג הוציאו ונתלבשו בנו"ה, (כנ"ל אות קי"ז וקי"ח) ונעשו שמונה נקודות, כי אלו ד' נקודות חו"ג נו"ה הן לבושים לד' נקודות אחרות, שהם לבושים לאלו ד' הנקודות העליונות הסתומות שבישוסות. כי ג' נקודות שבישוסות נעשו שש נקודות, ג' נקודות חב"ד מימין וג' נקודות חב"ד משמאל, (כנ"ל אות קט"ז) ונמצא שאם לא נחשוב את האמצעי שהוא דעת, כמו כאן, יש ב' נקודות חו"ב מימין וב' נקודות חו"ב משמאל. אשר חו"ג מלבישים החו"ב מימין, ונו"ה מלבישים את חו"ב משמאל. הרי ח' נקודות. עד כאן הן הנקודות של ציור העולם העליון, שהוא ז"א. כי גם או"א וישוסות שאמרנו, הם בראש ז"א. וחג"ת נה"י הם הגוף דז"א.

קכה ומן שית נקודין וכר: ומשש נקודות הלבושים, שהן חג"ת נה"י, נמצאות שתיים שהן באמצע הנקודות, דהיינו ת"ת ויסוד, ולכל אחת אלה עולמות, הם נמצאים ביחד עם ששה עשר אלה הנ"ל י"ח אלה עולמות, שהקב"ה, דהיינו ז"א, הולך בהם בכל יום, וכל עולם ועולם גנוז וסתום מזה שלמטה ממנו. ועל כולם כתוב, כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם. וכתוב עין לא ראתה אלקים זולתך.

והנה נתבאר סוד י"ח אלה עולמות שהקב"ה הולך בהם בכל יום. שהם י"ח מדרגות שבז"א. דהיינו ד' נקודות שבישוסות דראש ז"א, חו"ב שבימין, וחו"ב שבשמאל. וד' נקודות שבגוף ז"א, שהן חסד וגבורה, נצח והוד. שהם שמונה אלה. וד' הארות שבין

קכד כיון דאצטיירו נקודין וכר: כיון שנצטיירו הנקודות, דהיינו שבאו"א וישוסות שבראש ז"א וחג"ת נה"י שבגוף דז"א, יצא הנר, שהוא קו אמצעי שבכל מדרגה (כנ"ל אות קט"ו) ומדר אלה בין נקודה לנקודה, ונמצאים בכל נקודה ונקודה מדידה ומדה של הנר. שה"ס הארה המיוחדת שיוצאת ע"י הקו האמצעי בין נקודה לנקודה, כי בין ימין לשמאל יצאה הארה מיוחדת, ובין שמאל לאמצעי יצאה הארה מיוחדת (כנ"ל באות קט"ו ע"ש) ונמצא שבין אלו הנקודות נתפשטו שמונה אלה עולמות, בד' חללים שבשש (דפויי דף מ"ט ט"ג)

מדרש אהרי הנעלים מז
 קב"ה בְּכָל יוֹמָא. וְכָל עֲלָמָא וְעֲלָמָא גְּנִיז וְסִתִּים מִן דָּא. וְעַל פְּלִהוּ כְּתִיב וְכִי
 גְּבַהּ מֵעַל גְּבַהּ שְׁמֵר וּגְבַהִים עֲלֵיהֶם. וְכְתִיב וְעֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זּוֹלָתָהּ .

מסורת זוהר (1) (קהלת ה) ב"ב קעו. ז (ישעיה סד) לעיל פרשת יתרו
 ח'ופי גרסאות ש ג"א מוסיף דא מן (קראקא). ת ברפ"י כתבו ע"כ.
 אות קט.

מאמר הפולם י"ח אלף עולמות
 שבין הנקודות דישסו"ת, דראש, שהן ב' הארות שבין חכמה לבינה, ובין בינה לדעת שמימין דישסו"ת, וכן עד"ז ב' הארות, שבין חכמה לבינה, ובין בינה לדעת, שמשמאל דישסו"ת, ואלו ד' הארות הן ד' אלפים עולמות, ועד"ז ד' הארות שבין חסד לגבורה, ובין גבורה לת"ת, ושבין נצח להוד, ובין הוד ליסוד. שהם ג"כ ד' אלפים עולמות וביחד הם עוד שמונה אלפים עולמות, ועם שמונה אלפים עולמות של עצם הנקודות, הן ששה עשר אלף עולמות. ועם ב' הנקודות האמצעיות שבגוף ז"א, שהם ת"ת ויסוד, הן שמונה עשר אלף עולמות.
 ולכאורה יש להקשות הרי יש עוד ב' נקודות אמצעיות בישסו"ת שבראש ז"א, דהיינו דעת שבימין דישסו"ת, ודעת שבשמאל דישסו"ת. והתשובה היא, שזסו"ה, רכב אלקים רבותים אלפי שנאן, שאמרו ז"ל (ע"ז ג:) אל

(רפ"י דף מ"ט ט"ג)

סליק פרשת אהרי

